

UCHWAŁA NR XXVI/182/2017
RADY GMINY WINNICA
z dnia 17 sierpnia 2017 roku
w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Winnica
na lata 2017-2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Winnica stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Winnica.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy Winnica
/-/ mgr inż. Stanisław Guzel

Uzasadnienie

Rewitalizację należy rozumieć jako wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencje na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji. Udział w takim procesie jest ważny dla wielu osób i podmiotów z obszaru objętego działaniami rewitalizacyjnymi – w tym dla samorządu gminy, mieszkańców tego miejsca, organizacji społecznych, przedsiębiorców, zaś w szczególności wszystkich grup społecznych zagrożonych kryzysem na obszarze objętym procesami rewitalizacyjnymi. Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji zostało poprzedzone szczegółową diagnozą w szeroko rozumianym obszarze zagadnień społecznych, a w drugiej kolejności także gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Warszawie pismem ZS.9011.94.2017 DB z dnia 27 lipca 2017 roku, jak również Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie pismem WOOŚ-III.410.389.2017.DC z dnia 10 sierpnia 2017 roku odstąpili od konieczności przeprowadzenia Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko dla dokumentu: Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Winnica na lata 2017-2023.

Program jest zgodny z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020”. Przeprowadzona analiza pozwoliła dokonać pełnej diagnozy problemów i zagrożeń, wskazać obszary o największej koncentracji zjawisk kryzysowych, a w konsekwencji wyznaczyć obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. To na nich ostatecznie zdefiniowano katalog działań. W programie ujęto działania, które w najbliższych latach powinny być realizowane z wykorzystaniem środków unijnych (EFRR, EFS, EFRROW) oraz innych środków publicznych oraz prywatnych. Połączenie aktywności wielu osób i instytucji ma pozwolić rozwiązać zdiagnozowane w dokumencie problemy.

*Przewodniczący Rady Gminy Winnica
/-/ mgr inż. Stanisław Guzel*

**LOKALNY
PROGRAM
REWITALIZACJI
GMINY WINNICA
na lata 2017 - 2023**

BCConsulting

WSTĘP	5
1. Metodologia diagnozy stanu społeczno – gospodarczego Gminy Winnica.....	7
2. Horyzont czasowy obowiązywania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Winnica na lata 2017 - 2023.....	9
3. Założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Winnica na lata 2017 - 2023.....	9
4. Opis stanu wyjściowego	12
4.1. Przestrzeń i środowisko.....	12
4.1.1. Położenie administracyjne i geograficzne.....	12
4.1.2. Położenie komunikacyjne.....	13
4.1.3. Stan środowiska naturalnego, walory przyrodnicze, warunki naturalne.	13
4.2. Lasy	14
4.3. Wody.....	15
4.4. Zagospodarowanie przestrzenne.....	16
4.5. Walory kulturowe, ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego.....	19
4.6. Społeczeństwo.....	20
4.6.1. Demografia.....	20
4.6.2. Wiek i struktura wykształcenia mieszkańców.....	25
4.6.3. Gospodarstwa domowe oraz źródła ich utrzymania.....	26
4.7. Mieszkalnictwo.....	27
4.8. Struktura zatrudnienia i rynek pracy.....	29
4.9. Bezrobocie	30
4.10. Aktywność społeczna mieszkańców, organizacje pozarządowe.....	31
4.11. Gospodarka lokalna	32
4.11.1. Rolnictwo	32
4.11.2. Przedsiębiorczość.	34
4.11.3. Turystyka.	36
4.12. Infrastruktura techniczna	36
4.12.1. Infrastruktura transportowa i komunikacyjna	36
4.12.2. Gospodarka wodno-ściekowa	38
4.12.3. Gospodarka odpadami.....	39
4.12.4. Infrastruktura gazowa i elektroenergetyczna.....	41
4.12.5. Infrastruktura telekomunikacyjna i Internet	41
4.13. Infrastruktura społeczna.....	42
4.13.1. Infrastruktura edukacyjna, jakość i zakres oferty edukacyjnej.....	42

4.14.	Infrastruktura sportowa	46
4.15.	Infrastruktura kultury	47
4.16.	Infrastruktura ochrony zdrowia i opieki społecznej	47
4.16.1.	Obszar zagadnień związanych z pomocą społeczną	47
4.17.	Infrastruktura bezpieczeństwa publicznego	49
5.	ANALIZA WSKAŹNIKOWA - Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych	50
5.1.	Określenie wskaźników diagnozujących stopień degradacji gminy	53
5.1.1.	Wskaźniki społeczne	53
5.1.2.	Wskaźnik oceny podsystemu społecznego dotyczący bezrobocia	54
5.1.2.	Wskaźnik oceny podsystemu społecznego dotyczący ubóstwa	57
5.1.3.	Wskaźnik oceny podsystemu społecznego dot. przestępczości	59
5.1.4.	Wskaźnik oceny podsystemu społecznego dotyczący obciążenia demograficznego	61
5.2.	Wskaźniki gospodarcze	64
5.2.1.	Wskaźnik oceny podsystemu gospodarczego dotyczący przedsiębiorczości mieszkańców	64
5.3.	Wskaźniki środowiskowe	67
5.4.	Wskaźniki - Sfera techniczna	67
6.	Wyniki analizy wskaźnikowej dla poszczególnych obszarów gminy	68
7.	Delimitacja obszaru rewitalizacji	72
8.	Potencjał i bariery Gminy Winnica	74
9.	Założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji	78
9.1.	Charakterystyka obszaru rewitalizacji	78
10.	Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych	79
11.	Przedsięwzięcia podstawowe społeczne i inwestycyjne	80
11.1.	Projekty uzupełniające dające efekt synergii	80
12.	Planowany efekt rewitalizacji oraz cele i kierunki działań mające na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk	83
13.	Cele rewitalizacji	84
14.	Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych	87
15.	Zgodność z dokumentami strategicznymi	92
15.1.	Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku – Innowacyjne Mazowsze.	93
15.2.	Strategia Rozwoju Gminy Winnica	97
15.3.	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Winnica	102

15.4. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Winnica	103
16. Planowane działania rewitalizacyjne w latach 2017-2025 wraz ze źródłami finansowania.....	105
17. Planowane działania rewitalizacyjne w latach 2017-2023 wraz ze źródłami finansowania.....	106
18. Planowane rezultaty osiągnięć.....	108
19. Wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Winnica	112
19.1. Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	112
20. Ramy finansowe	126
21. Planowane źródła finansowania procesu rewitalizacji	127
22. System wdrażania, monitoringu i oceny skuteczności działań oraz wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu Programu Rewitalizacji	129
23. Komunikacja społeczna	130
23.1. Mechanizmy włączenia mieszkańców	131
23.2. Udział interesariuszy w procesie tworzenia PR.....	131
23.3. Sposób włączenia interesariuszy w procesie wdrażania LPR.....	134
24. Potencjalne źródła finansowania.....	139
24.1. Programy krajowe i inne źródła finansowania	143
25. System wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji	145
Plan finansowy na lata 2016-2022.....	145
26. System monitorowania, oceny i aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	146
Podsumowanie	147

WSTĘP

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz.446 z późn. zmianami.) Gmina Winnica podjęła decyzję dotyczącą przygotowania, koordynowania i tworzenia warunków do wdrożenia i prowadzenia procesu rewitalizacji, stanowiącego zadania własne Gminy. Gmina Winnica przystępując do przeprowadzenia rewitalizacji, zgodnie z powyższą ustawą, oraz z Wytycznymi w zakresie Rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020 Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 roku zobowiązana jest do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Proces wskazania tych terytoriów, zgodnie z zapisami w Wytycznych z MliR z dnia 2 sierpnia 2016r., jest obwarowany konkretnymi, opisanymi poniżej wymogami.

Mianem obszaru zdegradowanego ustawa określa obszar znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, na którym oprócz powyższych negatywnych zjawisk społecznych występuje również co najmniej jedno z poniższych negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw,
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych,
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz nefunkcjonowaniu

rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa powyżej, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego Gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni Gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców Gminy.

Zgodnie z definicjami obszar zdegradowany, jak i obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia na każdym z nich występowania koncentracji opisanych wyżej negatywnych zjawisk.

Wyznaczenie tych obszarów następuje na podstawie przeprowadzonej diagnozy potwierdzającej spełnienie wyżej opisanych przesłanek, oraz analizy wskaźnikowej. Niniejszy dokument zawiera opisową charakterystykę Gminy Winnica, analizę szczegółowych danych dotyczących sytuacji społeczno-gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej Gminy.

Należy podkreślić, że wybór obszarów zdegradowanych i obszarów przeznaczonych do rewitalizacji opiera się na zasadach partycypacji społecznej. W celu określenia potrzeb mieszkańców na terenie Gminy, przeprowadzono ankietyzację, założono przeprowadzenie spotkań konsultacyjnych ze społecznością lokalną i jednostkami oraz organizacjami działającymi na terenie Gminy. Zakłada się, że efektem przeprowadzonych konsultacji społecznych będzie wybór i akceptacja przez interesariuszy rewitalizacji obszarów zdegradowanych wymagających działań naprawczych. Następny etap prac obejmować będzie działania nakierowane na nadanie obszarom zdegradowanym nowych funkcji w celu zwiększenia ich funkcjonalności i poprawy jakości życia mieszkańców Gminy. Zakłada się przyjęcie projektów, co do których będzie możliwe zapewnienie finansowania, a w przypadku założeń współfinansowania zewnętrznego, zapewnienie wkładu własnego i płynności finansowej.

Metodologia diagnozy stanu społeczno – gospodarczego Gminy Winnica

Diagnoza została przygotowana w oparciu o dane statystyczne dotyczące całej Gminy w zakresie zjawisk demograficznych, związanych z bezrobociem, opieką zdrowotną, kulturą i oświatą, ubóstwem, bezpieczeństwem publicznym, ochroną środowiska oraz rozwojem gospodarczym w tym działalnością gospodarczą mieszkańców Gminy, przy wskazaniu, iż dane dotyczące przestępczości odnoszą się ściśle do miejscowości Winnica. Za rok bazowy przyjęto rok 2015, ponieważ większość potwierdzonych danych statystycznych odnosi się właśnie do tego roku. Do sporządzenia analizy wskaźnikowej obszarów gminy wykorzystano podział administracyjny gminy Winnica na sołectwa, który jest równoważny podziałowi na miejscowości. W gminie jest 38 miejscowości w tym 34 sołectwa. Nie w każdym wypadku dostępne były dane liczbowe co spowodowało niemożność wyliczenia niektórych wskaźników dla tych miejscowości.

Prace związane z opracowaniem „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Winnica na lata 2017-2023” zostały zapoczątkowane decyzją Wójta o przystąpieniu do opracowania programu. Program Rewitalizacji będzie stanowił podstawę formalną do rozwiązania istniejących problemów społecznych na wskazanych w wyniku przeprowadzonych analiz i konsultacji społecznych terenach. U źródeł tych problemów leży degradacja przestrzenna, środowiskowa, infrastrukturalna i gospodarcza wyodrębnionych obszarów. Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2014- 2020, którego głównym celem jest inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy, stanowi narzędzie realizacji polityki rozwoju prowadzonej przez Samorząd Województwa Mazowieckiego. Dokument uwzględnia cele tematyczne zdefiniowane przez Komisję Europejską oraz odpowiada na zidentyfikowane wyzwania regionu w zakresie stymulowania rozwoju społecznego i gospodarczego, w powiązaniu z celami nakreślonymi przez Strategię Europa 2020.

Podstawowymi przesłankami do przygotowania LPR były:

1. Podniesienie jakości życia mieszkańców gminy Winnica,
2. Potrzeba aktywizacji społecznej i gospodarczej obszarów wiejskich i miejskich,
3. Stymulowanie współpracy środowisk lokalnych, zachęcanie do rozwijania nowych form aktywności gospodarczych, zwiększenie potencjału turystycznego i kulturalnego Gminy, nadanie obiektom i terenom zdegradowanym nowych funkcji oraz przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego,

4. Adaptacja i rewitalizacja infrastruktury niezbędnej do prowadzenia działalności gospodarczej przy równoczesnej trosce o ochronę środowiska naturalnego i zrównoważony rozwój społeczno – gospodarczy,

Przystępując do prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Winnica na lata 2017 - 2023, autorzy starali się w oparciu o posiadane dokumenty oraz wyniki konsultacji społecznych w możliwie największym stopniu poznać otoczenie oraz zrozumieć zachodzące w nim procesy. Szczególny nacisk położono na poznanie problemów, potrzeb oraz oczekiwań mieszkańców gminy.

Proces opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Winnica na lata 2017 - 2023 obejmował następujące fazy: przygotowawczą, diagnozowania i projektowania. W ramach fazy prac przygotowawczych powołano Zarządzeniem Wójta gminy Winnica nr 24/2017 z dnia 12.04.2017r. *Komisję ds. Rewitalizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Winnica na lata 2017 - 2022* W skład Komisji weszli przedstawiciele kluczowych jednostek organizacyjnych Gminy. Zadaniem Komisji jest gromadzenie i analizowanie danych i informacji związanych z zakresem ich działania oraz przedstawienie propozycji projektów do realizacji i obszaru rewitalizacji. W trakcie fazy diagnozowania przeprowadzono czynności związane z diagnozą obecnego stanu gminy Winnica, które pozwoliły na wskazanie najbardziej problemowych dla gminy obszarów i identyfikacji kluczowych problemów. Diagnoza została przeprowadzona w trzech obszarach funkcjonalnych: społecznym przestrzennym i gospodarczym. Faza projektowania polegała na porządkowaniu przedłożonych materiałów otrzymanych z UG oraz przeprowadzeniu konsultacji społecznych – których uczestnikami byli przedstawiciele władz, radni, mieszkańcy gminy, przedstawiciele organizacji pozarządowych i przedsiębiorcy. W ramach konsultacji społecznych przeprowadzono badanie ankietowe, które miało na celu poznanie oraz hierarchizację celów rewitalizacji i potrzeb mieszkańców w zakresie realizacji inwestycji. Na podstawie zebranych informacji dokonano weryfikacji zidentyfikowanych problemów oraz wyodrębniono konkretne zadania do rewitalizacji. Określono sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej w trakcie realizacji programu. Po opracowaniu, skompletowaniu i uporządkowaniu zebranych materiałów, dokument został przekazany Radzie Gminy do analizy i uchwalenia. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Winnica na lata 2017 - 2023 jest dokumentem otwartym i elastycznym, co oznacza możliwość zgłaszania projektów do realizacji, jak również wprowadzania korekt do programu w kolejnych okresach jego realizacji.

Horyzont czasowy obowiązywania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Winnica na lata 2017 - 2023

Lokalny Program Rewitalizacji określa skalę działań planowanych do realizacji w latach 2017-2023. Jest wieloletnim programem działań o charakterze społeczno-gospodarczym przyjmowanym przez Radę Gminy Winnica na podstawie art. 18 ust. 2, pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.).

Podjęcie działań rewitalizacyjnych stanowi szansę na zastosowanie kompleksowych rozwiązań w zakresie rozwoju obszarów wiejskich oraz dóbr i zasobów, które w wyniku przemian gospodarczych, społecznych oraz upływu czasu uległy zniszczeniu, a ich znaczenie w zaproponowany zestaw inicjatyw jest odpowiedzią na potrzeby mieszkańców Gminy Winnica, a dobór działań stanowi wynik dogłębnej analizy potrzeb występujących na obszarze mającym zostać poddanym procesowi rewitalizacji.

Program Rewitalizacji zakłada siedmioletnią średniookresową perspektywę wdrażania działań publicznych w zakresie rewitalizacji. Skala jego oddziaływania, zwłaszcza efekty działań społecznych, widoczne będą jednakże w dłuższej perspektywie czasowej. Z tego oto względu konieczne mogą się okazać działania nakierowane na aktualizację realizowanych przedsięwzięć zgodnie z aktualną skalą potrzeb lokalnych.

Zgodnie z powyższymi założeniami Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Winnica na lata 2017 – 2023 stanowi dokument komplementarny wobec dokumentów o charakterze długofalowym oraz będących elementem obligatoryjnym w procesie ubiegania się o środki z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz innych źródeł finansowania.

Założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Winnica na lata 2017 - 2023

Horyzont czasowy Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Winnica na lata 2017 - 2023 został określony na podstawie okresów programowania funduszy europejskich. Okres wdrożenia, czyli realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Winnica obejmuje przedział czasowy: lata 2017 – 2023, odnoszące się do nowego okresu programowania w Unii Europejskiej. Obszar rewitalizacji został wyodrębniony w granicach gminy i dotyczy działań inwestycyjnych, które zostaną przeprowadzone i pozwolą na poprawę funkcjonowania poszczególnych czynników (zwiększenie ilości miejsc pracy, bezpieczeństwo publiczne, podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw, podniesienie konkurencyjności gminy),

wpływających na życie wszystkich mieszkańców gminy Winnica. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Winnica stanowi dokument otwarty, który powinien odzwierciedlać potrzeby i priorytetowe działania związane z rozwojem społecznym, gospodarczym i przestrzennym gminy oraz lokalnej społeczności. Elastyczność programu rewitalizacji jest zgodna z zasadami długookresowego planowania i jest warunkiem skuteczności jego realizacji. W praktyce oznacza możliwość wprowadzania korekt różnych jego elementów w kolejnych okresach jego realizacji. Jest to szczególnie ważne w sytuacji braku ostatecznej wersji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020. Inną istotną przesłanką potrzeby dokonywania zmian jest przewidywana zmienność uwarunkowań na poziomie ponadregionalnym, regionalnym i lokalnym. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Winnica powstał z udziałem partnerów społecznych. Do jego opracowania zaproszono wszystkie zainteresowane strony. W wyniku konsultacji społecznych oraz prac Komisji ds. koordynacji prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Winnica powstał program, który zawiera zbiór projektów służących realizacji jego celów. Zakłada się przyjęcie projektów, co do których będzie możliwe zapewnienie finansowania, a w przypadku założeń współfinansowania zewnętrznego, zapewnienie wkładu własnego i płynności finansowej. Celem LPR jest rewitalizacja obszarów zdegradowanych i funkcjonalnie z nimi powiązanych zidentyfikowanych, jako problemowe, w celu przywrócenia im walorów użyteczności, społecznej kulturowej, gospodarczej oraz rekreacyjnej. Działania rewitalizacyjne powinny być przeprowadzane w sposób kompleksowy, co oznacza, że realizowane będą projekty zintegrowane przynoszące korzyści środowiskowe, ekonomiczne, ale przede wszystkim społeczne. Warunkiem realizacji projektu będzie włączenie elementu społecznego w działania infrastrukturalne obszaru rewitalizowanego. Działania te nie mogą być odseparowane od interwencji, stanowiąc będą komplementarne z interwencjami EFS wiązki projektów, podporządkowane rozwiązywaniu problemów zdiagnozowanych. Celem jest aktywizacja społeczności lokalnych poprzez zagospodarowanie obszaru będącego polem działań społecznych. Dzięki takiemu podejściu następuje poprawa jakości korzystania z przestrzeni, likwidacja izolacji obszarów problemowych oraz poprawa ich estetyki, w szczególności architektonicznej i przyrodniczej. Cel generalny wyraża istotę wizji rozwoju gminy Winnica, którego osiągnięcie będzie możliwe poprzez realizację odpowiednich zadań i działań. Cel nadrzędny gminy Winnica to: wzrost poziomu życia mieszkańców. Aby sprostać wyzwaniom zidentyfikowanym w diagnozie, niezwykle istotnym jest przeprowadzenie działań pozwalających na realizację programów ożywienia gospodarczego, a w szczególności na rzecz rozwiązania kwestii

społecznych. Projekty z zakresu rewitalizacji realizowane będą jako zintegrowane przedsięwzięcia dotyczące wszystkich aspektów danego obszaru.

Cele strategiczne:

CEL I - ograniczanie zjawiska eksurbanizacji (rozmywanie się granic, rozpraszanie zabudowy, a także zaburzenie ładu i porządku przestrzennego (RPO-WM) działania: 8.5, 8.7, 9.4, 9.7, 9.8, 10.1, 10.3 i 10.3bis. Kwestie społeczne powinny obejmować działania na rzecz grup defaworyzowanych zdefiniowanych w osiach priorytetowych VI, VII i VIII. i przywracanie zdegradowanym obszarom walorów użyteczności gospodarczej, społecznej, kulturowej i środowiskowo - rekreacyjnej.

CEL II - zwiększenie szans na wszechstronny rozwój lokalny, przekładający się na wzrost komfortu życia mieszkańców gminy Winnica (inwestycje nakierowane na rozwiązywanie problemów społecznych: ograniczenia koncentracji ubóstwa oraz wykluczenia społecznego obszarów rewitalizowanych). W celu zapobiegania dalszej degradacji terenu, planowane są działania zmierzające do przekształcenia i wykorzystania obszarów problemowych do celów społecznych, gospodarczych, środowiskowych oraz kulturalnych. Rewitalizacja gospodarcza ukierunkowana zostanie na działania w obszarze wsparcia przedsiębiorczości i samozatrudnienia, wspierania gospodarki społecznej, podejmowania lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspierania mobilności pracowników. Natomiast w zakresie rewitalizacji fizycznej realizowane będą zadania dotyczące głębokiej przebudowy i adaptacji zdegradowanych obiektów i obszarów. Do najważniejszych celów rewitalizacji należą: zmiana sposobu użytkowania wspólnych przestrzeni publicznych (budynków, placów, skwerów, parków), wokół których można koncentrować działalność gospodarczą. O obszarze problemowym/zdegradowanym możemy mówić w sytuacji, gdy na danym terenie stan kryzysowy występuje nie tylko w odniesieniu do sfery architektoniczno - urbanistycznej czy przestrzennej danego obszaru, lecz związany jest przede wszystkim ze sferą gospodarczą i społeczną, warunkującą funkcjonalność terenu. Podstawowym kryterium wskazania obszaru jako „kryzysowego” i wskazania go do działań z zakresu rewitalizacji powinien być fakt, iż sytuacja zastana jest tam gorsza/trudniejsza niż średnia dla danego obszaru.

Opis stanu wyjściowego

Pełna prezentacja obecnej sytuacji Gminy Winnica jest niezbędna w celu ustalenia jej potencjału, a następnie określenia, czy oraz w jakim stopniu jest on wykorzystywany. Jej

celem jest ponadto wskazanie obszarów wymagających rewitalizacji oraz zdefiniowaniu problemów społecznych występujących w sferze przestrzennej, społecznej, gospodarczej oraz kulturowej. Szerokie rozpoznanie i identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych pozwoli w dalszej perspektywie czasowej na delimitację obszarów problemowych i przygotowanie projektu rewitalizacji o złożonym, kompleksowym charakterze oraz większym zasięgu oddziaływania.

Przestrzeń i środowisko

Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina Winnica jest położona w północnej części Mazowsza, na wschodnim skraju Wysoczyzny Ciechanowskiej, w południowo-zachodniej części powiatu pułtuskiego. Od strony północnej graniczy z gminą Gzy, od zachodu z gminą Świercze, od południowego zachodu z gminą miejsko - wiejską Nasielsk, od południa także z gminą miejsko - wiejską Serock w powiecie legionowskim. Od wschodu Winnica graniczy z gminą Pokrzywnica. Na północnym wschodzie gmina Winnica graniczy z gminą Pułtusk. Odległość miejscowości gminnej Winnica zarówno od Pułtuska, jak i Nasielska, wynosi 12 km. Od granicy gminy Winnica do centrum Pułtuska jest 7 km. Miasto Pułtusk jest siedzibą powiatu, oraz lokalnym centrum usług i handlu. Odległość od granicy gminy Winnica do granicy Warszawy wynosi 31 km (ok. 50 km od centrum), i około 40 km od miasta. Ciechanowa. Gmina Winnica zajmuje obszar 11509 ha. Obszar gminy rozciąga się z północy na południe na długości ok. 17,5 km i ze wschodu na zachód 10,6 km. Siedzibą gminy jest centralnie położona miejscowość Winnica. Gmina posiada korzystne powiązania komunikacyjne z systemem krajowym drogą wojewódzką nr 571 Płońsk – Nowe Miasto – Nasielsk – Winnica – Pułtuskim. Powiązania z ośrodkami powiatowymi i gminnymi zapewniają drogi powiatowe i gminne. Najbliższa stacja kolejowa znajduje się w Nasielsku, odległym około 12 km. Jej teren zamieszkuje ponad 4,2 tys. osób. Gęstość zaludnienia wynosi 37 osób/km². Sieć osadniczą tworzy 38 jednostek osadniczych, które należą do 34 sołectw. Przeciętnie na jedną wieś przypada 111 osób, na sołectwo 120 osoby. Podstawową 4 funkcją gminy jest produkcja rolna. Użytki rolne zajmują 75,5 % powierzchni, w tym ok. 70 % stanowią gleby bardzo dobre i dobre.

Położenie komunikacyjne

Najważniejszym zewnętrznym połączeniem komunikacyjnym gminy jest przecinająca ją w połowie, przebiegająca z północnego wschodu na południowy zachód droga wojewódzka

Nr 571 Płońsk–Nasielsk–Winnica–Pułtusk. Z Pułtuska jest połączenie drogą krajową Nr 61 Warszawa–Pułtusk–Łomża–Augustów w kierunku granicy z Litwą. Innym ważnym szlakiem komunikacyjnym jest także przebiegająca wzdłuż północno-zachodniej i północnej granicy gminy droga wojewódzka nr 620 Płońsk–Nowe Miasto–Przewodowo, skąd drogą wojewódzką Nr 619 jest połączenie z drogą krajową Nr 60 w kierunku Ciechanowa i Gdańska. Droga Nr 571 stanowi główną oś rozwoju zarówno dla inwestycji mieszkaniowych, jak i dla działalności gospodarczej. Miasta Pułtusk i w mniejszym zakresie - Serock są centrami przesiadkowym w ruchu zarówno lokalnym, jak i regionalnym, dzięki połączeniom autobusowym. Dla zewnętrznych celów podróżowania, znaczenie mają również: droga wojewódzka Nr 622 Nasielsk–Serock, przebiegająca ok. kilometra od południowo-zachodniej granicy gminy, pozwalająca dotrzeć do dwóch dróg krajowych: Nr 61 w kierunku Warszawy, a także drogi krajowej Nr 62 Włocławek–Płock–Nowy Dwór Mazowiecki–Serock–Wyszków, skąd możliwa jest podróż dalej na wschód w kierunku granicy. Najbliższe od Winnicy połączenie kolejowe jest w Nasielsku (trasa Nr 9 Warszawa–Gdańsk).

Stan środowiska naturalnego, walory przyrodnicze, warunki naturalne.

Obszar gminy Winnica leży w obrębie dużej jednostki geomorfologicznej zwanej Wysoczyzną Ciechanowską, należącej do makroregionu Niziny Północno - mazowieckiej. Rzeźba terenu została wykształcona w wyniku działalności lodowca stadiału Wkry zlodowacenia środkowopolskiego, a następnie złagodzona na etapie denudacji peryglacjalnej. W obszarze Wysoczyzny Ciechanowskiej przeważają tereny mało urozmaicone, które można zaliczyć do płaskich, typowych dla równiny morenowej. Wysokość bezwzględna jest mało zróżnicowana i prawie na całym obszarze utrzymuje się od 100 do 140 m n.p.m. Najniższy punkt na tym terenie znajduje się w południowej części gminy i wynosi ok. 91 m n.p.m. Najwyżej położony jest obszar w rejonie wsi Górki Witowice, gdzie wzniesienia na równinie morenowej przekraczają 150 m n. p. m. Różnica wysokości na terenie gminy dochodzi zatem do 60 m. Równina morenowa na terenie gminy charakteryzuje się spadkiem nie 7 przekraczającym 30 . W zachodniej części gminy wykształciła się równina morenowa falista o maksymalnym spadku 8 – 100 . Towarzyszą jej wzgórza moren czołowych o wysokości względnej do 20 m, pola lessowe o wysokości 5 – 8 m, a także nieckowate zagłębienia wytopiskowe. Obecna rzeźba terenu jest wynikiem denudacji i erozji wód powierzchniowych okresu późno plejstocénskiego. Zmiany w rzeźbie terenu wprowadziła także działalność człowieka – są to między innymi wyrobiska poeksploatacyjne. W rejonie Kamionna –

Mieszki-Kuligi warstwy trzeciorzędowe wychodzą na powierzchnię terenu. Tworzą ją ility pstry związane z pasem wypiętrzeń okresu pliocenu przebiegające na wschód od Płńska do Bud Obrębskich w gminie Pokrzywnica. W zachodniej części gminy (wsie Poniaty-Cibory i Skoroszki) oraz północnej (Skórznice) zlokalizowano złoża surowców mineralnych – kruszyw oraz łów.

Obszary, w tym lasy położone w południowej części gminy oraz przecinające gminę w centralnej części na ukos w kierunku północno-wschodnim, zaliczane są do Nasielsko - Karniewskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (powierzchnia 3667,8 ha), który swym zasięgiem obejmuje m.in. pas przy południowej granicy gminy wzdłuż doliny rzeki Klusówki. W tym obszarze Klusówka jest głównym korytarzem ekologicznym. W sumie obszar podlegający ochronie prawnej zajmuje 31,9% powierzchni gminy. W południowej i północnej części gminy możliwy jest rozwój strefy rekreacyjnej. Bliskość aglomeracji warszawskiej i możliwości organizowania wypoczynku dla jej mieszkańców powinna być przesłanką dla dalszego rozwoju gminy w tym kierunku na obszarach o względnie niskiej przydatności rolniczej. 9 W północnej części gminy znajdują się również zwarte kompleksy leśne sprzyjające rekreacji. Na pozostałych obszarach w większości brak większych płatów zadrzewień i lasów. Jest to spowodowane występowaniem najżyźniejszych w gminie gleb i związanego z tym silnie rozwiniętego rolnictwa.

Lasy

Lasy pokrywają 2011 ha powierzchni gminy, z tego 51% stanowi własność Lasów Państwowych. Wskaźnik lesistości gminy wynoszący 17,5%, jest nieco niższy od średniego wskaźnika lesistości w powiecie, który wynosi 19,1% i znacznie niższy niż lesistość województwa mazowieckiego (22,9%). Niski wskaźnik lesistości gminy wynika z wysokiej jakości gleb na przeważającej części jej powierzchni i związanym z nią użytkowaniem rolniczym. Najwyższą lesistością charakteryzuje się północna (rejon wsi Skórznice, Stare Bulkowo, Budy Zbroszki), południowo-zachodnia (rejon wsi Rębkowo, Skoroszki, obszary wokół wsi Poniaty-Cibory) i południowo-wschodnia część gminy (wsie Domosław, Mieszki-Leśniki i Mieszki-Kuligi). Na pozostałych terenach w gminie występują niewielkie obszary leśne wzdłuż cieków i obniżeń terenu. Przeważają młode lasy z monokulturą sosny, rzadziej świerka. W nasadzeniach liściastych przeważa dąb, jesion, olcha, a rzadziej brzoza i osika. Większe kompleksy starszych drzewostanów, ponad pięćdziesięcioletnich, występują w uroczysku Bulkowo (monokultura sosny i świerku). Obszary te mają umiarkowany potencjał

dla turystycznego wykorzystania. W zmianie Studium przewidziano znaczne powierzchnie zalesień - obsadzenie nieużytków, gleb niskiej jakości położonych w pobliżu lasów i terenów po eksploatacji kruszyw. Z uwagi na wzrastającą atrakcyjność inwestycyjną gminy, prawdopodobnie część z tych terenów zostanie w przyszłości przeznaczona pod zabudowę lub inne nieleśne formy zagospodarowania.

Wody

Przez teren gminy nie przepływa rzeka o większym znaczeniu gospodarczym lub turystycznym. Około 95% obszaru gminy znajduje się w zlewni rzeki Narwi. Przez teren gminy Winnica przepływają rzeczki: — Niestępówka o długości 16,0 km (na terenie gminy Winnica 11 km), przecina całą gminę płynąc w kierunku północno-wschodnim i uchodzi do Narwi w rejonie wsi Łubienica i Radzice w gminie Pułtusk (ocena czystości WIOŚ: w zakresie własności fizykochemicznych: w III klasie czystości, w zakresie stanu ekologicznego – poniżej stanu dobrego), 10 — ciek o nazwie Struga uchodzący do Narwi koło Kacic, — pomiędzy wsią Pawłowo i Skoroszki bierze swój początek Pokrzywnica o długości 16,9 km, z ujściem w rejonie Karniewka, w sąsiedniej gminie Pokrzywnica, — Klusówka o długości 20,3 km, płynąca wzdłuż południowej granicy gminy i mająca ujście w pobliżu południowej granicy gminy k/Wierzbicy w gminie Serock, — Dopływy: z Kamionnej, z Mieszk – wpadają do Klusówki, Dopływ z Gnat i Dopływ z Gołądkowa – wpadają do Niestępówki, — Rzeka Nasielna – wypływa w okolicach miejscowości Skoroszki i płynie na odcinku 2,7 km w kierunku południowo – zachodnim na teren gminy Nasielsk. Rzeka posiada długość 24,3 km i po przepłynięciu przez obszar gminy Nasielsk, uchodzi do rzeki Wkry. Jednym z pilnych zadań wszystkich samorządów, przez których obszar płyną w/w cieki, pozostaje poprawa stanu ich czystości, m.in. poprzez właściwą gospodarkę ściekową. Zagrożeniem dla wód powierzchniowych jest również działalność rolnicza. Zlewnia rzeczki Niestępówki o powierzchni 26,1 km² została zakwalifikowana przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, jako Obszar Szczególnie Narażony na zanieczyszczenie azotem pochodzenia rolniczego. Zagrożenie to ma wpływ na czystość wód Narwi, która dostarcza zasobów wodnych dla ujęcia Wodociągu Północnego w Wieliszewie. Przepływy w małych rzekach płynących przez obszar gminy są niewielkie. W dłuższym horyzoncie czasowym może to mieć krytyczne znaczenie z punktu widzenia zaopatrzenia w wodę, zwłaszcza w przypadku klęsk suszy. Poprawę bezpieczeństwa w tym zakresie należy uzyskać przez budowę zbiorników retencyjnych na Niestępówce, Pokrzywnicy, Klusówce oraz (postulowaną także w Studium)

rewitalizację stawów wiejskich i oczek wodnych na terenie całej gminy. Należy jednakże uwzględnić skutki eutrofizacji wód takich zbiorników, wynikające z kumulacji m.in. azotanów i fosforanów pochodzenia antropogenicznego w wodach, co jest związane z funkcjonowaniem gospodarstw rolnych (spływy nawozów) oraz nieszczelnych zbiorników na ścieki bytowe i odcieki z budynków inwentarskich. Należy ponadto przeanalizować możliwość budowy zbiorników retencyjnych w wyeksploatowanych wyrobiskach. W obecnym stanie, w Studium przewidziano jeden 11 zbiornik retencyjny na Niestępówce w rejonie Rębkowa i jeden na Klusówce w rejonie Powielina.

Ogólna ocena stanu wód powierzchniowych województwa mazowieckiego sporządzona przez WIOŚ za lata 2010-2013, jest jednoznacznie niekorzystna [Rys.5- Mapa 3.4]. Obrazuje to jednocześnie skalę potrzeb w zakresie poprawy gospodarki wodno-ściekowej, w tym w zakresie ścieków komunalnych. Przeważająca część wód powiatu pułtuskiego objęta jest szczególną ochroną ze względu na ujęcie powierzchniowe wody w Wieliszewie dla mieszkańców Warszawy.

Zagospodarowanie przestrzenne

Powierzchnia gminy wynosiła na koniec 2014 r. 115,04 km², co stanowiło 13,9% powierzchni powiatu pułtuskiego.

Tab. nr 1. Struktura użytkowania gruntów w gminie Winnica

Kategorie użytków	Pow [ha]	%
Użytki rolne	9873	77,9
Lasy, w tym grunty zadrzewione i zakrzewione	2045	17,8
Grunty zabudowane i zurbanizowane	49,1	4,3
Suma powierzchni	11 504	100

Celami polityki przestrzennej przyjętej w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Winnica przyjętego uchwałą Rady Gminy Winnica Nr XLI/257/2014 z dnia 15 września 2014 r. jest: - wykreowanie polityki przestrzennej Władz Gminy - poprawa struktury funkcjonalno-przestrzennej, w tym podniesienie ładu przestrzennego, wzmocnienie spójności i powiązań z regionem, - racjonalne wykorzystanie terenów i intensyfikacja ich zagospodarowania, - ochrona wartości środowiska przyrodniczego i wykorzystanie potencjału terenów otwartych, - ochrona wartości zasobów

dziedzictwa kulturowego. Kształtowanie polityki przestrzennej gminy ma być oparte o zasady zrównoważonego, trwałego rozwoju zwłaszcza w dziedzinach: ochrony zasobów przyrodniczych i kulturowych, optymalnego gospodarowania przestrzenią, wzrostu standardów cywilizacyjnych i dobrobytu mieszkańców oraz rozwoju gospodarki. Aktualizacja Studium uwzględnia niestety mało aktualne uwarunkowania: zagospodarowanie i uzbrojenie terenu, sytuację ekonomiczną, społeczną i demograficzną gminy. Jednocześnie sankcjonuje wcześniej wprowadzone ograniczenia rozwojowe ze względu na uwarunkowania przyrodnicze, związane z funkcjonowaniem Nasielsko-Karniewskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Wydaje się, że te ostatnie powinny zostać poddane wnikliwej analizie i korekcie, jako nadmiernie ingerujące w gospodarkę gminy, częściowo na terenach już zagospodarowanych, a więc i tak poddanych silnej antropopresji. 14 Sporządzona Zmiana studium wprowadza korekty do obowiązującego dokumentu Studium w zakresie:

- Zmiana funkcji terenu na funkcję usług z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w obrębie geodezyjnym Glinice Wielkie.
- zmiany funkcji terenu na funkcję zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami nieuciążliwymi w obrębach geodezyjnych: Glinice Wielkie, Winnica, Rębkowo, Gnaty - Wieśniany, Poniaty Wielkie,
- zmiany funkcji terenu na funkcję usług publicznych, rozumianych, jako usługi publiczne wynikające z ustawy o samorządzie gminnym - usługi ochrony zdrowia, oświaty, sportu, kultury, zieleni parkowej i rekreacyjnej w obrębach geodezyjnych Zbroszki, Domosław i Winniczka oraz komunalnej zabudowy mieszkaniowej przeznaczonej dla pracowników obsługi kompleksu w Zbroszkach,
- zmiany funkcji terenu na funkcję usług nieuciążliwych i przemysłu w obrębie geodezyjnym Gnaty – Szczerbaki,
- zmiany funkcji terenu na funkcję usług w obrębie geodezyjnym Winnica,
- zmiany funkcji terenu na funkcję zabudowy zagrodowej w obrębie geodezyjnym Rębkowo,
- zmiany funkcji terenu na funkcję ścieżki rowerowej w obrębach geodezyjnych: Poniaty Wielkie, Skorosze, Skoroszki, Rębkowo, Winnica, Zbroszki, Skarżyce, Gołdkowo, Łachów,
- rezygnacji z projektowanej obwodnicy drogi wojewódzkiej nr 571 Naruszewo - Nasielsk – Winnica - Pułtusk w obrębach geodezyjnych: Winnica, Zbroszki, Gołdkowo, Skarżyce

Zgodnie z zapisami Studium, tereny po wyeksploatowanych złożach w okolicach Skórznic, Rębkowa, Poniat i Skoroszek wymagają rekultywacji na cele leśne, a w części mogą być zagospodarowane na cele rekreacyjne. Wskazana byłaby analiza możliwości budowania w oparciu o wyrobiska zbiorników retencyjnych, nie tylko na potrzeby rekreacji, ale także

rolnictwa. W nieodległej przyszłości dostęp do zasobów wodnych w sezonie wegetacji, może przesądzać nie tylko o pozycji konkurencyjnej gospodarstw rolnych, ale o ich przetrwaniu.

W zmienionym Studium zwiększono znacznie liczbę, a przede wszystkim zasięgi stref zabudowy zagrodowej/mieszkaniowej jednorodzinnej, podkreślono funkcję usługową transportu międzyregionalnego w części gminy położonej przy drodze nr 571 oraz 15 funkcję letniskową i mieszkaniową. Rozwinięte zostały w znacznym stopniu możliwości zróżnicowanego zainwestowania terenu oraz uwzględniono perspektywiczne górnicze użytkowanie obszarów występowania surowców mineralnych. Na obszarze gminy występują złoża kopalin o zasobach udokumentowanych, zarejestrowanych lub szacunkowych. Największe udokumentowane złożo surowców ilastych na jej terenie zlokalizowane jest w południowej części miejscowości Winnica. Złożo o zasobach bilansowych 2034 tys. m³ rozpoznawane jest wstępnie w kat. C2. Należą do nich gliny czwartorzędowe, które mogą służyć do produkcji kruszywa lekkiego tj. keramzytu i glinoporytu. Jest to jedno z pięciu udokumentowanych tego rodzaju złóż w województwie mazowieckim, stanowiące 12,2 % ogólnej wielkości zasobów. Znaczenie lokalne dla budownictwa mieszkaniowego i drogowego mają udokumentowane złoża kruszywa naturalnego w północno-zachodniej części gminy. Także w rejonie miejscowości Poniaty-Cibory udokumentowane są trzy złoża, z których jedno jest eksploatowane. Zasoby geologiczne bilansowe tego złoża wynosiły 60 tys. ton, z tego 9 tys. ton stanowiły zasoby przemysłowe. Złożo II i III są rozpoznane wstępnie, a ich zasoby geologiczne wynoszą odpowiednio 87 i 487 tys. ton. Czwarte udokumentowane złożo kruszywa naturalnego zlokalizowane jest w rejonie Rębkowo. Jego zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 142 tys. ton i są to zasoby przemysłowe. Złoża kruszyw naturalnych występujące w rejonie wzgórz moren czołowych i wzgórz kemowych, stanowią zasoby perspektywiczne.

4.5. Walory kulturowe, ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego

Na terenie gminy nie występują obiekty dziedzictwa kulturowego i historycznego o szczególnej wartości. Lista zabytków wpisanych do rejestru zabytków obejmuje: park dworski w Rębkowie o charakterze krajobrazowym z XIX wieku o powierzchni około 2,5 ha, pierwotna kompozycja parkowa posiadała ok. 5 ha. Do rejestru zabytków nieruchomych został wpisany Zespół budowlany szkoły rolniczej, wzniesiony ok. 1925 r. w Goładkowie, składający się z dawnego głównego budynku dydaktycznego, dawnego budynku administracyjnego i dawnej stajni-spiczlerza. Zabytkowe cmentarze w gminie Winnica to:

- cmentarz parafialny rzymsko-katolicki w Winnicy o powierzchni około 1,8 ha, założony przed 1830 rokiem,
- cmentarz rzymsko-katolicki w Smogorzewie, o powierzchni około 0,45 ha, założony w połowie XIX wieku,
- cmentarz mariawicki w Górcie Powielińskiej, o powierzchni około 0,04 ha, założony na początku XX wieku, czynny.

Zabytki nieruchome włączone do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków: - Zespół kościoła w Winnicy pw. Świętej Trójcy

- składa się z kościoła powstałego w latach 1484-1509, cmentarza oraz ogrodzenia z bramami.
 - Cmentarz rzymskokatolicki w Błędostowie z II połowy XIX wieku. - Park dworski w Rębkowie z XIX w., wpisany do rejestru zabytków w 1976 r.
 - Pomnik polskiego oficera z 1920 r. na terenie lasu Nadleśnictwa Pułtusk w m. Domosław.
- Do zabytków ruchomych na terenie gminy należy:

- wyposażenie wnętrza kościoła parafialnego w Winnicy, które wpisane zostało do rejestru zabytków,
 - niektóre nagrobki na cmentarzach w Winnicy i Smogorzewie,
 - krzyże i kapliczki przydrożne o formach charakterystycznych dla Mazowsza prawie we wszystkich miejscowościach gminy, w tym najciekawsze w Gnatach-Szczerbakach, Gnatach-Lewiskach, Kamionnej, Mieszkach-Kuligach, Górcie Powielińskiej, 18
 - liczne przedmioty służące w gospodarstwie domowym lub rolnym np.: maszyny, urządzenia, ubiory,
 - zabytki techniki np.: kuźnie, w tym na szczególną uwagę zasługuje zbiór muzealnych obiektów związanych z gospodarką wiejską w Zespole Szkół Rolniczych w Gołądkowie.
- Cytując Studium: „Wśród znalezisk archeologicznych, najstarsze z nich wiążą się z mezozolitem, a następnie z okresem przejściowym między neolitem a epoką brązu. Od wczesnej epoki brązu mamy ciągłość osadnictwa aż do okresu Wędrówki Ludów. Widoczne są ślady kultury łużyckiej i okresu wpływów rzymskich, co jest regułą dla Mazowsza. W gminie uderzające jest wielowiekowe trwanie osadnictwa w jednym miejscu – na tych nawarstwieniach pojawiają się osady średniowieczne. Najstarsze znaleziska słowiańskie (mazowieckie) datuje się na przełom X i XI wieku, więcej na XII i XIII wiek, w tym ich zanikanie w XII i XIV w. (w okresie napadów litewskich)”. Zabytki archeologiczne (pomijane w ewidencji ze względu na ich bezpieczeństwo)

- Ślady osady wczesnośredniowiecznej XI – XII w.

4.6. Społeczeństwo

4.6.1. Demografia

Liczba mieszkańców gminy od 2005 r. ulega systematycznemu zmniejszeniu. W 2002 r. było w gminie 4122 mieszkańców, w 2005 r. 4136, zaś do końca 2014 r. liczba mieszkańców zmniejszyła się do 4094 osób zameldowanych na pobyt stały i czasowy ponad 3 miesiące. Dla oszacowania rzeczywistej liczby osób zamieszkujących gminę w danym okresie, do liczby zameldowanych na stałe należy dodać osoby meldujące się na pobyt czasowy oraz nieokreśloną dotychczas liczbę osób zamieszkujących na terenie gminy bez spełnienia obowiązku meldunkowego (osoby przeprowadzające się na teren gminy lecz nie zmieniające dotychczasowego miejsca zameldowania). Należy również uwzględnić zmniejszenie liczby mieszkańców, związane z wyjazdami do pracy lub nauki poza teren gminy oraz za granicę, co częstokroć nie jest odnotowywane w statystykach i ewidencji.

W 2014 r. mieszkańcy gminy Winnica stanowili 7,96 % ogólnej liczby mieszkańców powiatu pułtuskiego. Równocześnie powierzchnia gminy stanowi 13,9% powierzchni powiatu – pokazuje to, o ile niższa jest średnia gęstość zaludnienia gminy w stosunku do powiatu – średnia gęstość zaludnienia w gminie wynosi 37 osób/km² (po odjęciu lasów i wód: 41 osób/km²). Stanowi to zaledwie 25% średniej gęstości na terenie województwa mazowieckiego i 59% średniej w powiecie pułuskim. Pod względem gęstości zaludnienia gmina Winnica znajduje się na ostatnim - 6 miejscu w powiecie pułuskim (wraz z gminą Obryte) oraz na 270 miejscu w województwie mazowieckim. Z uwagi na bardzo niski ogólny wskaźnik zaludnienia, gmina posiada znaczny potencjał do wzrostu liczby mieszkańców. Konieczne są jednak silne czynniki gospodarcze stymulujące ten wzrost. W przeciwnym wypadku, wobec ogólnych trendów demograficznych, istnieje znaczne ryzyko, że liczba mieszkańców gminy będzie się zmniejszała. W granicach gminy znajduje się 34 sołectwa (38 miejscowości). Największą pod względem zaludnienia miejscowością jest ośrodek gminny Winnica, licząca w 2014 r. 806 osób (wg danych meldunkowych - 19,4% liczby mieszkańców gminy), a następnie Zbroszki - 268 osób (6,4% ogółu mieszkańców), Gołdkowo 249 osób (6%), Błędostowo 215 osób (5,2%). Zatem w czterech największych miejscowościach w gminie, zamieszkuje ponad 36% ogółu mieszkańców. Wraz z kolejnymi czterema miejscowościami liczą one razem 51% ludności gminy. Oznacza to, że w pozostałych 30

miejscowościach zamieszkuje niespełna połowa ludności gminy. Przeciętna wielkość wsi wynosi zaledwie 109 mieszkańców. Tak znaczne rozproszenie jest źródłem znacznych problemów zarówno związanych z rozbudową infrastruktury sieciowej, jak i dróg, a także np. utrudnia dowożenie dzieci do szkół. Konieczne jest sformułowanie długofalowych zasad polityki związanej z obsługą tak rozproszonej populacji, np. w zakresie gospodarki ściekowej.

Lista miejscowości w gminie Winnica wraz z liczbą zameldowanych na stałe mieszkańców w 2014

Winnica	806
Skarżyce	88
Zbroszki	268
Glinice-Domaniewo	63
Golądkowo	249
Glinice Wielkie	62
Błędostowo	215
Górki Duże	57
Domosław	191
Smogorzewo Pańskie	56
Rębkowo	152
Budy-Zbroszki	54
Skorosze	132
Górki-Witowice	51
Skórznice	121
Nowe Bulkowo	51
Mieszki-Leśniki	120
Pawłowo	46
Gnaty-Wieśniany	112
Skoroszki	46
Stare Bulkowo	111
Poniaty-Cibory	45
Bielany	110
Górka Powielińska	44
Winniczka	104

Górki-Bački 43
 Mieszki-Kuligi 101
 Brodowo-Bąboły 42
 Smogorzewo Włosciańskie 97
 Białe Błoto 40
 Gnaty-Szczerbaki 96
 Łachów 36
 Gnaty-Lewiski 90
 Brodowo-Wity 32
 Kamionna 89
 Poniaty Wielkie 27
 Powielin 89
 Gatka 14

Tab. nr 2. Zmiana liczby mieszkańców gminy Winnica faktycznie zamieszkałych na terenie gminy

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	4122	4121	4124	4136	4105	4124	4117	4101	4098	4100	4076	4076	4094
Kobiety	2031	2035	2050	2047	2039	2057	2049	2036	2068	2077	2075	2078	2089
Mężczyźni	2091	2086	2074	2089	2066	2067	2067	2065	2030	2023	2001	2001	2005

Źródło: GUS

W okresie od 2005 r. do 2014 r., liczba mieszkańców gminy ulegała nieznacznym wahaniom i w rezultacie obecnie jest mniejsza o 1% niż przed 10 laty. To bardzo zły prognostyk na przyszłość, gdyż pomimo wzrostu w ostatnich trzech latach o 0,5%, gmina w przeciwieństwie do innych, korzystniej położonych wokół Warszawy, nie zyskuje znaczącej liczby mieszkańców. Ostatni wzrost można traktować jako spóźnione echo demograficzne wyżu z lat '80 XX wieku. Nie doprowadził on jednak nawet do wyrównania stanu z 2011 r. Kolejnym niekorzystnym zjawiskiem jest rosnąca dysproporcja liczby kobiet i mężczyzn – współczynnik feminizacji wzrósł do ponad 1,04 co oznacza, że w gminie na 100 mężczyzn przypadało w 2014 r. 104 kobiety. Wskaźnik ten wzrósł z poziomu 101,8 w 2010 r. Wcześniej – do 2007 r. liczba mężczyzn zamieszkałych w gminie była większa niż liczba kobiet: w 2002

r. było to 103 mężczyzn na 100 kobiet. Zmiany ostatnich lat są m.in. wynikiem procesów migracyjnych.

Od 2003 do 2008 roku gmina charakteryzowała się ujemnym lub zerowym saldem przyrostu naturalnego (od -1,9 na 1000 ludności w 2004 r., do 0,0 w 2008 r. . Od 2009 r. saldo przyrostu było dodatnie, lecz bardzo niskie – od 0,5/1000 mieszkańców w 2009 r. do 2,7 w 2012. Niestety w 2013 r. wyniosło -2,2/1000 mieszk., zaś w 2014 tylko 1/1000 mieszk. Jest mało prawdopodobne, że trend ulegnie trwałemu odwróceniu wobec spadającej istotnie liczby zawieranych małżeństw (z 9,1/1000 mieszk. w 2009 r. do 4,7/1000 mieszk. w 2013 r.). Pozytywnym czynnikiem pozwalającym uzyskać pozytywny trend, mógłby być zwiększony napływ nowych młodych mieszkańców na obszar gminy.

Na przestrzeni ostatnich 5 lat następuje sukcesywne pogorszenie jednego ze wskaźników obciążenia demograficznego: liczby ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym – z 63,6 w 2004 r. do 79,8 w 2014 r. Wynika to z faktu, że w tym okresie liczba osób w wieku przedprodukcyjnym spadła w gminie o 19%, zaś liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 3,8%. Jest to zatem wskazujący na ryzyko pogorszenia proporcji poszczególnych grup wiekowych w nieodległej przyszłości.

Procentowy udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym wzrósł z 16,1 % w 2008 r do 17,7% w 2013 r. Udział liczby osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców spadł z 26,9% w 2002 r. i 25,4% w 2005 r. do 21,9% w 2014r. Udział liczby osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców, utrzymuje się na stabilnym poziomie ok. 60% – 61%.

Na terenie gminy w latach 2005 – 2013, za wyjątkiem 2009 r. występowało ujemne saldo migracji. Wynosiło ono od -2/1000 mieszk. w 2006 r. do -4,2/1000 mieszk. w 2012 r. W 2014 r. saldo migracji było dodatnie, ale wynosiło tylko 1,5/1000 mieszk. Ze względu na pogorszoną aktualnie sytuację na rynku pracy w gminie, nie jest pewne czy można się spodziewać dalszego utrzymania pozytywnej tendencji. Należy podkreślić, że dane te odzwierciedlają sytuację rejestrowaną w oficjalnych statystykach GUS. W rzeczywistości możemy mieć do czynienia także z migracjami, których te statystyki nie uwzględniają, zatem rzeczywisty obraz sytuacji może nieco odbiegać od rejestrowanego.

4.6.2. Wiek i struktura wykształcenia mieszkańców

Struktura wiekowa mieszkańców gminy uległa znaczącym zmianom:

Tabela 4. Liczba mieszkańców gminy Winnica w latach 2005-2014, w grupach wiekowych

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Zmiana 2014- 2005
0-4	229	220	217	239	236	238	236	242	222	237	3,5%
5-9	245	245	248	233	227	239	241	226	248	248	1,2%
10-14	329	307	288	274	157	252	256	250	228	232	-29,5%
15-19	383	387	400	371	356	326	304	281	303	279	-27,5%
20-24	364	352	342	348	342	329	333	340	329	328	-9,9%
25-29	306	300	315	324	359	343	333	323	332	335	9,5%
30-34	279	292	295	289	280	301	308	314	302	319	14,3%
35-39	256	260	273	274	272	278	286	285	294	292	14,1%
40-44	233	230	221	229	250	256	267	262	259	251	7,7%
45-49	300	271	261	264	238	253	224	219	226	245	-18,3%
50-54	248	268	284	274	283	290	262	257	260	242	-2,4%
55-59	230	240	224	235	237	239	258	274	262	270	17,4%
60-64	136	152	186	197	204	218	224	207	220	223	64,0%
65-69	167	150	138	138	131	121	139	166	179	185	10,8%
70 i więcej	431	431	432	428	429	435	429	430	415	408	-5,3%

W grupie osób najmłodszych obserwuje się wzrost wynikający z wpływu wyżu lat '80 przy równoczesnym zmniejszeniu aż o ponad 28% liczby nastolatków.

Największe zmiany można obserwować w grupie osób w wieku produkcyjnym – liczba osób w wieku 30-44 lata wzrosła o ok. 14%, ale także 55-59 – o ponad 17%. Największa zmiana występuje w grupie osób w wieku 60-64 lat – nastąpił wzrost o 64% w stosunku do 2005 r. Ludzie ci w najbliższych latach wejdą w wiek emerytalny, część spośród nich ze względu na stan zdrowia będzie w jakimś stopniu niepełnosprawna. Należy zwrócić także uwagę, że w 2020 r. grupa wiekowa 60-64 będzie jeszcze bardziej liczna – o ponad 21%. Stopniowo będzie następował także wzrost liczebności w grupie osób najstarszych – powyżej 70 lat. Przedstawione powyżej zmiany w strukturze wiekowej mieszkańców, będą miały wpływ zarówno na finanse gminy (osoby wchodzące w wiek emerytalny osiągając mniejsze dochody nie zwiększają wpływów z PIT), a jednocześnie będą wymagały zwiększonej uwagi i opieki, z powodu pogorszenia sytuacji materialnej, stanu zdrowia, rosnącej niesamodzielności. Po „wygaszeniu” demograficznego echa lat '80, nastąpi także spadek liczby dzieci, co jest już zauważalne, jeśli prześledzić liczebność z minionych lat, osób z przedziału 0-4 lat.

Dane o wykształceniu w statystyce publicznej są publikowane dla powiatów: w gminach wiejskich powiatu pułtuskiego zamieszkiwało w 2011 r. 27459 osób (dane Spisu Powszechnego z 2011 r.) Struktura wykształcenia była następująca:

Wykształcenie	Liczba osób	%udział w powiecie pułtuskim	%udział nawsi w Polsce
Wyższe	2826	11%	9,9%
Wyższe i policealne – ogółem	6782	26%	25,5%
Wyższe i policealne – średnie zawodowe	3612	14%	15,5%
Wyższe i policealne – średnie ogólnokształcące	2818	11%	9,9%
Zasadnicze zawodowe	6891	26%	26,5%
Gimnazjalne	1777	7%	6%
Podstawowe ukończone	7605	29%	25,6%
Podstawowe nieukończone i brak wykształcenia szkolnego	881	3%	6,4%

W stosunku do średnich wielkości w kraju, odsetek ludności z wyższym wykształceniem jest w powiecie pułtuskim niższy o 35%.niż średnio w województwie mazowieckim, ale o 2 punkty procentowe wyższy niż średnio na terenach wiejskich w Polsce. Analogicznie nieco wyższy jest udział osób z wykształceniem średnim. Z kolei w powiecie pułtuskim jest więcej o 3,5 punktu procentowego osób z wykształceniem podstawowym niż średnio w kraju i o połowę niż średnio w kraju mniej osób bez jakiegokolwiek ukończonego wykształcenia.

4.6.3. Gospodarstwa domowe oraz źródła ich utrzymania

Wg danych GUS z PSR w 2010 r., spośród zidentyfikowanych na terenie gminy gospodarstw domowych w gospodarstwach rolnych, 587 z nich osiągało dochody z różnych źródeł, z tego aż 577 gospodarstw domowych osiągało dochód z działalności rolniczej, zaś tylko 10 utrzymywało się z innych źródeł dochodu. Jednocześnie jednak jedynie 300 gospodarstw deklarowało, że nie utrzymuje się z pracy najemnej, co świadczy o tym, że w prawie połowie przypadków w gospodarstwach domowych były co najmniej dwa źródła utrzymania. Analiza tych danych wskazuje na silną pozycję rolnictwa w strukturze źródeł dochodu. Jednakże nadal jest b. niska liczba gospodarstw, dla których źródłem utrzymania jest dochód z działalności

gospodarczej – jest to jedynie ok. 6% gospodarstw. Cenną dla lokalnej gospodarki rzeczą byłoby wykorzystanie możliwości jakie daje PROW w obecnej perspektywie, dla zwiększenia 25 stopnia dywersyfikacji źródeł dochodów gospodarstw i poszerzenie ich właśnie o działalność pozarolniczą (zwłaszcza tych ze słabszymi warunkami gospodarowania).

Tabela nr 3. Struktura gospodarstw domowych według źródeł dochodu

Gospodarstwa domowe osiągające dochody	587
w tym:	
z dochodem z działalności rolniczej	557
z dochodem z emerytury i renty	96
z dochodem z pozarolniczej działalności gospodarczej	35
z dochodem z pracy najemnej	287
z dochodem z innych niezarobkowych źródeł poza emeryturą i rentą	14
bez dochodów z działalności rolniczej	10
bez dochodów z emerytury i renty	491
bez dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej	552
bez dochodów z pracy najemnej	300
bez dochodów z innych niezarobkowych źródeł poza emerytura i rentą	573

Źródło: GUS, Powszechny Spis Rolny 2010 r.

Mieszkalnictwo

W 2007 r. znajdowało się w gminie 1076 mieszkań, zaledwie o 21 więcej niż w 2002 r. W 2008 i 2010 r. odnotowano bardzo dynamiczny wzrost inwestycji mieszkaniowych i liczba mieszkań wyniosła w 2010 r. 1158. W następnych 4 latach tempo budowy nieco spadło – rocznie oddawano od 11 do 15 mieszkań, było to jednak wyraźnie więcej niż przed 2008 r. W rezultacie na koniec roku 2014 w gminie było 1190 mieszkań.

Liczba osób na jedno mieszkanie wynosiła w 2006 r. 3,83 zaś w 2014 r. wynosiła 3,44 czyli zmniejszyła się o 10%. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła w 2002 r. 89 m² i wzrosła do 92,2 m². Powierzchnia użytkowa w przeliczeniu na jedną osobę w

mieszkaniu w 2002 r. wynosiła 22,8 m² zaś w 2014 r. wzrosła do 26,8 m². Ogólna powierzchnia użytkowa mieszkań w 2002 r. wynosiła 93895 m² i wzrosła do 109718 m² w 2014 roku (o 16,8%).

Gmina dysponuje 14 lokalami komunalnymi w miejscowościach Winnica, Smogorzewo Włosciańskie, Glinice-Domaniewo, Zbroszki i Poniaty Wielkie.

Tabela nr 4 Liczba budynków mieszkalnych oddanych do użytkowania.

Rok	Liczba budynków oddanych do użytkowania
2005	5
2006	8
2007	6
2008	11
2009	6
2010	9
2011	13
2012	12
2013	11
2014	15

Gmina charakteryzuje się dość korzystnymi wskaźnikami dotyczącymi wielkości zasobów mieszkaniowych, znacznej poprawie uległy także wskaźniki opisujące wyposażenie mieszkań. Ponad 89% mieszkańców w gminie korzysta z wodociągu, mieszkania 26,4% mieszkańców są podłączone do sieci kanalizacyjnej. Również wyposażenie domów znacznie się poprawiło - 78% mieszkań w 2013 r. było wyposażonych w WC, 75% w łazienkę, 62% mieszkań posiadało w 2013 r. centralne ogrzewanie – w tym zakresie nastąpił wzrost o 28% w stosunku do 2002 roku. Na koniec 2013 r. właściciele 73 mieszkań korzystali z gazu przewodowego.

Gmina Winnica jest dość korzystnie położona względem aglomeracji warszawskiej z punktu widzenia inwestycji mieszkaniowych, charakteryzuje się też względnie niskimi cenami

gruntów. Gmina odnotowuje dość wysoki wzrost inwestycji mieszkaniowych (wzrost liczby mieszkań o 10% w ciągu 7 lat). Wzrost ten nie jest niestety skorelowany dodatnio z przyrostem liczby mieszkańców: w tym samym 7-letnim okresie liczba ta zmniejszyła się o 0,7%. Oznacza to, że przyrost liczby mieszkań mógł być związany z poprawą sytuacji mieszkaniowej dotychczasowych mieszkańców gminy. Potwierdzają to do pewnego stopnia zmiany wskaźników: wielkości mieszkania/osobę i przeciętnej wielkości mieszkania. Wysoce pożądane byłoby uzyskanie trwałego zwiększenia liczby inwestycji mieszkaniowych. Barierą jest tu na pewno niewystarczający stopień rozwoju infrastruktury kanalizacyjnej w niektórych rejonach (zwłaszcza południowa część gminy) i niewystarczająco dobry stan dróg, w tym powiatowych. Pasma miejscowości położonych wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 571: Golądkowo, Zbroszki, Skarżyce, Winnica, Winniczka, Skorosze, Glinice Wielkie może w najbliższym okresie rozwijać się szybciej pod względem liczby mieszkańców, niż pozostałe miejscowości. Zapewnienie poprawy sytuacji w zakresie gospodarki ściekowej i dróg spowoduje, że Winnica może poprawić pozycję konkurencyjną wobec np. gminy Pokrzywnica, w której wyższe są ceny gruntów, ale 28 też lepsza jest dostępność komunikacyjna i gorsza sytuacja w zakresie gospodarki ściekowej. Kluczowe wydaje się opracowanie aktualnych i realistycznych planów rozwiązania tej kwestii na potencjalnie najbardziej atrakcyjnych inwestycyjnie terenach, w tym w rejonie Błędostowa i Powielina.

Struktura zatrudnienia i rynek pracy

W gminie z pracy w gospodarstwie rolnym jako głównego źródła dochodu, utrzymywało się w 2002 r. 775 osób, zaś 687 z pracy najemnej (wg NSP w 2002 r.). Dane Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku nie są udostępnione w sposób pozwalający określić obecną sytuację w zakresie struktury źródeł utrzymania. Jedynym punktem odniesienia są dane zawarte w p. 2.3 pochodzące z Powszechnego Spisu Rolnego. Należy na podstawie w/w danych założyć, że liczba osób utrzymujących się z pracy poza gospodarstwem rolnym wzrosła. Liczba pracujących na terenie gminy (*oprócz pracujących w rolnictwie i prowadzących działalność gospodarczą oraz pracujących w podmiotach zatrudniających mniej niż 9 osób) wzrosła z 328 w 2002 r. do 380 w 2006 r. i wzrastała nadal aż do 2010 r. do poziomu 599 osób. Była to b. znacząca wielkość, rzadko spotykana w niewielkiej gminie wiejskiej. Było to wynikiem struktury lokalnej gospodarki, opartej w znacznym stopniu na przetwórstwie rolnym. W kolejnych latach liczba pracujących spadła do 381 w 2013 r., a następnie zwiększyła się znowu do 424 w 2014 roku. Te gwałtowne zmiany wskazują po

pierwsze na zaburzenia na lokalnym rynku pracy (upadłość jednego z podmiotów), ale po drugie na wysoką zdolność mieszkańców do zastąpienia dotychczasowego miejsca pracy. Zarówno w grupie kobiet, jak i mężczyzn odnotowano w ostatnich dwóch latach niewielki wzrost liczby pracujących po dość znacznym spadku. Liczba pracujących poza rolnictwem osób z terenu gminy jest obecnie jeszcze trudniejsza do oszacowania ze względu na ograniczenia statystyki publicznej, powszechne stosowanie umów cywilno-prawnych zamiast umów o pracę oraz znaczny udział szarej strefy w zatrudnieniu. Część mieszkańców pracuje w znacznej odległości od miejsca zamieszkania. Ma to miejsce w warunkach niewystarczającej dostępności komunikacyjnej niektórych wsi na terenie gminy. Wobec niskiej opłacalności prowadzenia produkcji rolnej i problemów ze sprzedażą produktów, część mieszkańców jest zagrożona dalszym pogorszeniem ich sytuacji materialnej i zagrożona wykluczeniem społecznym.

Wskaźnik GUS liczby pracujących na 1000 mieszkańców uległ w ostatnich latach zmniejszeniu z bardzo wysokiego jak na gminę wiejską poziomu 146 w 2010 r. do 103 w 2014 r. Należy podkreślić, że nie jest to pełna miara poziomu, zatrudnienia, gdyż prezentuje jedynie osoby pracujące w podmiotach zatrudniających więcej niż 9 osób, nie obejmuje niektórych kategorii pracowników (np. zatrudnionych w obronie narodowej), ani nie obejmuje pracujących w gospodarstwach rolnych.

Bezrobocie

Na koniec 2014 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych na terenie gminy wynosiła 313 osób. Dla porównania, w 2006 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych z terenu gminy Winnica, wynosiła 286 osób. Stopa bezrobocia w powiecie pułuskim w 2014 r. wynosiła 22,5%. W porównaniu ze średnią w powiecie, stopa rejestrowanego bezrobocia w gminie Winnica jest wyższa. Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił w Winnicy w 2014 r. 12,6% (w powiecie 15,1%). Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym średnio w gminach wiejskich powiatu był wyższy niż w Winnicy i wynosił w 2014 r. 13,1%. Wobec umiarkowanie korzystnego położenia Winnicy, pokazuje to na znaczną siłę lokalnej gospodarki oraz wysoką mimo ograniczeń komunikacyjnych, mobilność mieszkańców.

Liczba bezrobotnych kobiet w gminie w 2014 r. wynosiła 153 (60%), zaś mężczyzn 171 (40%). Są to wskaźniki mniej korzystne z punktu widzenia zatrudnienia kobiet. W skali

województwa odsetek bezrobotnych kobiet wynosi bowiem 47%, a mężczyzn 53%, zaś w powiecie odpowiednio 45,7 oraz 54,3%.

Tabela nr 5 Liczba bezrobotnych w gminie Winnica w latach 2012-2014

Rok	2012	2013	2014
Bezrobotni ogółem	364	337	424
Bezrobotni długotrwale ogółem	b.d.	b.d.	187
Zarejestrowane bezrobotne kobiety	182	160	153

W ostatnich 2 latach liczba bezrobotnych kobiet zmniejszyła się o 19 osób. Liczba bezrobotnych mężczyzn zmniejszyła się o 22 osoby. Istotnym problemem jest fakt, że wśród bezrobotnych, ponad 60% stanowią osoby długotrwale bezrobotne, a osoby do 25 roku życia stanowią aż 27 % ogółu bezrobotnych. Jedynie co czwarta osoba bezrobotna posiada prawo do zasiłku. Wynikają z tego m.in. konkretne obciążenia dla pomocy społecznej w gminie. Wskaźnik liczby bezrobotnych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym zmniejszył się ze 134 w 2002 r. do 126 w 2014 r. Korzystnym zjawiskiem jest dalsze zmniejszenie liczby osób bezrobotnych na koniec I półrocza 2015 r. do 283, (z 313 na koniec ub. roku) oraz zmniejszenie odsetka młodych bezrobotnych do 22%.

Aktywność społeczna mieszkańców, organizacje pozarządowe

Na terenie gminy Winnica działa Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „LIDER” w Winnicy. Na terenie całej gminy działa siedem Ochotniczych Straży Pożarnych: w Winnicy, Domosławiu, Glinicach, Rębkowie, Błędostowie, Skórznicach i Starym Bulkowie. Część z nich działa bardzo aktywnie, wspierając Państwową Straż Pożarną. Na Terenie miejscowości Winnica działają również:

- Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Winnica Oraz Wzajemnej Pomocy w Winnicy z siedzibą w miejscowości Gnaty-Lewiski,
- Stowarzyszenie Nasza Winnica z siedzibą w Winnicy,
- Stowarzyszenie Eko-Golądkowo przy Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Jadwigi Dziubińskiej w Golądkowie,
- Stowarzyszenie Aktywnych Emerytów w Winnicy

oraz Fundacja Macte Animo z siedzibą w Bielanach, 31

Ponadto funkcjonują jeszcze 2 inne kluby sportowe, działa także 13 Winnicka Drużyna Harcerzy.

W gminie Winnica działa również:

Stowarzyszenie „Zielone Mosty Narwi” z siedzibą w sąsiedniej gminie Pokrzywnica.

Stowarzyszenie jest organizacją, która działa na terenie powiatu pułtuskiego i nowodworskiego. Jej celem jest dbanie o rozwój własnego regionu, promowanie go, wykorzystywanie lokalnych zasobów. Działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju gmin powiatu pułtuskiego jest misją Stowarzyszenia. Działania podejmowane przez Stowarzyszenia mają służyć:

- tworzeniu lokalnych miejsc pracy, - rozwojowi rolnictwa zrównoważonego, ekologicznego i agroturystyki,
- zachowaniu i ochronę dziedzictwa przyrodniczego, w tym bioróżnorodności rolniczej,
- zadbanie o czystość środowiska, szczególnie rzeki Narwi, - kultywowaniu kultury i tradycji lokalnych,
- dbaniu o estetykę wsi, zachowanie zabytków i tradycyjnej architektury, zapewnieniu dobrej jakości rozwiązań komunikacyjnych.

Ogólnie jednak, jak wynika z badania ankietowego wśród mieszkańców gminy, aktywność społeczna w gminie jest niska i jednym z oczekiwanych działań jest wspieranie inicjatyw mieszkańców oraz działania integrujące społeczność.

Gospodarka lokalna

Rolnictwo

Gleby na terenie gminy Winnica są pochodzenia lodowcowego i wodnolodowcowego. Przeważającą powierzchnię zajmują gleby bielcowe, brunatne, brunatne wylugowane oraz czarne ziemie. Gleby brunatne zapewniają bardzo korzystne warunki do wszystkich upraw oraz warzywnictwa i sadownictwa. Czarne ziemie dość często bywają okresowo nadmiernie uwodnione. Według gleboznawczej klasyfikacji gruntów, w gruntach ornych w gminie Winnica:

- do gleb bardzo dobrych i dobrych (klasy II i III) zaliczono 1196 ha (17,5%),
- do średnich (klasy IVa i IVb) – 52,5% (3566 ha),
- do słabych (klasy V i VI) – 30,2% (2062 ha) 32

Gmina Winnica posiada charakter gminy typowo rolniczej. Charakteryzuje się dobrym wskaźnikiem jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej wg IUNG (wskaźnik dla gminy określono na 66,6, przy średniej w województwie = 59,9). Wskaźnik ten obejmuje wszystkie elementy środowiska przyrodniczego, tj. zarówno warunki glebowe, klimatyczne, wodne, jak i rzeźbę terenu. Z punktu widzenia przydatności rolniczej gleb – większa część gminy Winnica charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem przydatności gleb do produkcji rolnej. Czynnikiem nieco pogarszającym warunki jest m.in. agroklimat. Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r., jedynie nieco ponad 70% gospodarstw produkuje na rynek. M.in. z tego powodu oraz ze względu na brak wykształconych specjalizacji produkcyjnych, zdolność żywicielska gospodarstw na terenie gminy, jest oceniana średnio przez Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego (ok. 7 pkt na 13,5 możliwych):

W ujęciu rzeczywistym, na terenie gminy występuje znaczne zróżnicowanie zarówno w zakresie produkcyjności, jak i zdolności do przetrwania i dalszego rozwoju gospodarstw, zatem przekształcenia w tym obszarze gospodarki lokalnej będą nadal miały miejsce. Niewątpliwie słabością gospodarstw na terenie gminy Winnica jest fakt, że pomimo korzystnych warunków do produkcji, nie podjęły działań na rzecz współpracy w grupach producenckich, co osłabia ich pozycję rynkową zarówno wobec odbiorców hurtowych, jak i przetwórców.

Według danych PSR z 2010 r., na terenie gminy Winnica funkcjonuje 587 gospodarstw rolnych, z tego 577 prowadzi działalność rolniczą.

W strukturze gospodarstwa małe i średnie stanowią 47% ogólnej liczby działających gospodarstw. Gospodarstw większych niż 15 ha jest 33% i jest to ponadprzeciętnie wysoka wielkość. Taka struktura powierzchni gospodarstw świadczy, że znaczna część spośród nich będzie w stanie konkurować na rynku. Potwierdzeniem tego jest zdiagnozowana w PSR struktura dochodów gospodarstw, gdzie mniej niż połowa osiąga dodatkowe dochody z pracy najemnej i innych źródeł. Powierzchnia użytków rolnych w 2010 r. wynosiła 7683 ha. Powierzchnia gruntów ornych stanowiła 80% powierzchni UR, pastwiska i łąki zajmowały nieco ponad 16% powierzchni UR.

Tabela nr 6 Struktura użytków rolnych w gminie Winnica

Kategoria użytków	pow. [ha]	%
grunty orne	6140	80,00

sady	81	1,00
łąki trwałe	1127	14,60
pastwiska trwałe	137	1,80
pozostałe grunty	198	2,50
suma	7683	100

W strukturze zasiewów dominują zboża (w 2010 r. uprawiało je 92% gospodarstw na powierzchni 74% GO), rzepak na 6,2 % powierzchni oraz ziemniaki (uprawiane na powierzchni 3% GO). Uprawa warzyw gruntowych jako głównych ziemioplodów miała miejsce w 2010 r. jedynie na powierzchni 5,4 ha.

Spośród ogółu 577 działających gospodarstw, 313 (54%) utrzymuje bydło, 223 (39%) drób, 178 (31%) trzodę chlewną, 8% konie. Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych wynosiła w 2010 r. 81 sztuk dużych /100 ha i stanowiło to wielkość powyżej średniej w powiecie i województwie. W 454 gospodarstwach znajdowało się 2010 r. 760 ciągników rolniczych. Świadczy to o dość dużej sile większości gospodarstw. Niezależnie od tego, sposobem na przetrwanie pozostałej części gospodarstw jest albo specjalizacja w uprawach zapewniających wyższą rentowność, albo zróżnicowanie działalności obejmujące działalność pozarolniczą. Dobrą okazją dla tego typu działań są możliwości przewidziane w PROW na lata 2014-2020.

Przedsiębiorczość.

Liczba prywatnych podmiotów gospodarczych na terenie gminy podlegała w ciągu ostatnich 13 lat znacznym wahaniom (wykres nr 6). W roku 2002 wskaźnik zarejestrowanych prywatnych podmiotów gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców wynosił dla gminy Winnica 50,2. W tym samym czasie średnio w województwie mazowieckim wynosił on 108, a w kraju 91 podmiotów na 1000 mieszkańców. Do 2008r. wskaźnik ten wzrósł dla gminy do 60,2, następnie gwałtownie zmniejszył się do 54 w 2009 roku. Na koniec 2014 r. osiągnął wielkość 59,1 podmiotów/1000 mieszkańców. Zmiana wskaźnika świadczy o wzroście aktywności gospodarczej mieszkańców i istniejących potrzebach w zakresie wsparcia tego procesu.

Pomimo, że w latach 2009 - 2014 liczba osób w wieku produkcyjnym wzrosła o 6%, to liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą zwiększyła się o 13%. Oznacza to, że

negatywna tendencja z lat 2002-2006 uległa zahamowaniu i odwróceniu. Jest to niezwykle korzystne i troską władz Gminy powinno być utrzymanie tego trendu. Szczególnie ważne jest przekonanie do podejmowania samodzielnej aktywności gospodarczej młodych mieszkańców gminy. Konieczne jednakże jest, aby poprawić warunki prowadzenia działalności na terenie gminy – dostępność komunikacyjną i jakość infrastruktury technicznej.

Wskaźnik liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 ludności, wynosił w 2014 r. 50,5. Jest to o 45% mniej niż średnio na Mazowszu. Wskazuje to na znaczną awersję do prowadzenia działalności oraz być może związane jest ze względnie dużą liczbą większych podmiotów gospodarczych (osoby prawne) w gminie. W strukturze podmiotów dominują zakłady związane z działalnością handlową (hurt i detal) i naprawa pojazdów mechanicznych - ok. 23 %. Drugą pozycję zajmuje budownictwo – 17 %, ważną gałąź jaką jest dla gminy przetwórstwo przemysłowe 11%, a następnie transport – 10 %.

Analiza danych statystycznych wskazuje, że liczba podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy w obszarze powiązanych z rolnictwem, leśnictwem i rybactwem, spadła od 2011 r. do 2014 r. o 30% z 20 do 14 podmiotów, co oznacza, że pogarsza się kondycja firm działających w otoczeniu rolnictwa. Pomimo zatem, że rolnictwo pozostaje ważnym elementem lokalnej gospodarki, nie następuje rozwój podmiotów gospodarczych działających w jego otoczeniu. Działalność koncentruje się w kilku najliczniejszych i najkorzystniej położonych miejscowościach w gminie:

Tabela nr 7 Liczba podmiotów osób fizycznych w największych miejscowościach gminy w 2013 r.

Miejscowość	Podmioty
Winnica	66
Golądkowo	11
Błędostowo	11
Zbroszki	11
Smogorzewo Włościańskie	7
Stare Bulkowo	6

Spośród 208 podmiotów prowadzonych przez osoby fizyczne, 54% działa w 6 miejscowościach gminy. Podobna sytuacja ma miejsce jeśli uwzględnić wszystkie podmioty

gospodarcze – wraz z osobami prawnymi 60% koncentruje swoją działalność w 6 miejscowościach, a 75% w 11. Wskazuje to zatem na bardzo niską aktywność gospodarczą na znacznej powierzchni gminy. Jest to związane nie tylko z liczbą mieszkańców, ale także dostępnością komunikacyjną i infrastrukturą techniczną, gdyż niektóre mało liczne wsie (Powielin, Mieszki-Kuligi, Kamionna, Skarżyce, Górki-Bački) charakteryzują się aktywnością gospodarczą w przeliczeniu na 100 mieszkańców, wyższą niż Winnica.

Tak jak to było wskazane, na terenie gminy Winnica występują udokumentowane złoża surowców mineralnych kruszywa oraz surowce ceramiczne. Działalność górnicza może stanowić ważny element lokalnej gospodarki, zwłaszcza jeśli stałoby się możliwe częściowe przetwarzanie wydobywanego surowca.

Turystyka.

W 2014 r. na terenie gminy nie było turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania. Na terenie gminy nie powstały gospodarstwa agroturystyczne, działa obecnie 1 podmiot w sektorze usług gastronomicznych i noclegowych oraz 6 związanych z rozrywką, kulturą i rekreacją. Obszar gminy nie jest bogaty w atrakcyjne zasoby sprzyjające rozwojowi różnych form turystyki i wypoczynku. Temu celowi powinna służyć infrastruktura umożliwiająca przyciągnięcie turystów (w tym weekendowych): sieć ścieżek turystycznych, edukacyjnych i rowerowych. Jednym z ważnych przedsięwzięć byłaby budowa planowanej ścieżki rowerowej na byłym szlaku kolei wąskotorowej Pułtusk-Nasielsk. Aby jednak efekty tego przedsięwzięcia były zauważalne dla lokalnej gospodarki, konieczne byłoby znaczne wzbogacenie oferty dla potencjalnych turystów mających korzystać ze ścieżki. Nawet jednak i wtedy, potencjalne wpływy z działalności turystycznej podmiotów na terenie gminy będą stanowiły b. niewielką kwotę w stosunku do przychodów z innych branż. Znacznie bardziej perspektywicznym kierunkiem może być dalszy rozwój działek rekreacyjnych i budownictwa letniskowego, które m.in. generuje popyt na usługi i towary nabywane zwykle od mieszkańców położonych w pobliżu miejscowości.

Infrastruktura techniczna

Infrastruktura transportowa i komunikacyjna

Gmina Winnica jest położona na południowy zachód od Pułtuska. W jej centralnej części przebiega z północnego wschodu na południowy zachód droga wojewódzka nr 571 Pułtusk-

Nasielsk-Płońsk, która jest najważniejszym zewnętrznym połączeniem komunikacyjnym gminy. Na przestrzeni ok. 11,5 km przebiega przez teren miejscowości: Gołądkowo, Skarżyce, Zbroszki, Winnica, Skorosze, Poniaty Wielkie. Ruch na tej drodze, to w znacznej większości ruch tranzytowy o charakterze gospodarczym. Według danych generalnego pomiaru ruchu na drodze wynosił on w 2010 r. 3823 pojazdy/dobę, szacuje się że wzrósł do ok 4500 pojazdów na dobę. Długość sieci dróg publicznych na terenie gminy wynosi 218 km (dane UG w Winnicy). W skład sieci dróg powiatowych na terenie gminy wchodzi czternaście dróg o łącznej długości ok. 65,7 km.(na podst. danych ze Studium z 2014 roku). Drogi powiatowe częstokroć nie spełniają warunków technicznych wymaganych dla klas G, Z, L i D. Wszystkie drogi posiadają liczne wjazdy do pól i zagród, stan nawierzchni wielu odcinków jest niezadowalający, a skrzyżowania z drogami lokalnymi nie zapewniają wymaganych pól widoczności. Ok. 75% dróg powiatowych nie posiada nawierzchni bitumicznej. część dróg jest utwardzonych (niektóre jednak w stanie wymagającym poprawy). Część dróg powiatowych wymaga modernizacji nawierzchni, zwiększenia nośności, szerokości jezdni i poboczy.

Według danych UG w Winnicy, remontu wymaga 2700 m dróg powiatowych. Drogi gminne w liczbie 23, mające łączną długość ok. 84 km oraz drogi wewnętrzne stanowią uzupełnienie układu drogowego gminy. Obsługują przede 41 wszystkim zabudowę rozproszoną, stanowią komunikację wewnątrz wsi, tworzą połączenia między wsiami i ułatwiają dojazdy do użytków rolnych. Drogi gminne o nawierzchni bitumicznej mają długość 33 km, z tego odcinki o długości 5 km wymagają remontu, 15 km długości mają drogi utwardzone powierzchniowo, drogi żwirowe mają długość 70 km (na podstawie danych UG w Winnicy). Gęstość sieci drogowej jest wystarczająca, jednakże istnieją znaczne potrzeby w zakresie przebudowy dróg – podniesienia ich nośności, odwodnienia i poszerzenia oraz oznakowania i oświetlenia.

Z uwagi na wzrost liczby osób odwiedzających gminę i wzrost natężenia ruchu związany ze zwiększeniem liczby pojazdów, konieczne jest kontynuowanie modernizacji systemu zarówno dróg gminnych, jak i powiatowych. Stan dróg został nisko oceniony w badaniu ankietowym przeprowadzonym wśród mieszkańców w czerwcu 2015 r., a mieszkańcy wskazali budowę dróg jak jedno z najpilniejszych zadań. Jego realizacja napotka jednak na barierę finansową, a także musi zostać odsunięta w czasie tam, gdzie w nieodległej przyszłości miałyby być budowana sieć kanalizacyjna. Inną ważną i pilną potrzebą, jest budowa chodników, m.in. wzdłuż drogi wojewódzkiej pomiędzy Winnicą i Rębkowem, połączenie z Winnicą osiedla

przy ul. Słonecznej. Do wybudowania w pierwszej kolejności są chodniki we wsiach Rębkowo, Pawłowo, Domosław i Glinice Wielkie.

Gmina posiada połączenia komunikacyjne jedynie dla ruchu kołowego, obsługiwane przez PKS oraz prywatne firmy przewozowe. Najważniejsze są połączenia z miastami: Pułtuskim, Serockiem i Warszawą. Na obszarze gminy występuje znaczne zróżnicowanie dostępności i jakości usług transportu zbiorowego – mieszkańcy miejscowości położonych wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 571, korzystają z połączeń autobusowych do Pułtuska i Nasielska. Mieszkańcy terenów położonych w oddaleniu od tej drogi, w większości nie są obsługiwani przez połączenia autobusowe. Np. miejscowość gminna Winnica ma liczne połączenia z Pułtuskim, ale tylko część bezpośrednich z czasem dojazdu ok. 20 min., pozostałe są realizowane okrężnymi trasami, co wydłuża czas podróży na dystansie 12 km do ok. 50 minut, a jego cena jest wyższa, niż cena biletu z Warszawy do Pułtuska (!). W godzinach popołudniowych ostatnie połączenie z Winnicy do Pułtuska jest tuż po godzinie 17, co praktycznie uniemożliwia skorzystanie z jakichkolwiek funkcji usługowych miasta powiatowego, jeśli nie można skorzystać z samochodu. Jest to zatem poważna bariera dla osób młodych oraz w podeszłym wieku. Godziny kursów autobusu są ustalone w taki sposób, że nie jest możliwe 42 dotarcie do miejsc pracy położonych np. w Legionowie czy Warszawie. W tej sytuacji dochodzi do poważnego ograniczenia mobilności znacznej części mieszkańców gminy.

Gospodarka wodno-ściekowa

Inwestycje związane z rozbudową sieci wodociągowej na terenie gminy zostały zrealizowane jeszcze w latach '90 – w 2002 roku prawie 88% mieszkańców korzystało z sieci wodociągowej. Obecnie jest to ponad 90%. Miejscowości położone w południowej części gminy: Błędostowo, Powielin, Górka Powielińska, Gatka, Smogorzewo Pańskie i Smogorzewo Włosciańskie zaopatrywane są w wodę pitną z sieci wodociągowej gminy Serock z powiatu legionowskiego. Zużycie wody w gospodarstwach domowych wzrosło z 23,4 w 2010 r. do 35,4 m³/mieszkańca/rok w 2014 r., co jest wielkością typową dla miast (średnia dla terenów wiejskich wynosi ok. 25 m³/mieszkańca/rok). Z jednej strony świadczy to bardzo pozytywnie o rozwoju cywilizacyjnym gminy w zakresie gospodarki wodnej, z

drugiej strony pokazuje skalę wyzwań w zakresie gospodarki ściekowej, biorąc pod uwagę fakt, że za pośrednictwem sieci kanalizacyjnej, z usług oczyszczalni ścieków korzystało w 2014 r. 1050 mieszkańców. Na terenie gminy znajduje się jedna prywatna (stanowiąca własność Zakładu Mleczarskiego Winnica) mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w miejscowości Winnica, charakteryzująca się znacznym stopniem uciążliwości dla okolicznych mieszkańców. Istnieje pilna potrzeba budowy komunalnej oczyszczalni ścieków oraz rozwiązania problemu uciążliwości istniejącej oczyszczalni. Potrzebna jest budowa sieci kanalizacyjnej lub przydomowych oczyszczalni ścieków w ponad 25 wsiach. Ścieki powstające w większości wsi na terenie gminy są gromadzone w osadnikach bezodpływowych i dowożone do oczyszczalni wozami asenizacyjnymi. Ścieki bytowe z innych części gminy są także dowożone do oczyszczalni w Pułtusk i Serocku. Na terenie gminy funkcjonują także przydomowe oczyszczalnie ścieków (198 wybudowano w ramach PROW), ich rozbudowa jest realizowana także obecnie. W najbliższych latach planowana jest rozbudowa infrastruktury służącej odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków na terenie gminy. W tym celu jest jednak konieczna weryfikacja obecnej koncepcji kanalizacyjnej (Program Kanalizacja Sanitarna Gmina Winnica) z 2007 roku, która zawiera istotne błędy i może narazić Gminę na nadmierne wydatki inwestycyjne jak i eksploatacyjne w przyszłości. Sieć kanalizacyjna zbudowana jest we wsiach: Winnica, Winniczka, Zbroszki, Gołdkowo, Skarżyce i Domosław. Łączna długość sieci to ponad 15 km, trwa jej rozbudowa w miejscowościach Winnica i Rębkowo. Ogółem z dostępu do sieci kanalizacyjnej korzysta 26,4% mieszkańców. Wobec ok. 90% korzystających z sieci wodociągowej oznacza to, że występuje bardzo duża nierównowaga w rozwoju i dostępie do infrastruktury sieciowej. Występuje zatem istotne zagrożenie dla środowiska tym, że część ścieków powstających na terenie gminy w sposób nie kontrolowany trafia bezpośrednio do środowiska – wywożona na pola, do lasów, rowów melioracyjnych. Praktyka wskazuje, że b. często także część osadników nie jest w pełni szczelna i ścieki z nich trafiają do gleby zanieczyszczając wody powierzchniowe i podziemne. Rozwiązanie problemów gospodarki wodno-ściekowej jest kluczowym czynnikiem dla dalszego rozwoju gminy, w tym zwiększenia liczby inwestycji mieszkaniowych, zwłaszcza w południowej części gminy.

Gospodarka odpadami

Od 1 lipca 2013 r. Gmina Winnica stała się podmiotem odpowiedzialnym za organizację i funkcjonowanie nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi powstałymi na

terenie gminy. W tym celu zorganizowano przetarg na odbieranie i zagospodarowanie (odzysk lub unieszkodliwienie) odpadów komunalnych z nieruchomości położonych na terenie gminy Winnica.

Gmina Winnica poprzez firmę wyłonioną w drodze przetargu odbiera następujące rodzaje odpadów komunalnych:

- a) Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne
- b) Selektywnie zbierane odpady komunalne – papier i tektura, szkło, odzież, tekstylia, tworzywa sztuczne i metal,
- c) Odpady biodegradowalne
- d) Odpady wielkogabarytowe wyeksploatowany sprzęt elektryczny i elektroniczny, baterie, akumulatory i zużyte opony.

W Studium szacuje się, że na terenie gminy powstaje rocznie 550 Mg odpadów komunalnych. Ilość odpadów ustalono po przyjęciu jednostkowego wskaźnika ich nagromadzenia w ilości 0,075 Mg m³/M x rok typowego dla obszarów wiejskich. Przy średniej gęstości odpadów 300 kg/m³ odpowiada to ich objętości 927 m³/rok. 44 Wielkości te powinny zostać zweryfikowane poprzez analizę danych sprawozdawczych. Zbieranie odpadów jest prowadzone w systemie pojemnikowo-workowym.

Ogólna liczba gospodarstw w systemie na terenie gminy – około 1100, w tym ok. 600 segregujących odpady. Cytując Studium: "Zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012 – 2017, obowiązującym od 22 października 2012 r. gmina Winnica zaliczona została do ciechanowskiego Regionu Gospodarki Odpadami, w skład którego wchodzi 41 gmin z powiatu ciechanowskiego, makowskiego, mławskiego, przasnyskiego i pułtuskiego. Do najważniejszych zadań należy zapobieganie powstawaniu odpadów, selektywna zbiórka, recykling i odzysk, w tym wykorzystanie energii z odpadów. WPGO wskazuje regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK), do których powinny trafiać zmieszane odpady komunalne, odpady zielone, pozostałości z sortowania przeznaczone do składowania.

Instalacją regionalną do obsługi regionu ciechanowskiego jest instalacja do biostabilizacji odpadów komunalnych w miejscowości Kosiny Bartosowe, w gminie Wiśniewo o mocy przerobowej części biologicznej 100 000 Mg/rok i mechanicznej: 80 000 Mg/rok – docelowo RIPOK/. Instalacjami do zastępczej obsługi regionu ciechanowskiego są: - sortownia odpadów w miejscowości Uniszki-Cegielnia o mocy przerobowej 250 000 Mg/rok, -

składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w m. Uniszki Cegielnia, pojemność pozostała do wypełnienia 21 000 m³ – docelowo RIPOK. Teren komunalnego składowiska w Gnatach-Szczerbakach i nielegalnego składowiska w Skórznicach zostały zrekultywowane.

Infrastruktura gazowa i elektroenergetyczna

W północnej części gminy zlokalizowany jest gazociąg wysokiego ciśnienia 6,4 MPa (wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 571 Nasielsk - Winnica – Pułtusk). Na terenie gminy Winnica nie ma silnie rozbudowanej sieci gazowej - sieć średniego ciśnienia ma długość 4,3 km, a przyłącza gazowe średniego ciśnienia długość 2,0 km. Stacje redukcyjno-pomiarowe (2) znajdują się w Winnicy, jednakże według danych GUS w 2013 r. na terenie gminy było tylko 73 odbiorców gazu przewodowego, zużycie gazu w gospodarstwach domowych wynosiło w 2013 r. średnio 35,1 m³/rok/mieszkańca.

Budowa sieci gazowej jest uzależniona od ekonomicznej opłacalności przedsięwzięcia i przy obecnych uwarunkowaniach dotyczących efektywnego popytu na gaz oraz dostępności alternatywnych paliw i coraz lepszego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, realizacja tego typu inwestycji w niewielkich jednostkach osadniczych przy znacznym rozproszeniu odbiorców jest dla spółki gazowniczej nieopłacalna.

Pogarsza to prawdopodobnie perspektywy rozbudowy sieci gazowej w pozostałych częściach gminy. Zaopatrzenie w energię elektryczną odbywa się z krajowego systemu elektroenergetycznego za pośrednictwem linii przesyłowej 110 kV Serock – Maków Mazowiecki z GPZ 110/15 kV w Pułtusk. Teren obsługiwany jest przez ENERGA – Operator Spółka Akcyjna Oddział w Płocku.

Infrastruktura energetyczna wymaga modernizacji oraz rozbudowy, ze względu na zwiększający się popyt na energię elektryczną. Gmina Winnica podjęła inicjatywy związane z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii: w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 Działanie 321 "Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej" w październiku 2010 roku wykonano instalację kolektorów słonecznych do podgrzewania wody użytkowej na trzech budynkach użyteczności publicznej: szkole podstawowej w Błędostowie, szkole podstawowej i gimnazjum w Winnicy oraz na budynku ośrodka zdrowia w Winnicy. W sumie zamontowano 24 kolektory o powierzchni 55 m².

Infrastruktura telekomunikacyjna i Internet

Na terenie gminy znajdują się 3 stacje bazowe (dwie w Winnicy, jedna w okolicy wsi Gnaty-Lewiski) zapewniające dostęp do usług głównych operatorów telefonii komórkowej. Zapewniają łączność w standardzie GSM. Obecnie zainstalowana infrastruktura pozwalająca na transmisję w standardzie LTE, nie zapewnia pełnego pokrycia obszaru gminy przez wszystkich operatorów, zatem ten standard jest dostępny jedynie dla części mieszkańców. Jednakże i tam jakość oraz moc sygnału na niektórych obszarach nie są zadowalające z punktu widzenia wykorzystania tej technologii łączności do świadczenia bardziej zaawansowanych usług, zwłaszcza wewnątrz pomieszczeń. Na części obszaru gminy, także moc sygnału telefonii komórkowej nie jest odpowiednia. 46 Ze względu na rozwój telefonii komórkowej, zapotrzebowanie na telefon stacjonarny jest zaspokojone w 100% (nastąpił spadek liczby abonentów telefonii stacjonarnej). Zapotrzebowanie na usługi Internetu szerokopasmowego nie jest całkowicie zaspokojone – natomiast wg danych UKE z sierpnia 2015 r. z terenu gminy Winnica brak było zgłoszeń o braku dostępu do Internetu stacjonarnego i telefonii stacjonarnej.

Jakość usług związanych z dostępem do Internetu, jest oceniana przez mieszkańców dobrze (jedna z najwyższych ocen) w badaniu ankietowym przeprowadzonym w czerwcu 2015 r. Ze względu na dynamiczny rozwój usług, wyzwaniem pozostaje szybkość transmisji realizowana przez obecną infrastrukturę telekomunikacyjną.

Infrastruktura społeczna

Infrastruktura edukacyjna, jakość i zakres oferty edukacyjnej

Od 1 września 2015 roku funkcjonuje Zespół Placówek Oświatowych w Winnicy. W jego skład wchodzi:

- Samorządowe Przedszkole w Winnicy,
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. prof. Ignacego Mościckiego w Winnicy,
- Publiczne Gimnazjum im. Bogdana Jańskiego w Winnicy.

Na terenie gminy działają 2 szkoły podstawowe: w Winnicy i Błędostowie.

W 2014 r. znajdowało się w nich 21 oddziałów. Liczba uczniów zmniejszyła się z 349 w 2005 r. do 292 w 2011 r., a następnie wzrastała do 323 w 2014 r. Gimnazjum w Winnicy, liczyło w 2014 r. 171 uczniów w 4 oddziałach. Liczba uczniów zmniejszyła się z 228 w 2005 r. do 174 w 2010 r. oraz 171 w 2014 r., nastąpiła zatem stabilizacja liczby uczniów.

Tabela nr 7 Zmiana liczby uczniów w szkołach i dzieci w przedszkolach w gminie

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Szkoły podstawowe ogółem	349	346	320	324	332	311	292	301	305	323
Gimnazjum	228	227	235	214	196	174	171	177	170	171
Oddziały przedszkolne w SP	17	21	16	9	10	22	25	18	25	36
Przedszkole gminne	75	75	82	83	75	75	100	100	100	100

Gmina charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem liczby uczniów w szkołach podstawowych na 1000 mieszkańców – wynosi on obecnie 78, dla porównania w sąsiedniej gminie Pokrzywnica wskaźnik ten wynosi tylko ok. 60. Liczba uczniów w szkołach podstawowych zmniejszyła się w ciągu 10 lat o 7,4% zaś w Gimnazjum o 25%.

Krótkoterminowe prognozy zakładają stabilizację lub lekki wzrost liczby uczniów. Liczba uczniów w kolejnych latach będą uzależnione od procesów demograficznych. Należy jednak spodziewać się zmniejszenia liczby dzieci w średnim terminie, jeśli nie nastąpi napływ nowych mieszkańców na teren gminy.

Średnia liczba uczniów na etat nauczycielski wynosiła w szkołach podstawowych od 8,7 w SP Błędostowie w 2014 r. do 12,4 w tym samym roku w SP w Winnicy. Wskaźnik dla SP w Winnicy jest najlepszym nie tylko w gminach wiejskich powiatu ale identyczny z najwyższym liczonym dla szkół podst. w Pułtusk. W Gimnazjum w Winnicy, wskaźnik ten wynosił w 2014 r. 10,1.

Średni wskaźnik liczby uczniów/etat nauczycielski, liczony dla wszystkich szkół na terenie gminy, wzrósł nieco z poziomu 10,2 w 2011 r. do 10,8 w 2014. Gmina Winnica charakteryzuje się bardziej korzystnymi wartościami w/w wskaźnika w porównaniu z sąsiednimi gminami.

Tabela nr 8 Średnia liczba uczniów na etat nauczycielski w szkołach w gminie Winnica

Rok	Liczba etatów nauczycieli	Liczba uczniów	Liczba uczniów/ etat nauczycielski
2011	47,69	488	10,2
2012	49,66	496	10,0
2013	48,75	500	10,3
2014	48,96	530	10,8

Dla porównania należy podać, że średni wskaźnik liczby uczniów/etat nauczycielski w Polsce wynosi ponad 11, zaś średnio w krajach OECD, wynosi 16. Pokazuje to jak bardzo budżety na oświatę w wiejskich gminach takich jak Winnica, są obciążone wynagrodzeniami nauczycielskimi i jak niska jest efektywność wykorzystania kadr.

Tabela nr 9 Porównanie liczby uczniów z gminy Winnica uczęszczających do innych gimnazjów oraz liczby uczniów z innych gmin uczęszczających do Gimnazjum w Winnicy

Rok	2011/12	2012/13	2013/14
Liczba uczniów z gminy Winnica w gimnazjach poza gminą	18	19	9
Liczba uczniów z terenu innych gmin w gimnazjum w gminie Winnica	25	32	25
Różnica	7	13	16

Liczba uczniów Gimnazjum w Winnicy była w ostatnich latach o 7 do 16 większa niż liczba dzieci w wieku gimnazjalnym zamieszkałych na terenie gminy. To wskazuje na korzystny trend - skutki niekorzystnych zjawisk demograficznych są częściowo niwelowane dzięki napływowi uczniów z sąsiednich gmin. Po części wynika to z korzystnego położenia szkoły, należy jednak zakładać, że po części może to być wynikiem dość dobrych wyników nauczania osiągniętych w winnickim Gimnazjum. Wyniki te w ostatnich latach (poza wynikiem egzaminu z jęz. angielskiego zwłaszcza w zakresie rozszerzonym) były zbliżone lub nawet nieco wyższe niż średnie wyniki w powiecie w poszczególnych kategoriach:

Tabela nr 10 Wyniki egzaminu gimnazjalnego w 4 ostatnich latach w Gimnazjum w Winnicy

	GH-P	GH-H	GM-M	GM-P	GA-P	GA-R
Wynik 2012	62,4	54,2	43,0	51,6	66,4	47,4
Śr. Pow.	63,7	58,8	47,1	49,0	60,8	41,2

Różnica do śr. Pow.	-2%	-8%	-9%	5%	9%	15%
Wynik 2013	62,1	54,4	44,9	57,2	60,4	40,2
Śr. Pow	58,7	55,9	45,4	55,8	55,8	58,3
Różnica do śr. Pow.	6%	-3%	-1%	3%	3%	-31%
Wynik 2014	67,8	55,6	44,6	52,6	58,3	32,9
Śr. Pow.	67,5	57,9	45,2	49,4	65,6	44,1
Różnica do śr. Pow.	0,0%	-4%	-1%	6%	-11%	-25%
Wynik 2015	61,6	67,1	45,1	49,0	63,4	40,9
Śr.pow.	63,4	64,9	48,1	50,0	67,9	47,3
Różnica do śr. Pow.	-3%	3%	-6%	-2%	-7%	-14%

Wyniki sprawdzianu szóstoklasistów w gminnych szkołach podstawowych ulegają wahaniom w poszczególnych latach. PSP w Błędostowie częściej osiągała lepsze wyniki – zbliżone lub wyższe od średniej w powiecie, jednakże w 2013 i 2015 r. szkoła wypadła słabiej niż PSP w Winnicy. W rankingu gmin w województwie pod względem wyników testu w 2015 r. gmina Winnica uplasowała się na 134 miejscu (na 331) pod względem wyników z jęz. angielskiego, 287 pod względem wyników z matematyki i na 198 pod względem wyników z jęz. polskiego. Wydaje się, że dla ustabilizowania i podniesienia poziomu kształcenia warto wykorzystać możliwości jakie daje RPO WM 2014-2020.

W Gołdkowie funkcjonuje Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Jadwigi Dziubińskiej.

Jest to szkoła z wieloletnimi tradycjami sięgającymi 1924 roku. W roku szkolnym 2015/2016 Technikum Rolnicze w Gołdkowie kształci w specjalnościach:

- Technik Urządzeń i Systemów Energetyki Odnawialnej
- Technik Hodowca Koni - Technik Architektury Krajobrazu - Technik Agrobiznesu
- Technik Mechanizacji Rolnictwa
- Technik Weterynarii
- Technik Żywienia i Usług Gastronomicznych zaś Zasadnicza Szkoła Zawodowa w specjalności mechanik
- Operator pojazdów i maszyn rolniczych

Infrastruktura sportowa

W gminie upowszechnianiem sportu zajmuje się Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „LIDER” w Winnicy. Klub prowadzi sekcje lekkoatletyczną (biegi, pchnięcie kulą, rzut dyskiem), koszykówki, piłki nożnej, piłki ręcznej, triathlon i kolarską. Na terenie Gimnazjum w Winnicy, znajduje się kompleks boisk „Orlik” z pełnym zapleczem sanitarnym oraz boisko wielofunkcyjne o nawierzchni ze sztucznej trawy, bieżnia tartanowa okólna 200m i 100m, skocznia w dal, rzutnia dyskiem i kulą. Na terenie szkoły znajduje się także odkryty basen o wymiarach 20x10m. Budynek szkoły połączony jest z nowoczesną halą sportową o wymiarach 36x18m, z boiskami do gry w piłkę nożną, piłkę ręczną, siatkówkę i koszykówkę. W jednym z pomieszczeń przy hali znajduje się siłownia. Hala sportowa posiada zaplecze: 4 szatnie, natryski, sanitariaty, magazyny na sprzęt sportowy, pomieszczenia gospodarcze. Do całego obiektu zapewniono dostęp osobom niepełnosprawnym. Funkcjonuje ponadto ogólnodostępne boisko przyszkolne przy szkole w Błędostowie oraz pełnowymiarowe boisko przy Zespole Szkół Zawodowych w Goładkowie. Warunki dla rekreacji i uprawiania sportów amatorskich zostały ocenione dość wysoko (68% punktów) w ankiecie przez mieszkańców.

Infrastruktura kultury

W gminie funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna w Winnicy. Biblioteka, oprócz udostępniania zbiorów bibliotecznych i popularyzowania dorobku nauki oraz kultury, umożliwia także uczestniczenie w konkursach, imprezach i spotkaniach autorskich. Księgozbiór liczył w 2014 r. 17006 woluminów. Liczba czytelników wynosiła w 2008 r. 593 osób i ulega zmniejszeniu - w ostatnich 4 latach od 536 w 2010 r. do 442 w 2013 r. W przeliczeniu na 1 czytelnika dokonywane było w ostatnich latach średnio od 15 do 19 wypożyczeń. Biblioteka jest miejscem aktywności różnorodnych grup zainteresowań oraz pozaszkolnej działalności edukacyjnej. W bibliotece istnieje możliwość korzystania z komputerów z dostępem do Internetu.

Ponadto w gminie prowadzą działalność m.in. kulturalną świetlice wiejskie w Skórznicach, w Smogorzewie Włosciańskim i Mieszkach – Leśnikach. Kluczowym zagadnieniem jest dalsze rozwijanie oferty świetlic, również z wykorzystaniem funduszy zewnętrznych oraz

promowanie ich wśród mieszkańców. W Goładkowie znajduje się także Muzeum Sprzętu Gospodarstwa Wiejskiego.

Infrastruktura ochrony zdrowia i opieki społecznej

Na terenie gminy Winnica działają dwa zespoły lekarza rodzinnego oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej z gabinetami w miejscowości Winnica oraz gabinet dentystyczny.

Zakłady w swej strukturze posiadają: - gabinet lekarza rodzinnego, punkt pobrań, gabinet zabiegowy, - gabinet pielęgniarki i położnej środowiskowej.

W Winnicy działa także apteka. Jakość i dostępność usług POZ w gminie Winnica, była jedną z najniżej ocenionych dziedzin w badaniu ankietowym przeprowadzonym w ramach analizy strategicznej w czerwcu 2015 r.

Obszar zagadnień związanych z pomocą społeczną

W gminie funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Winnicy. Zakres działania Ośrodka obejmuje w szczególności: - analizowanie potrzeb mieszkańców gminy w zakresie pomocy społecznej - opracowywanie planów ich zaspokajania oraz prowadzenie działalności zmierzającej do ich realizacji - przyznawanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych przewidzianych przepisami - pobudzania społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin - pracę socjalną, rozumianą jako działalność zawodowa, skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie - współdziałanie i współpraca z innymi organizacjami i instytucjami zwłaszcza z samorządem gminnym - prowadzenie spraw z zakresu przyznawania i wypłacania świadczeń rodzinnych oraz zaliczek alimentacyjnych, - realizację zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej.

W ramach działalności GOPS działa także Punkt Konsultacyjny, gdzie odbywają się spotkania zainteresowanych z psychologiem, terapeutą uzależnień od alkoholu i współuzależnienia, Z inicjatywy GOPS, odbywają się również w Winnicy spotkania klubu AA. W 2013 r. świadczeniami pomocy społecznej w gminie Winnica objęto 1002 osoby w 291 rodzinach. Świadczenia pomocy społecznej w różnej postaci, otrzymuje w zależności od roku, ok. 22-24% mieszkańców gminy.

Tabela nr 11 Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie w latach 2011-2013

Rok	2011	2012	2013
Liczba osób	477	491	519
Liczba korzystających długotrwale	271	294	291
Liczba rodzin objętych pomocą	998	1048	1002
Liczba osób w rodzinach	477	491	519

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS

Najczęstszymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej powodującej potrzebę udzielenia pomocy jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, bezrobocie, ubóstwo.

Tabela nr 12 Liczba rodzin i osób oraz przyczyny korzystania ze świadczeń pomocy społecznej

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinie		
	2011	2012	2013	2012	2013	2014
Ubóstwo	75	94	109	345	420	321
bezrobocie	122	132	116	541	552	425
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. dom.	206	172	46	668	493	148
potrzeba ochrony macierzyństwa	41	48	70	73	45	348
w tym wielodzietność	38	15	50			
Alkoholizm	68	48	25	368	158	26
przemoc w rodzinie	0	19	14			

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Winnicy.

Szczególnie niepokojącą kwestią jest fakt, że wyraźnie wzrasta liczba objętych pomocą z powodu ubóstwa. Potwierdza to wcześniej zidentyfikowane zjawisko rozwarstwiania sytuacji ekonomicznej mieszkańców gminy. W 2013 i 2014 r. 11 osób uczestniczyło w realizacji projektu „Nasza aktywność w drodze do sukcesu” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Socjalnego.

Względnie wysokie są ilości i kwoty świadczeń wypłacanych w ramach Funduszu Alimentacyjnego. Ponadto GOPS prowadzi wiele innych inicjatyw i działalności, związanych m.in. z dożywianiem dzieci, współpracuje z sołtysami i radnymi, funkcjonuje Interdyscyplinarny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Asystent rodziny w 2012 i 2013 r. pracował z 10 rodzinami, a w 2014 r z 11 rodzinami, które wymagały wsparcia w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. GOPS inspirował również rozwój działalności Klubów Seniora w Winnicy. Gmina uczestniczy w Projekcie Systemowym POKL „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji w Gminie Winnica”. W GOPS jest zatrudnionych 5 osób, w tym 3 pracowników socjalnych.

Infrastruktura bezpieczeństwa publicznego

Na terenie gminy Winnica nie funkcjonuje posterunek Policji. Najbliżej położone są posterunek w Pokrzywnicy oraz Komenda Powiatowa w Pułtusk.

Tabela 12. Przestępstwa na terenie gminy Winnica i ich wykrywalność w latach 2012- 2014

Rok	Przestępstwa stwierdzone	Przestępstwa wykryte / wykrywalność [%]
2012	82	65/79
2013	170	161/89
2014	69	56/81

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z KPP

Komenda Powiatowa Policji w Pułtusk wykazuje w przesłanej informacji dane, które wskazują na wysoką wykrywalność przestępstw. Istotną byłaby analiza wykrywalności poszczególnych rodzajów przestępstw, gdyż te najbardziej powszechne – kradzieże i włamania, z reguły są wykrywane z niższą skutecznością. W tym zakresie ważna jest współpraca i samopomoc sąsiedzka oraz rozpowszechnienie monitoringu wizyjnego. W zakresie liczby zdarzeń drogowych, gmina Winnica charakteryzuje się niską liczbą (znacznie poniżej średniej krajowej) zarówno wypadków, jak i kolizji.

Najwięcej zdarzeń drogowych w latach 2012-2014 na terenie gminy Winnica miało miejsce na drodze nr 571, na której odnotowano 3 wypadki i 29 kolizji (tzn 60% ogólnej liczby wypadków i 48% kolizji). W zdarzeniach tych zostały ranne 4 osoby, czyli połowa ogólnej liczby rannych w wypadkach w okresie 3 ostatnich lat. Za bezpieczeństwo pożarowe odpowiada Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Pułtusk wspierana przez Ochotnicze Straże Pożarne. W Tabeli nr 20 przedstawiono dane dotyczące zagrożeń i działań ratowniczych z udziałem PSP w Pułtusk i OSP z Winnicy i Błędostowa.

ANALIZA WSKAŹNIKOWA - Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych

Obszar zdegradowany wyznaczono na podstawie pogłębionej analizy wskaźnikowej dotyczącej sfery społecznej, gospodarczej i przestrzennej poszczególnych jednostek urbanistycznych Gminy Winnica. Jako jednostkę urbanistyczną wyznaczono miejscowość, ze względu na fakt, że większość danych wykorzystywanych w przedmiotowej analizie, zbierana jest na potrzeby lokalnych i regionalnych statystyk właśnie w podziale na miejscowości. W analizie pod uwagę wzięto łącznie szereg wskaźników społecznych, z zakresu kondycji gospodarczej poszczególnych obszarów oraz wskaźnik przestrzenny. Wykaz wskaźników zastosowanych w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych wraz z metodologią ich obliczania przedstawiają poniższe tabele.

Tabela nr 13 Wykaz zastosowanych wskaźników podsystemu społecznego

WSKAŹNIKI PODSYSTEMU SPOŁECZNEGO			
Kryterium	Wskaźnik	Metodologia	Uwagi
Bezrobocie	Udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności	(Liczba osób bezrobotnych / liczba mieszkańców danego obszaru) x 100%	-
	Udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	(Liczba osób bezrobotnych / liczba osób w wieku produkcyjnym danego obszaru) x 100%	Osoby w wieku produkcyjnym- osoby w wieku 18-59 lat w przypadku kobiet/64 lata w przypadku mężczyzn,
	Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	(Liczba osób długotrwale bezrobotnych / liczba osób bezrobotnych danego obszaru) x 100%	Osoby długotrwale bezrobotne – osoby bezrobotne przez okres min 12 m-cy
Ubóstwo	Odsetek osób korzystających z GOPS w ogólnej liczbie mieszkańców	(Liczba osób bezrobotnych / liczba mieszkańców danego obszaru) x 100%	-
	Odsetek osób korzystających z GOPS z powodu ubóstwa wobec liczby osób korzystających z GOPS	(Liczba osób korzystających z GOPS z powodu ubóstwa /łączna liczba osób korzystających z GOPS w danej jednostki urbanistycznej) x 100%	-

Przestępczość	Liczba przestępstw na 100 mieszkańców	(Liczba przestępstw w danej jednostce urbanistycznej/ ogólna liczba mieszkańców danej jednostki urbanistycznej) x 100	-
	Liczba przeprowadzonych postępowań w sprawach o wykroczenia na 100 mieszkańców	(Liczba postępowań o wykroczenie/ ogólna liczba mieszkańców danej jednostki urbanistycznej) x 100	-
			-
Obciążenie demograficzne	Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym	(Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym w danej jednostce urbanistycznej/ liczba osób w wieku produkcyjnym na danym obszarze) x 100%	Jako: - osoby w wieku przedprodukcyjnym traktuje się osoby niepełnoletnie w wieku 0-17 lat, - osoby w wieku produkcyjnym traktuje się osoby w wieku 18-59 w przypadku kobiet/64 lata w przypadku mężczyzn, - osoby w wieku poprodukcyjnym traktuje się osoby w wieku 60 lat w przypadku kobiet/65 lat w przypadku mężczyzn i więcej.
	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym	(Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w danej jednostce urbanistycznej/ liczba osób w wieku produkcyjnym na danym obszarze) x 100%	j.w.
	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	(Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w danej jednostce urbanistycznej/ liczba osób w wieku przedprodukcyjnym na danym obszarze) x 100%	j.w.
	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadającą na 100 mieszkańców	(Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w danej jednostce urbanistycznej/ liczba osób na danym obszarze) x 100%	j.w.
Aktywność społeczna	Liczba organizacji społecznych na 100 mieszkańców danego obszaru	(Liczba organizacji społecznych na danej jednostce urbanistycznej/ liczba	-

		mieszkańców tego obszaru) x 100	
Udział w życiu publicznym	Liczba osób uczestniczących w wyborach prezydenckich na 100 uprawnionych do głosowania	Liczba mieszkańców biorących udział w wyborach w danej jednostce urbanistycznej/ liczba mieszkańców tego obszaru uprawnionych do głosowania	-
	Liczba osób uczestniczących w wyborach parlamentarnych na 100 uprawnionych do głosowania		

Tabela nr 14 Wykaz zastosowanych wskaźników podsystemu gospodarczego i przestrzennego

WSKAŹNIKI PODSYSTEMU GOSPODARCZEGO I PRZESTRZENNEGO			
Kryterium	Wskaźnik	Metodologia	Uwagi
Przedsiębiorczość	Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	(Liczba podmiotów gospodarczych w danej miejscowości/ ogólna liczba mieszkańców w danej jednostce urbanistycznej) x 100	-
	Stosunek wykreślonych podmiotów gospodarczych do liczby podmiotów aktywnych	(Liczba wykreślonych podmiotów gospodarczych w danej jednostce urbanistycznej/ ogólna liczba firm w danej miejscowości) x 100 %	-
Obiekty zabytkowe	Odsetek obiektów zabytkowych w ogólnej liczbie obiektów zabytkowych gminy	(Liczba obiektów zabytkowych w danej jednostce urbanistycznej/ liczba obiektów zabytkowych w całej gminie) x 100%	-

Obliczono wartości każdego z w/w wskaźników dla poszczególnych miejscowości gminy, zgodnie z przedstawioną metodologią, a następnie porównano je z przyjętą wartością referencyjną, tzn. wartością danego wskaźnika dla całej gminy. Aby spośród przeanalizowanych wskaźników wybrać obszary gminy Winnica w których występuje największe nasilenie negatywnych zjawisk o charakterze społecznym oraz gospodarczym, dokonano podsumowania w postaci zliczenia dla każdego z obszarów liczby wskaźników niekorzystnych wobec wartości referencyjnej.

5.1. Określenie wskaźników diagnozujących stopień degradacji gminy

5.1.1. Wskaźniki społeczne

Zgodnie z Instrukcją dotyczącą przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenia ładu przestrzennego, do analizy w ujęciach przestrzennym, społecznym i gospodarczym oraz środowiskowym jednostkami są miejskie jednostki urbanistyczne. Ich brak nie wyklucza jednak innych możliwości wskazania obszarów zdegradowanych. Możliwe jest wskazanie innego typu jednostek np. sołectw. Uwzględniając fakt, że wyznaczone do analizy jednostki powinny być wyznaczone w sposób odpowiadający istniejącym powiązaniom funkcjonalnym, na terenie Gminy Winnica do diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych jako typ jednostki przyjęto sołectwa. W celu przedstawienia sytuacji społecznej w poszczególnych sołectwach Gminy Winnica wybrano kilka najbardziej charakterystycznych dla jednostki zjawisk kryzysowych. Dla każdego zjawiska określona została średnia wartość dla całej gminy, która stanowi punkt odniesienia - tzw. wartość referencyjną, a następnie przedstawiono wartości występujące w poszczególnych obszarach. Wyniki analizy zaprezentowano w poniższych tabelach. Jednostki charakteryzujące się występowaniem zjawiska kryzysowego w danym obszarze, przewyższające średnią typową dla gminy zostały zaznaczone na czerwono.

5.1.2. Wskaźnik oceny podsystemu społecznego dotyczący bezrobocia

Problem bezrobocia jest jednym z najbardziej poważnych problemów społecznych z jakimi boryka się gmina Winnica. Mimo, iż skala tego zjawiska zmniejsza się, nadal jest to istotny problem społeczny, generujący rozwój innych obszarów problemowych (na przykład ubóstwo). Z problemem bezrobocia borykają się wszystkie miejscowości gminy, a o jego zasięgu oraz randze świadczy analiza wyników konsultacji społecznych, gdzie ubogi rynek i brak miejsc pracy każdorazowo są najliczniej wskazywaną przez mieszkańców wszystkich miejscowości przyczyną problemów społecznych i ekonomicznych gminy oraz degradacji jej obszaru. Należy wspomnieć, że ponad połowa pracujących znajduje zatrudnienie poza gminą.

Wartości wskaźników dot. bezrobocia obliczono wg wzoru:

$$W_{bezrob} = \frac{A}{B} * 100 [\%]$$

A- liczba osób bezrobotnych w danej jednostce urbanistycznej

B- ogólna liczba mieszkańców danej jednostki urbanistycznej

$$W_{stopa\ bezrob} = \frac{A}{B} * 100 [\%]$$

A- liczba osób bezrobotnych w danej jednostce urbanistycznej

B- liczba osób w wieku produkcyjnym w danej jednostce urbanistycznej (wiek 18-60/65 lat)

1

$$W_{dlugotrww. bezrob} = \frac{A}{B} * 100 [\%]$$

A- liczba osób długotrwale bezrobotnych (pow. 12 m-cy) w danej jednostce urbanistycznej

B- ogólna liczba osób bezrobotnych w danej jednostce urbanistycznej

Poniższe tabele przedstawiają strukturę bezrobocia i statystyki dotyczące ww. kwestii.

Tabela nr 14 Wskaźniki dotyczące bezrobocia w gminie Winnica w 2015r.

	Nazwa jednostki urbanistycznej	Udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców (%)
Wartość referencyjna dla Gminy Winnica		6,29
1.	Białe Błoto	Br. d.
2.	Bielany	4,46
	Błędostowo	2,92
3.	Brodowo-Baboły	0
4.	Brodowo-Wity	Br.d.
5.	Budy-Zbroszki	8,00
6.	Domosław	1,57
7.	Gatka	Br.d.
8.	Glinice-Domaniewo	7,46
9.	Glinice Wielkie	4,83
10.	Gnaty-Lewiski	11,23
11.	Gnaty-Szczerbaki	10,52
12.	Gnaty-Wieśniany	1,83
13.	Golądkowo	14,40
14.	Górka Powielińska	Br. d.
15.	Górki-Bački	8,88
16.	Górki Duże	0
17.	Górki Witowice	9,09
18.	Kamionna	3,12
19.	Łachoń	0
20.	Mieszki Kuligi	2,97
21.	Mieszki-Leśniki	5,08
22.	Nowe Bulkowo	6,12
23.	Pawłowo	10,86
24.	Poniaty-Cibory	0
25.	Poniaty Wielkie	9,68

26.	Powielin	5,55
27.	Rębkowo	14,19
28.	Skarżyce	4,54
29.	Skorosze	5,22
30.	Skoroszki	4,65
31.	Skórznice	5,93
32.	Smogorzewo Pańskie	8,47
33.	Smogorzewo Włosciańskie	5,32
34.	Stare Bulkowo	0
35.	Winnica	8,35
36.	Winniczka	3,00
37.	Zbroszki	3,77

Analiza problemów społecznych przedstawiona w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Winnica, wskazuje na zasadnicze problemy występujące na terenie Gminy Winnica w zakresie bezrobocia. Bezrobocie w Gminie Winnica ma wiele przyczyn i jest zjawiskiem złożonym. Podstawową jego przyczyną jest ograniczona liczba miejsc pracy u miejscowych pracodawców. Ponadto niskie kwalifikacje, brak wykształcenia, wyuczona bezradność często „diedziczona” po rodzicach sprzyjają wysokiemu odsetkowi tego zjawiska. Wiele osób z grona bezrobotnych korzysta z różnych form pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Winnicy, gdyż ze względu na swój wiek (przeważnie ok. 50 lat) trudno im znaleźć pracę. Istotny problem w Gminie Winnica stanowi bezrobocie wśród ludzi młodych. Coraz częściej zdarza się, że kończą oni szkoły ponadgimnazjalne i nie kontynuują nauki na studiach ze względów finansowych. Wielu z nich nie znajduje pracy i z tego powodu zmuszeni są do zarejestrowania się w Powiatowym Urzędzie Pracy. Bardzo często ograniczają się tylko do złożenia podpisu, biernie czekając na pracę. **W związku z tym, konieczne jest podejmowanie działań mających na celu uświadomienie, że w poszukiwaniu pracy najważniejsza jest aktywność, próba wychodzenia wyzwaniom naprzeciw.** Istotnym problemem są także wyjazdy za granicę w poszukiwaniu pracy (zwłaszcza młodych ludzi), co prowadzi do spadku liczby mieszkańców Gminy. Trzeba też zauważyć, że dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy nie do końca odzwierciedlają faktyczną sytuację w sferze bezrobocia na terenie Gminy Winnica. Oprócz faktycznie stwierdzonej liczby osób bezrobotnych, wiele jest osób, które nie są zarejestrowane. Wiele osób pracuje „na czarno”, inne wyjeżdżają za granicę, są również tacy, których nie stać na dojazd do Urzędu Pracy w celu złożenia tzw. „podpisu” dlatego też nie widnieją oni w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy. Należy zaznaczyć, że brak pracy lub jej utrata jest przyczyną wielu bardzo niepokojących zjawisk społecznych (tj. dysfunkcji społecznych,

przestępczości czy uzależnień), a także czynnikiem skutecznie ograniczającym popyt wewnętrzny. Długotrwałe występowanie tych efektów bezrobocia w konsekwencji wpłynie bezpośrednio na wzrost wydatków Gminy Winnica na pomoc społeczną w zakresie likwidacji lub minimalizacji tych zjawisk, jak również na pogorszenie wizerunku i atrakcyjności osiedleńczej oraz inwestycyjnej Gminy. Konieczne jest zatem podejmowanie działań, zmierzających do ograniczenia bezrobocia (szkolenia, staże, praktyki itp.). Aktywizacja osób bezrobotnych przyczyni się do zmniejszenia liczby mieszkańców dotkniętych ubóstwem i innymi negatywnymi zjawiskami społecznymi. Przełoży się to z kolei na spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej.

5.1.2. Wskaźnik oceny podsystemu społecznego dotyczący ubóstwa

Wśród poważnych zjawisk kryzysowych podsystemu społecznego obecnych na terenie gminy Winica, niewątpliwie należy wziąć pod uwagę poziom ubóstwa mieszkańców. Wskaźnikiem najlepiej opisującym jego poziom jest liczba osób korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Przyczyny udzielania świadczeń społecznych w gminie Winnica mogą mieć różnorakie podstawy, jak np. ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność opiekuńczo-wychowawcza, długotrwała choroba, wielodzietność itp. W związku z powyższym, istotne dla ustalenia skali problemu jest uwzględnienie odsetka udzielanych zasiłków z tytułu ubóstwa w stosunku do wszystkich świadczeń społecznych na danym obszarze. W tym przypadku świadczenia z pomocy społecznej przyznawane są osobom lub rodzinom, których dochód jest równy lub niższy stawce określonej w ustawie o pomocy społecznej.

Wartość wskaźników obliczono na podstawie następującego wzoru:

$$W_{GOPS} = \frac{A}{B} * 100 \quad [\%]$$

A- liczba osób korzystających z GOPS w danej jednostce urbanistycznej

B- ogólna liczba mieszkańców danej jednostki urbanistycznej

$$W_{ubóstwa} = \frac{A}{B} * 100 \quad [\%]$$

A- liczba osób korzystających z GOPS z powodu ubóstwa w danej jednostce urbanistycznej

B- łączna liczba osób korzystających z GOPS na danym obszarze

Tabela nr 16 Wskaźniki dotyczące osób korzystających z GOPS w gminie Winnica.

L.p.	Nazwa jednostki urbanistycznej	Liczba mieszkańców gminy Winnica korzystających z GOPS (%)	Odsetek mieszkańców korzystających z GOPS z powodu ubóstwa wobec liczby mieszkańców korzystających z GOPS (%)
Wartość referencyjna dla Gminy Winnica		14,30	8,18
1.	Białe Błoto	Br.d.	Br.d.
2.	Bielany	9,82	4,46
	Błędostowo	11,67	6,93
3.	Brodowo-Baboły	0	0
4.	Brodowo-Wity	Br.d.	Br.d.
5.	Budy-Zbroszki	12,00	6,00
6.	Domosław	7,85	2,61
7.	Gatka	Br.d.	Br.d.
8.	Glinice-Domaniewo	20,89	11,94
9.	Glinice Wielkie	14,51	6,45
10.	Gnaty-Lewiski	44,94	22,47
11.	Gnaty-Szczerbaki	23,15	10,52
12.	Gnaty-Wieśniany	3,67	1,83
13.	Gołądkowo	20,40	10,00
14.	Górka Powielińska	Br.d.	Br.d.
15.	Górki-Bački	0	0
16.	Górki Duże	0	0
17.	Górki Witowice	10,90	4,45
18.	Kamionna	3,12	3,12
19.	Łachoń	0	0
20.	Mieszki Kuligi	11,88	7,92
21.	Mieszki-Leśniki	15,25	12,71
22.	Nowe Bulkowo	42,85	20,41
23.	Pawłowo	21,74	17,39
24.	Poniaty-Cibory	0	0
25.	Poniaty Wielkie	6,45	6,45
26.	Powielin	12,22	6,66
27.	Rębkowo	22,29	12,83
28.	Skarżyce	18,18	5,68
29.	Skorosze	24,62	14,18
30.	Skoroszki	2,32	2,32
31.	Skórznice	14,40	11,86
32.	Smogorzewo Pańskie	8,47	3,39
33.	Smogorzewo Włosciańskie	21,27	5,32

34.	Stare Bulkowo	0	0
35.	Winnica	15,60	8,84
36.	Winniczka	8,00	2,00
37.	Zbroszki	16,98	16,22

Pomimo nieznacznego spadku liczby beneficjentów pomocy społecznej w gminie Winnica, w roku 2015 odnotowano stosunkowo wysoki wzrost skali osób korzystających ze wsparcia z tytułu ubóstwa. Dane uwzględniające przyczyny przyznania świadczeń w latach poprzednich, wskazują, że ubóstwo jest jednym z głównych przyczyn obniżenia jakości życia mieszkańców gminy, a co za tym idzie, jej społecznej degradacji.

Wielu mieszkańców Gminy Winnica boryka się z problemami społecznymi, co znajduje odzwierciedlenie w liczbie beneficjentów pomocy społecznej. Zjawiska takie jak bezrobocie i ubóstwo z jednej strony są wynikiem określonych procesów społeczno-gospodarczych, z drugiej zaś same potrafią generować nowe problemy w postaci uzależnień czy przemocy w rodzinie. Ich rozwiązanie wymaga kompleksowego podejścia do zastanej rzeczywistości, ze szczególnym uwzględnieniem osób, które zagrożone są wykluczeniem społecznym. Jak pokazują dotychczasowe doświadczenia łatwo stać się beneficjentem systemu pomocy społecznej, o wiele trudniej jednak powrócić na drogę samodzielności i odpowiedzialności za byt własny i losy rodziny. Dlatego konieczne jest podejmowanie działań profilaktycznych, terapeutycznych oraz edukacyjnych. Przyczyną wielu problemów społecznych jest opisane powyżej bezrobocie dlatego konieczne są również działania, zmierzające do jego ograniczenia (szkolenia, staże, praktyki itp.). W wielu przypadkach osoby korzystające z pomocy społecznej zagrożone są wykluczeniem społecznym. Dlatego konieczne jest podejmowanie działań mających na celu aktywizację społeczną, która umożliwi integrację mieszkańców w różnym wieku i dotkniętych różnymi problemami. Działania rewitalizacyjne w dużym stopni przyczynią się do zmniejszenia zjawiska zubożenia w społeczności gminnej zwłaszcza na obszarach kryzysowych – zdegradowanych.

5.1.3. Wskaźnik oceny podsystemu społecznego dot. przestępczości

Analiza wskaźników w zakresie przestępczości diagnozuje stopień bezpieczeństwa publicznego poszczególnych obszarów oraz poziom patologii społecznych. W celu określenia poziomu zjawiska pod uwagę wzięte zostały 3 wskaźniki, wyliczone wg poniższych wzorów:

$$W_{przestępcz} = \frac{A}{\dots} * 100$$

B

A- liczba przestępstw w danej jednostce urbanistycznej

B- ogólna liczba mieszkańców danej jednostki urbanistycznej

$$W_{\text{wykroczeń}} = \frac{A}{B} * 100$$

A- liczba postępowań o wykroczenia na danym obszarze

B- ogólna liczba mieszkańców badanej jednostki urbanistycznej

Tabela nr 16 Wskaźniki dotyczące poziomu bezpieczeństwa w Gminie Winnica.

	Nazwa jednostki urbanistycznej	Liczba przestępstw na 100 mieszkańców (%)
	Wartość referencyjna dla Gminy Winnica	5,66
1.	Białe Błoto	br. d.
2.	Bielany	0,89
3.	Błędostowo	4,01
4.	Brodowo-Bąboły	0
5..	Brodowo-Wity	br. d.
6..	Budy-Zbroszki	0
7.	Domosław	2,09
8.	Gatka	br. d.
9.	Glinice-Domaniewo	0
10.	Glinice Wielkie	1,61
11.	Gnaty-Lewiski	1,12
12.	Gnaty-Szczerbaki	0
13.	Gnaty-Wieśniany	0
14.	Golądkowo	21,2
15.	Górka Powielińska	br. d.
16.	Górki-Bački	0
17..	Górki Duże	3,63
18.	Górki Witowice	0
19.	Kamionna	1,56
20	Łachoń	16,22
21.	Mieszki Kuligi	0
22.	Mieszki-Leśniki	0,84
23.	Nowe Bulkowo	10,20
24.	Pawłowo	2,17
25.	Poniaty-Cibory	0
26.	Poniaty Wielkie	0
27.	Powielin	0
28.	Rębkowo	3,38
29.	Skarżyce	3,41
30.	Skorosze	2,98
31.	Skoroszki	9,30
32.	Skórznice	0,85

33.	Smogorzewo Pańskie	3,39
34.	Smogorzewo Włościańskie	3,19
35.	Stare Bulkowo	0,91
36.	Winnica	3,32
37.	Winniczka	12
38.	Zbroszki	5,66

Na wysokość wskaźnika określającego poziom przestępczości ma wiele czynników o charakterze społecznym, jak np. bezrobocie, ubóstwo, gęstość zaludnienia, a w przypadku ludzi młodych również brak alternatyw spędzania wolnego czasu i możliwości rozwoju zainteresowań. Należy mieć tu jednak na uwadze, że miejsce popełnienia wykroczenia czy przestępstwa nie zawsze jest zbieżny z miejscem zamieszkania osoby popełniającej wykroczenie/przestępstwo.

5.1.4. Wskaźnik oceny podsystemu społecznego dotyczący obciążenia demograficznego

W diagnozie służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego niezbędnym elementem jest uwzględnienie wskaźników struktury wiekowej ludności pozwalającej na ocenę potencjału kapitału społecznego danej jednostki oraz jego perspektyw rozwojowych. Wskaźniki obciążenia demograficznego mają za zadanie ukazanie tendencji demograficznych na poszczególnych obszarach, poprzez określenie wzajemnych relacji liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym. Wartość przedmiotowych wskaźników dla jednostek urbanistycznych Gminy Winnica przedstawiają poniższe tabele.

Wszystkie wskaźniki obliczono analogicznie wg wzoru:

$$W_{obciąż.demogr. 1-4} = \frac{A}{B} * 100 \quad [\%]$$

A- liczba osób w wieku nieprodukcyjnym (os. w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) w danej jednostce urbanistycznej

B- liczba osób w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Przy czym jako:

- osoby w wieku przedprodukcyjnym traktuje się osoby niepełnoletnie w wieku 0-17 lat,
- osoby w wieku produkcyjnym traktuje się osoby w wieku 18-59/64 lata,
- osoby w wieku poprodukcyjnym traktuje się osoby w wieku 60/65 lat i więcej.

Tabela nr 17 Wskaźniki obciążenia demograficznego dla gminy Winnica

	Nazwa jednostki urbanistycznej	Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 mieszkańców
	Wartość referencyjna dla Gminy Winnica	55,88	23,09	70,41	14,81
1.	Białe Błoto	Br.d.	Br.d.	Br.d.	Br.d.
2.	Bielany	40,18	22,38	50,00	13,39
3.	Błędostowo	58,38	30,63	110,41	19,34
4.	Brodowo-Bąboły	41,17	25,49	162,50	18,05
5..	Brodowo-Wity	Br.d.	Br.d.	Br.d.	Br.d.
6..	Budy-Zbroszki	38,88	19,44	100,00	14
7.	Domosław	59,16	27,5	86,84	17,27
8.	Gatka	Br.d.	Br.d.	Br.d.	Br.d.
9.	Glinice-Domaniewo	45,65	21,74	90,90	14,92
10.	Glinice Wielkie	58,97	25,64	69,23	16,13
11.	Gnaty-Lewiski	58,92	19,64	50,00	12,36
12.	Gnaty-Szczerbaki	53,22	25,80	94,12	16,84
13.	Gnaty-Wieśniany	60,29	30,88	105,00	19,26
14.	Golańdkowo	69,91	25,00	56,92	14,80
15.	Górka Powielińska	Br.d.	Br.d.	Br.d.	Br.d.
16.	Górki-Bački	50,00	16,66	50,00	11,11
17..	Górki Duże	96,43	50,00	107,69	25,45
18.	Górki Witowice	46,65	13,51	38,46	9,09
19.	Kamionna	48,84	20,93	75,00	14,06
20	Łachów	37,03	18,51	100,00	13,51
21.	Mieszki Kuligi	62,90	35,48	129,41	21,78
22.	Mieszki-Leśniki	73,53	26,47	56,25	15,25
23.	Nowe Bulkowo	48,48	15,15	45,45	10,20
24.	Pawłowo	48,38	9,68	25,00	6,52
25.	Poniaty-Cibory	58,62	34,48	142,85	20,41
26.	Poniaty Wielkie	47,61	9,52	25,00	6,45
27.	Powielin	73,07	30,76	72,72	17,77
28.	Rębkowo	51,02	24,49	92,30	16,21
29.	Skarżyce	62,96	22,22	54,54	13,63
30.	Skorosze	61,44	26,50	75,86	16,42

31.	Skoroszki	53,57	21,43	66,66	13,95
32.	Skórznice	40,47	15,47	61,90	11,01
33.	Smogorzewo Pańskie	47,5	30,00	171,42	20,33
34.	Smogorzewo Włosciańskie	38,23	19,12	100,00	13,83
35.	Stare Bulkowo	50,68	26,03	105,55	17,27
36.	Winnica	54,75	17,30	46,19	11,18
37.	Winniczka	69,49	32,20	86,36	19,00
38.	Zbroszki	50,57	19,32	61,81	12,83

Analizując powyższe dane niepokoi fakt, że na terenie gminy Winnica wskaźnik liczby osób w wieku nieprodukcyjnym, przypadających na liczbę osób w wieku produkcyjnym jest wyższy od 50 i świadczy o przewadze osób nieaktywnych na rynku pracy. Starzenie się społeczeństwa to proces nieodwracalny, generujący również konsekwencje natury ekonomicznej (rosnącą liczbą wydatków na koszty utrzymania osób młodych i starszych, przypadających na jedną osobę pracującą). Powyższe dane liczbowe odzwierciedlają zmiany, które zachodzą w społeczeństwie Gminy Winnica i które, z dużym prawdopodobieństwem, będą nasilać się w przyszłości. Wartość wskaźnika liczby osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób wieku przedprodukcyjnym wskazuje na ogólny problem starzenia się społeczeństwa gminy. Brak urodzeń zdeterminowany jest niewątpliwie przez współczesny trend przesuwający granicę wieku zakładania rodziny, jak również aspekt ekonomiczny. Brak perspektyw zatrudnienia oraz niesatysfakcjonująca stopa życiowa powodują, że wiele młodych osób emigruje z gminy do większych miast albo odkłada decyzję posiadania dzieci na później. Zmiany zachodzące w strukturze wiekowej mieszkańców, bez podjęcia odpowiednich działań profilaktycznych, mogą pociągać za sobą następujące problemy:

- spadek zapotrzebowania na usługi przedszkolne w kolejnych latach w związku ze spadkiem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, a także spadek liczby uczniów uczęszczających do szkół podstawowych i gimnazjów. Może to mieć negatywne konsekwencje w postaci konieczności racjonalizacji sieci szkół, których utrzymanie będzie nieefektywne w stosunku do liczby uczniów do nich uczęszczających,
- silny wzrost liczebności osób starszych, który prawdopodobnie pociągnie za sobą nasilenie się problemów społecznych dotyczących osoby starsze oraz wzrost wydatków Gminy w zakresie opieki społecznej.

Gmina powinna zatem dążyć do rozwoju usług skierowanych do starszych grup wiekowych. Niezbędna jest także likwidacja barier architektonicznych oraz tworzenie łatwo dostępnej komunikacji. Na analizowanym obszarze, część mieszkańców boryka się z wykluczeniem społecznym. Trzeba też pamiętać, że społeczeństwo Gminy Winnica starzeje się, w związku z tym konieczne jest podejmowanie działań mających na celu aktywizację społeczną, która umożliwi integrację mieszkańców w różnym wieku i dotkniętych różnymi problemami.

Gmina Winnica chce się rozwijać, musi więc przede wszystkim podejmować działania zmierzające do dalszego pozyskiwania nowych mieszkańców (zwłaszcza osób młodych i młodych rodzin) oraz dostosowywania panujących warunków do potrzeb osób starszych. Aby to osiągnąć, należy przede wszystkim zwiększyć atrakcyjność życiową terenów Gminy poprzez rozwój podstawowej infrastruktury. Planowanym celem niniejszych zadań jest zachęcanie obecnych, jak i potencjalnych mieszkańców do osiedlania się na tym terenie. Efektem zaplanowanych działań będzie wzrost przyrostu naturalnego oraz salda migracji, a w konsekwencji wzrost liczby mieszkańców Gminy.

5.2. Wskaźniki gospodarcze

5.2.1. Wskaźnik oceny podsystemu gospodarczego dotyczący przedsiębiorczości mieszkańców

W diagnozie przedsiębiorczości mieszkańców pod uwagę wzięta została liczba funkcjonujących podmiotów gospodarczych w danej jednostce. Ich wysoka liczba w danej jednostce ma bowiem wpływ na cechy badanego obszaru, tj.: wzrost poziomu rozwoju gospodarczego, poziomu dochodów mieszkańców i konsumpcji społecznej. Dokonując analizy stanu kryzysowego podsystemu gospodarczego, należy jednak zwrócić szczególną uwagę na stosunek aktywnych i zlikwidowanych działalności gospodarczych. Często mimo prób indywidualnego zarobkowania, podejmowanych przez mieszkańców, sytuacja gospodarczo-ekonomiczna gminy i jego mieszkańców prowadzi do konieczności zamknięcia własnej działalności. Gmina Winnica jest gminą wiejską w której przeważającą formą utrzymywania jest prowadzenie gospodarstwa rolnego oraz praca w prywatnych przedsiębiorstwach na terenie gminy i powiatu pułtuskiego. Nie mniej jednak samozatrudnienie staje się coraz bardziej popularną działalnością zarobkową ludności, również na obszarach wiejskich. Dokonana analiza wskazuje, w których miejscowościach

funkcjonuje najmniej działalności gospodarczych oraz na jakich obszarach ma miejsce najwięcej zakończeń działalności gospodarczej.

Wskaźniki wyliczono wg wzoru:

$$W_{\text{przedsiębiorczości}} = \frac{A}{B} * 100$$

A- liczba podmiotów gospodarczych w danej miejscowości

B- ogólna liczba mieszkańców w danej jednostce urbanistycznej

Tabela nr 18 Wskaźniki dotyczące przedsiębiorczości mieszkańców gminy Winnica

	Nazwa jednostki urbanistycznej	Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba wykreślonych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców
	Wartość referencyjna dla Gminy Winnica	3,54	2,39
1.	Białe Błoto	5,71	0
2.	Bielany	3,57	1,78
3.	Błędostowo	3,22	5,53
4.	Brodowo-Bąboły	4,88	2,44
5..	Brodowo-Wity	3,22	0
6..	Budy-Zbroszki	0	4,00
7.	Domosław	0,52	1,05
8.	Gatka	0	7,69
9.	Glinice-Domaniewo	1,49	
10.	Glinice Wielkie	4,84	0
11.	Gnaty-Lewiski	3,37	3,22
12.	Gnaty-Szczerbaki	0	1,05
13.	Gnaty-Wieśniany	1,83	4,58
14.	Golądkowo	2,80	2,4
15.	Górka Powielińska	4,54	4,54
16.	Górki-Bački	2,22	2,22
17.	Górki Duże	1,81	0
18.	Górki Witowice	0	3,63
19.	Kamionna	3,23	0
20	Łachon	10,81	8,11
21.	Mieszki Kuligi	3,96	0
22.	Mieszki-Leśniki	2,54	0,85
23.	Nowe Bulkowo	4,08	2,04
24.	Pawłowo	2,17	0
25.	Poniaty-Cibory	6,52	0
26.	Poniaty Wielkie	6,45	3,22
27.	Powielin	2,22	1,11
28.	Rębkowo	3,37	2,02
29.	Skarżyce	4,54	0
30.	Skorosze	2,98	0,74
31.	Skoroszki	0	4,65
32.	Skórznice	5,08	1,69
33.	Smogorzewo Pańskie	1,69	6,78
34.	Smogorzewo Włościańskie	3,19	2,13
35.	Stare Bulkowo	3,63	3,63
36.	Winnica	6,02	3,81
37.	Winniczka	2,00	0
38.	Zbroszki	3,02	0,75

Wskaźniki dotyczące przedsiębiorczości mieszkańców gminy Winnica wskazują na niski udział osób zakładających własną działalność gospodarczą na terenie gminy. Na 100

mieszkańców gminy Winnica, średnio tylko około (147 podmioty :4145 ludność gminy x 100) 3,55 osoby prowadzi swoje firmy, toteż wskaźnik ten należy ocenić jako bardzo niski.

Zgodnie z analizą działalności gospodarczej Strategii Rozwoju Gminy, główne niedogodności istniejące w sferze gospodarczej wynikają z niewystarczającego wsparcia zewnętrznego w tym specjalistycznego (doradztwo, konsultacje dot. założenia działalności gospodarczej i możliwości finansowania projektów inwestycyjnych), a także z braku lokalizacji kapitału zewnętrznego na terenie Gminy Winnica.

Ze względu na to, że na obszarach wiejskich liczba podmiotów gospodarczych skoncentrowana jest wokół miejscowości gminnych, w ramach niniejszego wskaźnika nie wzięto pod uwagę liczby oraz kondycji podmiotów gospodarczych na poziomie poszczególnych sołectw, gdyż ze specyfiki obszarów wiejskich wynika, że Winnica oraz inne duże miejscowości w Gminie są najlepiej usytuowane w tym zakresie. Niewystarczająca liczba podmiotów gospodarczych jest główną przyczyną powstawania bezrobocia, które z kolei pociąga za sobą wiele negatywnych zjawisk w sferze społecznej (ubóstwo, dysfunkcje społeczne, duża liczba beneficjentów pomocy społecznej). Konieczne jest zatem podejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów na teren Gminy, jak również zachęcenie obecnych mieszkańców do zakładania działalności gospodarczej (w tym przede wszystkim przez osoby bezrobotne). Działania te pozwolą na ograniczenie bezrobocia oraz liczby beneficjentów pomocy społecznej, z drugiej zaś strony przyczynią się do wzrostu dochodów Gminy i jej możliwości inwestycyjnych, a także do wzrostu atrakcyjności mieszkaniowej niniejszej jednostki samorządu terytorialnego (jednym z głównych czynników branych pod uwagę przy wyborze miejsca zamieszkania jest możliwość znalezienia pracy oraz odległość od zakładu pracy).

Jakość środowiska naturalnego ma szczególne znaczenie w kontekście atrakcyjności mieszkaniowej i rekreacyjno – turystycznej. Gmina Winnica może poszczycić się wysokimi walorami przyrodniczymi. Aby walory przyrodnicze Gminy nie uległy pogorszeniu i mogły zachęcać mieszkańców do osiedlania się na jej obszarze, a turystów do zwiedzania zakątków niniejszej jednostki samorządu terytorialnego, należy przedsięwziąć kroki zmierzające do ograniczenia niskiej emisji oraz poprawy stanu wód powierzchniowych. Na poprawę jakości powietrza z pewnością wpłyną działania termomodernizacyjna, montaż instalacji odnawialnych źródeł energii, jak również edukacja ekologiczna mieszkańców.

5.3. Wskaźniki środowiskowe

Dane na temat stanu środowiska w poszczególnych sołectwach nie są dostępne, dlatego pod uwagę wzięto dane charakterystyczne dla całej Gminy Winnica. Głównym problemem Gminy Winnica w aspekcie ochrony powietrza atmosferycznego jest niska emisja. Niska emisja na terenie przedmiotowej jednostki samorządu terytorialnego związana jest głównie z emisją zanieczyszczeń z gospodarstw domowych, które powstają w wyniku funkcjonowania pieców (bardzo często starych) opalanych w większości węglem (miałem), rzadziej ekogroszkiem. Większość budynków posiada piece węglowe nowego lub starego typu. Niewielki odsetek stanowią domy, w którym źródłem opału jest gaz ziemny albo drewno, oraz wykorzystywany jest ekogroszek lub gaz (z butli). Niestety spalane są także odpady wszelkiego rodzaju.

5.4. Wskaźniki - Sfera techniczna

Ze względu na brak szczegółowych danych dotyczących poszczególnych sołectw przedstawiona zostanie sytuacja w gminie i na terenie zdegradowanym, przeznaczonym do rewitalizacji. W ramach sfery technicznej pod uwagę należy wziąć w szczególności stan techniczny gminnych i prywatnych obiektów budowlanych oraz braki czy niedostateczne funkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska. Na terenie zdegradowanym przeznaczonym do rewitalizacji zostanie zbudowane z wykorzystaniem OZE oświetlenie ciągu komunikacyjnego, co przyczyni się jako dobra praktyka do ograniczenia niskiej emisji, edukacji społeczeństwa w zakresie ochrony środowiska i odnawialnych źródeł energii. Natomiast podstawową zabudowę na terenie Gminy Winnica stanowią domy jednorodzinne wolnostojące, gdzie źródła ciepła mają charakter dowolny. Stosowane są rozwiązania indywidualne, jednak z przewagą wykorzystania węgla. System ciepłowniczy oparty o tradycyjne kotłownie na paliwa stałe (węgiel, miał węglowy, koks) powoduje zjawisko tzw. „niskiej emisji”, która negatywnie wpływa na jakość powietrza oraz na zdrowie mieszkańców. Niewątpliwym problemem jest także nagminne spalanie w domowych piecach paliw niskiej jakości, a także odpadów, w tym tworzyw sztucznych, gumy i tekstyliów. Zjawisko to pogłębia fakt, że duża część budynków nie została poddana termomodernizacji, co przekłada się na ilość zużywanego paliwa na cele grzewcze oraz ilość gazów i pyłów emitowanych do powietrza. Znaczący problem w sferze technicznej dotyczy starych budynków mieszkalnych. Znaczna część mieszkańców to osoby

bezrobotne, które nie posiadają środków na opłaty remontowe - co skutkuje dalszym pogłębianiem się złej kondycji budynków. Należy podkreślić, że sytuacja finansowa oraz warunki mieszkaniowe osób zamieszkujących obiekty w złym stanie technicznym bezpośrednio wpływa na ich sytuację społeczną. Zła kondycja ekonomiczna oraz nieodpowiednie warunki mieszkaniowe powodują izolację społeczną, bierność mieszkańców w życiu społecznym oraz problemy w relacjach rodzinnych. Trzeba wskazać, że w chwili obecnej wielorodzinne budynki wymagają kompleksowej termomodernizacji, a także przebudowy podstawowej infrastruktury, w tym przede wszystkim kanalizacyjnej. Konieczne są również działania zmierzające do bardziej efektywnego wykorzystania dostępnych zasobów (m.in. poprzez montaż instalacji odnawialnych źródeł energii). Zły stan obiektów negatywnie wpływa na środowisko naturalne. Brak odpowiedniego docieplania budynków i nieefektywne korzystanie z dostępnych zasobów wpływa na ilość zużywanego paliwa opałowego, co przekłada się na zwiększoną ilość emitowanych do powietrza zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, a to z kolei pogłębia zjawisko niskiej emisji na terenie Gminy Winnica. Niedostateczność infrastruktury kanalizacyjnej powoduje przedostawanie się zanieczyszczeń do wód i gleby, co wpływa na degradację środowiska na przedmiotowym obszarze. Niniejsze uwarunkowania niosą za sobą negatywne skutki dla życia i zdrowia mieszkańców.

Wyniki analizy wskaźnikowej dla poszczególnych obszarów gminy.

W celu szczegółowej diagnozy aktualnego stanu gminy Winnica, niezbędne jest określenie wskaźników kontrolnych dla każdej z poszczególnych miejscowości.

Zgodnie z definicją ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015r. przez obszar zdegradowany rozumie się obszar, w którym występuje kumulacja negatywnych zjawisk społecznych, warunkujących funkcjonalność niniejszego terenu oraz negatywne zjawiska w co najmniej jednej ze sfer życia:

- społecznej – gdzie główne obszary problemowe koncentrują się wokół bezrobocia, ubóstwa oraz demografii,
- gospodarczej – gdzie główne obszary problemowe koncentrują się wokół niskiego stopnia przedsiębiorczości oraz słabej kondycji przedsiębiorstw lokalnych,

- środowiskowej – kumulującej negatywne zjawiska związane z przekroczeniem standardów jakości środowiska oraz obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska.
- przestrzenno-funkcjonalnej – obejmującej problem niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług społecznych bądź ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, a także niskiego poziomu sieci komunikacyjnej oraz niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych.
- technicznej – będącej płaszczyzną dla występowaniu problemów w postaci degradacji stanu technicznego obiektów architektonicznych oraz braku odpowiednich rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów użyteczności publicznej, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Ze względu na dostępność danych dotyczących poszczególnych miejscowości gminy Winnica, w ramach wyłonienia obszaru zdegradowanego przeanalizowano podsystem społeczny i gospodarczy oraz, zważywszy na potencjał turystyczny gminy, podsystem przestrzenny w zakresie liczby obiektów zabytkowych w gminie.

Kryterium wyznaczenia obszaru zdegradowanego i wskazania go do działań rewitalizacyjnych jest sytuacja społeczna i gospodarcza zastana w danej jednostce, która jest bardziej niekorzystna w porównaniu do średniej zjawisk dysfunkcyjnych charakterystycznej dla całości badanego obszaru. Wskaźnik podsystemu przestrzennego, w przeciwieństwie do pozostałych wskaźników, nie odnosi się do wartości referencyjnej, ale ma na celu określenie stopnia rangi turystycznej danej jednostki terytorialnej gminy w świetle innych miejscowości gminy oraz stopnia zagrożenia tych wartości turystycznych w obliczu negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych na tymże obszarze.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy należy stwierdzić, że obszary wyznaczone jako zdegradowane charakteryzują się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o czym świadczy ilość negatywnych wskaźników społecznych i gospodarczych dla Gminy Winnica

Analiza powyższych wskaźników przedstawia skalę nasilenia zjawisk degradujących obszar gminy, wskazując jednocześnie miejscowości o największej koncentracji największe negatywnych niekorzystnych zjawisk o charakterze społecznym oraz gospodarczym. W celu

systemowej oceny stopnia zaawansowania stanu kryzysowego, dokonano podsumowania w postaci zliczenia dla każdego z wyżej wymienionych obszarów liczby wskaźników niekorzystnych wobec wartości referencyjnej, przy czym wszystkie przeanalizowane zjawiska traktowane są jako równorzędne.

Za występowanie wartości stanu kryzysowego na badanym obszarze, przyznano po 1 punkcie, przy czym liczba punktów dla każdego z obszarów wynika z liczby wskaźników, diagnozujących stan kryzysowy. W przypadku wskaźnika dotyczącego analizy przestrzennej, 1 punkt przyznany został obszarom posiadającym obiekty zabytkowe, 0 pkt. zaś obszarom, na terenie których nie znajdują się obiekty zabytkowe.

Delimitacja obszaru rewitalizacji

W związku z powyższym biorąc pod uwagę wszystkie składowe analizy, **jako obszar zdegradowany ocenia się miejscowości: Winnica, Zbroszki, Skarżyce, Gołdkowo, Łachów, Skoroszki, Poniaty Wielkie i Rębkowo.**

W wyniku przeprowadzonej delimitacji jako obszar zdegradowany Gminy Winnica przeznaczony do rewitalizacji wskazano obszary – Winnica, Zbroszki, Skarżyce, Gołdkowo, Łachów, Skoroszki, Poniaty Wielkie i Rębkowo.

Granice obszaru zdegradowanego pokrywają się z granicami powyższych miejscowości gminnych

Zgodnie z zapisami Wytycznych MliR z dnia 02.sierpnia 2016r., obszarem rewitalizacji jest całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Wytyczne jednak stawiają obostrzenia dot. wyznaczania obszarów objętych rewitalizacją:

- obszar rewitalizacji nie może stanowić więcej niż 20% powierzchni gminy oraz
- nie może być zamieszkały przez więcej niż 30% mieszkańców danej gminy.

Wobec powyższych zapisów, władze gminy biorąc pod uwagę:

- przeprowadzone konsultacje społeczne ze wszystkimi interesariuszami, w tym również badanie potrzeb i oczekiwań mieszkańców,

- analizę wskaźnikową obszaru zdegradowanego
- funkcje społeczno-gospodarcze poszczególnych miejscowości
- stan zagospodarowania terenu umożliwiający przeprowadzenie działań rewitalizacyjnych

Zgodnie z Instrukcją dotyczącą przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenia ładu przestrzennego, po wyznaczenia obszaru zdegradowanego wskazano obszar do rewitalizacji. Obszar wskazany do rewitalizacji powinien obejmować całość lub część obszaru zdegradowanego. Należy jednak pamiętać, iż obszar do rewitalizacji nie powinien być wyznaczany jedynie na podstawie danych ilościowych, pokazujących najbardziej intensywną degradację. Bardzo ważne jest uchwycenie wskaźników jakościowych oraz powiązań funkcjonalnych obszarów. Dlatego też w ramach opracowywania LPR zadbano o przeprowadzenie szeroko zakrojonych konsultacji społecznych. Oprócz wyłożenia dokumentu do wglądu publicznego oraz ankiety, w ramach której każdy mógł wskazać na najważniejsze problemy i działania konieczne do podjęcia, przeprowadzono także spotkania konsultacyjne z mieszkańcami Gminy co pozwoliło na dogłębne zdiagnozowanie problemów i zjawisk kryzysowych na terenie gminy i poszczególnych sołectw. Pierwszą z przeprowadzonych form konsultacji społecznych było spotkanie z mieszkańcami całej Gminy, które pozwoliło na wyjaśnienie istoty rewitalizacji. Spotkanie przeprowadzone zostało w sposób ułatwiający zrozumienie prezentowanych treści. Aby zachęcić mieszkańców do aktywnego udziału, została również przygotowana wizualizacja sporządzona w języku niespecjalistycznym z wykorzystaniem różnorodnych form graficznych. Po wyjaśnieniu istoty rewitalizacji i przedstawieniu podstawowych pojęć w tym zakresie, została przeprowadzona debata. Miała ona na celu ustalenie, które według mieszkańców obszary powinny zostać uznane jako zdegradowane, a następnie wytypowane do rewitalizacji. Debata miała również na celu wstępne ustalenie koniecznych do podjęcia przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Na spotkaniu mieszkańcy wskazali problemy i zadania konieczne do realizacji:

- Bezrobocie;
- Ubóstwo;
- Problem alkoholizmu;

- Małe zaangażowanie mieszkańców w życie społeczne;
- Brak oferty spędzania wolnego czasu przede wszystkim dla dzieci i osób starszych;
- Nieodpowiedni stan obiektów na terenie gminy
- Zły stan infrastruktury drogowej i okołodrogowej;
- Nie wystarczająco wykorzystana infrastruktura kanalizacyjna (mieszkańcy niechętnie podłączają się do kanalizacji z względu na koszty);
- Niedostateczne wykorzystanie OZE. Mieszkańcy zaproponowali również działania jakie należałoby podjąć aby rozwiązać ww. problemy: ,
- Remont i budowa obiektów w których mogliby integrować się mieszkańcy (np. budowa świetlic wiejskich, remonty remiz, remont szkół
- Szkolenia dla osób bezrobotnych (np. na kierowców kategorii C+E z przewozami);
- Modernizacja infrastruktury drogowej i okołodrogowej;
- Zagospodarowanie wolnych terenów na potrzeby oferty spędzania wolnego czasu i integracji mieszkańców (np. place zabaw, siłownie na świeżym powietrzu, odnowa kapliczek) i organizacja spotkań dla osób starszych;
- Oznakowanie ścieżek rowerowych i przeprawy promowej w celu rozwijania funkcji turystycznej przedmiotowego obszaru;

Drugim etapem konsultacji społecznych było przeprowadzenie ankiety. W ankiecie każdy mieszkaniec Gminy, chętny do udziału w tworzeniu Programu Rewitalizacji, mógł anonimowo wypowiedzieć się na temat problemów, jakie występują na terenie Gminy Winnica, obszarów gdzie koncentracja negatywnych zjawisk społecznych jest największa oraz koniecznych do przeprowadzenia zadań rewitalizacyjnych.

Analiza ankiet przeprowadzonych w ramach konsultacji społecznych została opracowana i uwzględniona w niniejszym dokumencie i zamieszczona w poniższych rozdziałach.

Raport z konsultacji społecznych

Potencjał i bariery Gminy Winnica

W poniższej tabeli przedstawiono syntetyczne zestawienie kluczowych potencjałów i barier rewitalizacji obszarów zdegradowanych na terenie Gminy Winnica w sferze społecznej, gospodarczej, technicznej, przestrzenno – funkcjonalnej i środowiskowej.

Kluczowe potencjały i bariery rewitalizacji na terenie Gminy Winnica

Sfera	Potencjał	Bariery
Spoleczna	- Pojawiają się pojedyncze osoby z inicjatywą oraz społeczne grupy aktywności - Oferta oświatowa i infrastruktura opieki zdrowotnej na podstawowym poziomie - Potencjał instytucji pomocy społecznej na rzecz realizacji programów aktywizujących i integrujących społeczności lokalne - Miejsca z potencjałem dla tworzenia oferty kulturalno-sportowo-rekreacyjnej – Gmina położona w pobliżu Zalewu Zegrzyńskiego - Wystarczająco rozwinięta infrastruktura drogowa na potrzeby codziennego życia - Wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe do osiedlania się	- W większości niechęć do zmiany, dostosowania się do norm społecznych i brak włączenia w życie społeczności części mieszkańców obszarów zdegradowanych - Bierność i apatia obecna w środowiskach dotkniętych bezrobociem i problemami społecznymi - Międzypokoleniowe przekazywanie negatywnych wzorców i zachowań w rodzinach z dysfunkcjami społecznymi - Przewaga postaw roszczeniowych nad chęcią korzystania z oferty aktywizującej w środowiskach dotkniętych różnymi formami wykluczenia - Podstawowa oferta kulturalno-sportowo-rekreacyjna, która jednak nie zaspakaja potrzeb osób z terenów zdegradowanych - Zły stan techniczny budynków mieszkalnych - Ograniczone możliwości ekonomiczne mieszkańców w zakresie finansowania modernizacji infrastruktury technicznej budynków, w tym rozwiązania problemu niskiej emisji - Skala degradacji terenów i dewastacji obiektów obniżająca atrakcyjność inwestycyjną i mieszkaniową gminy
Sfera przestrzenno funkcjonalna -	- Wystarczająco rozwinięta infrastruktura drogowa na potrzeby codziennego życia - Bardzo dobrze rozwinięta sieć wodociągowa - Dobre	- Zły stan niektórych dróg na terenie Gminy - Na terenie Gminy zlokalizowano głównie drogi gminne i powiatowe, które wymagają remontów,

	zaopatrzenie w infrastrukturę energetyczną (energia elektryczna) • Z zaopatrzenia w gaz ziemny korzysta na razie tylko 70 gospodarstw domowych • Oferta oświatowa i infrastruktura opieki zdrowotnej na podstawowym poziomie	przez jej teren przebiega z zachodu na wschód tylko DW 571-przebiega centralnie przez Gminę Winnica i wiedzie do miasta powiatowego Pułtusza łączy się z DK nr 61. Pomimo dobrego położenia Gminy w pobliżu Zalewu Zegrzyńskiego i w pobliżu DK 62 i 61co hamuje rozwój gminy w kierunku rozwoju mieszkalnictwa i sfery gospodarczej
Sfera Gospodarcza	• Dobre warunki do produkcji rolnej • Dobre warunki do prowadzenia agroturystyki • Położenie przy drodze wojewódzkiej nr 571, która zapewnia dogodne połączenia z drogami wyższej kategorii • Niskie koszty prowadzenia działalności gospodarczej w porównaniu do obszarów położonych wokół miast i obszarów miejskich • Doświadczenie zawodowe mieszkańców wyniesione z tradycyjnych branż gospodarki • Bliskość zalewu zegrzyńskiego i Warszawy. Gmina sąsiaduje z Gminą Pułtusk	• Skala degradacji terenów i dewastacji obiektów obniżająca atrakcyjność inwestycyjną i mieszkaniową gminy • Bierność i apatia obecna w środowiskach dotkniętych bezrobociem i problemami społecznym • Przewaga postaw roszczeniowych nad chęcią korzystania z oferty aktywizującej w środowiskach dotkniętych różnymi formami wykluczenia • Formy ochrony przyrody, które ograniczają możliwość lokalizacji niektórych form działalności gospodarczej
Techniczna	• Dobre warunki do wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych • Działania podejmowane przez Gminę Winnica • BN w celu poddania termomodernizacji budynków komunalnych	• Duża część budynków publicznych na terenie gminy jest nieocieplona i znajduje się w złym stanie technicznym • System ciepłowniczy oparty jest częściowo o tradycyjne kotłownie na paliwa stałe • Występowanie na terenie Gminy zjawiska niskiej emisji • Nagminne spalanie w domowych piecach paliw niskiej jakości, a także odpadów • Ograniczone

		możliwości ekonomiczne mieszkańców w zakresie finansowania modernizacji infrastruktury technicznej budynków, w tym rozwiązania problemu niskiej emisji
Sfera środowiskowa	• Atrakcyjne walory przyrodnicze • Liczne tereny zielone, doliny oraz enklawy przyrodnicze niezdeformowane antropogenicznie • Prawie cały obszar gminy znajduje się w zakresie różnorodnych form ochrony przyrody • Niski poziom hałasu komunikacyjnego i zanieczyszczeń powietrza spowodowanych przez ruch tranzytowy • Bliskie położenie Zalewu Zegrzyńskiego	• Ograniczone możliwości ekonomiczne mieszkańców w zakresie finansowania modernizacji infrastruktury technicznej budynków, w tym rozwiązania problemu niskiej emisji • Skala degradacji terenów i dewastacji obiektów obniżająca atrakcyjność krajobrazową i środowiskową gminy

Należy zauważyć, że wiele potencjałów i barier występuje wielokrotnie w poszczególnych sferach, co wynika z tego, że sfera społeczna, gospodarcza, przestrzenno – funkcjonalna, techniczna i środowiskowa są ze sobą ściśle powiązane. Płaszczyzna środowiskowa ma znaczący wpływ na obszar zarówno społeczny, techniczny, jak i gospodarczy. Atrakcyjne tereny przyrodnicze, nieskażone przez działalność człowieka mają duże znaczenie dla osób poszukujących spokojnego miejsca zamieszkania. Obszar Gminy Winnica charakteryzuje czyste środowisko naturalne i walory krajobrazowe. To interesujące miejsce zarówno dla rodzin z dziećmi, jak i osób w starszym wieku. Środowisko ma także znaczący wpływ na płaszczyznę techniczną i gospodarczą. Dla sfery technicznej ważne są możliwości wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Uwarunkowania przyrodnicze oraz występujące formy ochrony przyrody w dużej mierze decydują o możliwych formach prowadzenia działalności gospodarczej. Teren Gminy Winnica prawie w całości pokryty jest różnorodnymi formami ochrony przyrody, co wyklucza możliwość lokowania dużych zakładów przemysłowych. Z jednej strony jest to bariera dla dalszego rozwoju niniejszej jednostki samorządu terytorialnego, z drugiej zaś strony, tkwi w tym również potencjał. Trzeba bowiem pamiętać, że walory przyrodnicze i związane z tym formy ochrony mogą stanowić atrakcyjne miejsce turystyczno – rekreacyjne,- Gmina jest położona w pobliżu Zalewu Zegrzyńskiego- co z kolei może zostać wykorzystane do rozwoju agroturystyki. Ponadto nieskażone

środowisko stanowi również niewątpliwy potencjał do rozwoju ekologicznego rolnictwa, a trzeba pamiętać, że popyt na zdrową, ekologiczną żywność jest coraz większy. W tym miejscu widoczne jest przenikanie się sfery gospodarczej ze sferą społeczną. Wykorzystanie potencjałów występujących w przestrzeni gospodarczej może przyczynić się do ograniczenia bezrobocia na terenie Gminy, a co za tym idzie do ograniczenia liczby osób dotkniętych problemami społecznymi i korzystających z pomocy GOPS. Trzeba też pamiętać, że jednym z głównych czynników branych pod uwagę przy wyborze miejsca zamieszkania jest możliwość znalezienia pracy oraz odległość od zakładu pracy, dlatego rozwój Gminy w sferze gospodarczej bezpośrednio wpłynie na kondycję sfery społecznej. Należy również zauważyć, że wzrost liczby mieszkańców Gminy pośrednio może przyczynić się do poprawy sytuacji gospodarczej niniejszej jednostki samorządu terytorialnego. Wśród nowych mieszkańców mogą znaleźć się przedsiębiorcze osoby chcące rozpocząć działalność gospodarczą na terenie Gminy, co z kolei przełoży się na ograniczenie liczby osób bezrobotnych i beneficjentów pomocy społecznej. Działania mające na celu poprawę sfery społecznej na terenie Gminy w dalszej perspektywie przyczynią się do zwiększenia dochodów własnych Gminy, a tym samym do zwiększenia jej możliwości inwestycyjnych (zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej oraz środowiskowej). Sfera techniczna oraz przestrzenno – funkcjonalna oddziałują zarówno na sferę społeczną, jak i gospodarczą oraz środowiskową. Atrakcyjne obiekty mieszkaniowe, podstawowa infrastruktura techniczna i społeczna znacznie podnoszą atrakcyjność mieszkaniową i gospodarczą danego obszaru. Dobra kondycja infrastruktury technicznej przekłada się również na jakość środowiska naturalnego. Niestety wyżej wymienione obszary są ze sobą również ściśle powiązane w kontekście zjawisk kryzysowych. Występowanie problemów w jednej sferze powoduje ich nawarstwianie się i utrwalanie w pozostałych obszarach. Brak pracy lub jej utrata jest przyczyną wielu bardzo niepokojących zjawisk społecznych (tj. dysfunkcji społecznych, przestępczości czy uzależnień), a także czynnikiem skutecznie ograniczającym popyt wewnętrzny. Długotrwałe występowanie tych efektów bezrobocia w konsekwencji wpływa bezpośrednio na wzrost wydatków na pomoc społeczną w zakresie likwidacji lub minimalizacji tych zjawisk, jak również na pogorszenie wizerunku i atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Gminy. Ogranicza to możliwości inwestycyjne, co wpływa na obniżenie atrakcyjności mieszkaniowej i gospodarczej, a to z kolei wpływa na spadek liczby mieszkańców i liczby podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie Gminy. Nie mniejsze znaczenie mają problemy w sferze technicznej, przestrzenno – funkcjonalnej i środowiskowej. Zdegradowane środowisko naturalne, zły jakości oraz niedostateczna infrastruktura techniczna nie zachęcają do

osiedlania się na danym terenie, jak również ograniczają możliwość rozwoju rolnictwa i agroturystyki. Niniejsze uwarunkowania z kolei przekładają się na spadek liczby mieszkańców i turystów odwiedzających Gminę, a także negatywnie oddziałują na kondycję finansową mieszkańców i samej jednostki samorządu terytorialnego.

Założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji

9.1. Charakterystyka obszaru rewitalizacji

Obszary najbardziej zdegradowane pod względem społecznym to miejscowości gminne: Winnica, Zbroszki, Skarżyce, Gołdkowo, Łachoń, Skoroszki, Poniaty Wielkie i Rębkowo, które w całości są przeznaczone do rewitalizacji. Wieś Winnica jest siedzibą gminy, tym samym z uwagi na najważniejsze znaczenie w rozwoju gminy i spełnianie zasadniczych funkcji centro twórczych gromadzi największą liczbę sprzeczności i konfliktów rozwojowych, które prowadzą do kumulacji negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych na tym obszarze. W miejscowości następuje kumulacja zjawisk problemowych. Obecnie nie istnieje na terenie tych miejscowości żadne miejsce rekreacyjno-turystyczno - sportowe, które mogłoby zostać wykorzystane w celu likwidacji zjawisk problemowych w środowiskach dysfunkcyjnych

Liczba mieszkańców miejscowości zdegradowanych, przeznaczonych do rewitalizacji stanowi **29,9 %** mieszkańców gminy oraz **19,91 %** powierzchni gminy.

Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Obszar zdegradowany przeznaczony do rewitalizacji

Na obszarze zdegradowanym, przeznaczonym do rewitalizacji, znajduje się teren po dawnej kolejce wąskotorowej, która już nie istnieje a trasa jej przebiegu jest przemysłowym terenem zdegradowanym, dlatego też zostanie on poddany pracom remontowo – budowlanym w celu nadania im nowych funkcji społecznych to:

Obszar zdegradowany po nieistniejącym szlaku kolejki wąskotorowej

Lp.	Obręb	Nr działki	Powierzchnia [ha]
1.	Winnica	185/4	0,5353
2.	Winnica	185/10	0,0120
3.	Winnica	185/11	0,7621
4.	Zbroszki	31	0,6914
5.	Zbroszki	56	0,9197
6.	Skarżyce	117	0,7285
7.	Golądkowo	24/3	1,4228
8.	Golądkowo	24/4	0,5010
9.	Golądkowo	24/6	0,2829
10.	Golądkowo	24/8	0,4526
11.	Łachów	44	0,5626
12.	Skoroszki	65	1,2662
13.	Poniaty Wielkie	25/3	0,8624
14.	Poniaty Wielkie	25/1	0,3652
15.	Rębkowo	398	0,8168
SUMA			10,1815

Synteza wyników uzyskanych z przeprowadzonej diagnozy obecnej sytuacji w Gminie Winnica doprowadziły do wyodrębnienia obszaru rewitalizacji na terenie gminy, który cechuje się największą kumulacją negatywnych zjawisk i problemów, jak również znacznym potencjałem rozwojowym. Obok kryterium wysokiego stopnia degradacji przy wyborze obszarów rewitalizacji istotnym czynnikiem była identyfikacja możliwie szerokiego spektrum możliwości realizacji potencjalnych działań naprawczych, zarówno działań tak zwanych miękkich, jak i twardych, mogących także oddziaływać w jak najszerszym zasięgu, stwarzając realną możliwość kreowania pozytywnych zmian na obszarze zdegradowanym, a w konsekwencji pozytywnie wpływać na kondycję gminy.

Działania rewitalizacyjne:

- polepszą warunki życia mieszkańców, w tym zwiększą ich szanse na zatrudnienie;
- pozwolą na trwałą odnowę rewitalizowanego obszaru, poprawę ładu przestrzennego, stanu środowiska i zabudowy;
- przyczynią się do ożywienia rewitalizowanych obszarów, nadania im nowych funkcji, podniesienia ich atrakcyjności, co w konsekwencji wiązać się będzie ze zwiększeniem zainteresowania tym obszarem mieszkańców oraz turystów i inwestorów.

Przedsięwzięcia podstawowe społeczne i inwestycyjne

Podstawowe dane o przedsięwzięciu inwestycyjnym , przewidzianym do realizacji w ramach „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Winnica na lata 2017-2023”			
1	Nazwa przedsięwzięcia inwestycyjnego (tytuł projektu)		Przebudowa torowiska nieczynnej kolejki wąskotorowej na ścieżkę rowerową w Gminie Winnica w zdegradowanych miejscowościach Winnica, Zbroszki, Skarżyce Gołądkowo, Łachów, Skoroszki, Skorosze, Poniaty Wielkie, Rębkowo
2	Lokalizacja przedsięwzięcia		Wyżej wskazane miejscowości
3	Inwestor (beneficjent) np. gmina		Gmina Winnica
4	Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu, cel projektu		Przebudowa torowiska nieczynnej kolejki wąskotorowej na ścieżkę rowerową Budowa ciągu pieszo – jezdni Budowa ścieżki rowerowej Budowa małej architektury parkowej: kosze na śmieci, ławki, stoliki, altanki, wiaty parkingi rowerowe, tablice informacyjne Montaż urządzeń do gimnastyki i rehabilitacji – dostosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych
5	Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (tak/nie) lub uzyskana decyzja o warunkach zabudowy		Tak
6	Planowane efekty realizacji inwestycji		Efekty realizacji inwestycji: Integracja społeczna osób z grup dysfunkcyjnych poprzez ich udział w projektach realizowanych na terenach tej inwestycji, poprawa zdrowia, wprowadzenie dobrych nawyków spędzania wolnego czasu, poprawa bezpieczeństwa
7	Szacunkowy kosztorys do zakresu rzeczowego		ok. 5.000.000,00 zł. brutto
8	Przewidywany harmonogram realizacji projektu	Termin rozpoczęcia:	2017
		Termin zakończenia:	2023
9	Przewidywane źródła finansowania	wkład własny (np. z budżetu gminy)	20%

		fundusze UE	RPO WM na lata 2014-2020 lub PROW na lata 2014-2020
		Inne źródła finansowania	kredyt
10	Uzasadnienie wyboru tego zadania do realizacji w ramach „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Winnica na lata 2017-2023”	Głównym problemem terenu przewidzianego do rewitalizacji są negatywne zjawiska społeczne generowane przez zniszczenie lub nieodpowiednie wykorzystanie przestrzeni publicznej zarówno pod względem przestrzennym, estetycznym czy funkcjonalnym. Jest to teren który przebiega przez wyżej wymienione miejscowości charakteryzujący się niekorzystnymi wskaźnikami społecznymi i częściowo wymagającą działań inwestycyjnych związanych z zabudową i przestrzenią. Na terenie tym występują obszary przemysłowe kolejowe wymagające działań rewitalizacyjnych. Na terenie tym brakuje terenu do rekreacji i wypoczynku, na którym tego typu działalność mogłaby być prowadzona w sposób zorganizowany i zgodny z wymogami sanitarnymi; ponadto zauważa się niską aktywność gospodarczą mieszkańców co znacząco pogarsza estetykę miejscowości, a także powoduje zagrożenie bezpieczeństwa - brak dobrej infrastruktury rekreacyjnej ogranicza aktywność społeczną oraz zaangażowanie w życie społeczne mieszkańców - brak różnorodnej oferty sportowej - tor rowerowy zmotywuje społeczność do aktywności. Odpowiednie zagospodarowanie terenów rekreacyjno – sportowych zapewni bezpieczne i atrakcyjne miejsce spędzania wolnego czasu, spotkań, rekreacji i wypoczynku. Będzie odpowiedzią na pojawiające się potrzeby w tym zakresie - sąsiedztwo stale rozbudowującego się budownictwa jednorodzinnego. Powstanie miejsce przyjaznych dla rodzin, zachęcające je do osiedlania się w obszarze rewitalizacji oraz w sąsiedztwie.	

REWITALIZACYJNE DZIAŁANIA SPOŁECZNE

1. Aktywne lato w Winnicy

Organizator/realizator	Stowarzyszenie wraz z Urzędem Gminy Winnica
Partnerzy społeczni	Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Winnica, Stowarzyszenie Aktywnych Emerytów w Winnicy, Stowarzyszenie „Przystanek Winnica” wraz z Urzędem Gminy Winnica
Adresaci/beneficjenci społeczni	mieszkańcy gminy
Cel do osiągnięcia	Integracja społeczna, propagowanie tradycji związanej jazdą na rowerze, poprawa jakości życia mieszkańców, udostępnienie dla osób niepełnosprawnych, podniesienie atrakcyjności miejsc, zwiększenie współpracy z organizacjami pozarządowymi, pobudzenie aktyw społecznej, promocja regionu, prezentacja lokalnego dorobku kultury z obszaru rewitalizowanego, integracja lokalnych środowisk wytwórców, artystów, usługodawców, instytucji kultury i stowarzyszeń, promocja i popularyzacja sportu wśród mieszkańców gminy i nie tylko.
Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	Organizacja koncertów, organizacja zawodów rowerowych, różne programy artystyczne przygotowane przez stowarzyszenie oraz rozrywki sportowe
Szacunkowy kosztorys do zakresu rzeczowego	50 000 zł
Przewidywany harmonogram realizacji projektu	Lipiec/ sierpień każdego roku (2 dni)
Powiązania krzyżowe projektu z projektem inwestycyjnym	Budowa terenu rekreacyjno-sportowego
Uzasadnienie wyboru zadania	Realizacja przedsięwzięcia społecznego pozwoli na integrację społeczną, miłe spędzenie czasu, pobudzenie aktywności społecznej oraz zwiększenie współpracy z organizacjami pozarządowymi
2. Od bierności do aktywności	
Organizator/realizator	GOPS
Partnerzy społeczni	Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Winnica, Stowarzyszenie Aktywnych Emerytów w Winnicy, Stowarzyszenie „Przystanek Winnica” wraz z Urzędem Gminy Winnica

Adresaci/beneficjenci społeczni	Osoby zamieszkałe na terenie obszaru rewitalizowanego zagrożone wykluczeniem społecznym
Cel do osiągnięcia	Aktywizacja społeczno – zawodowa rodzin wieloproblemowych Cele szczegółowe: 1. Wzrost kompetencji w zakresie umiejętności wychowawczych i rodzicielskich rodzin z terenu rewitalizowanego 2. Wzrost poziomu kompetencji i umiejętności społecznych i zawodowych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu rewitalizowanego 3. Poprawa jakości życia poprzez zaspokojenie potrzeb materialnych i społecznych rodzin z obszaru poddanego rewitalizacji w Gminie Winnica 4. Podniesienie poziomu integracji społecznej rodzin z obszaru poddanego rewitalizacji w Gminie Winnica
Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	Grupę docelową stanowi 10 rodzin (68 osób 22 k i 22 m, oraz 24 dzieci) korzystających lub kwalifikujących się do świadczeń z pomocy społecznej. Uczestnicy zostaną objęci zróżnicowanym wsparciem w oparciu o ścieżkę reintegracji wynikającą z przeprowadzonej diagnozy potrzeb i potencjałów uczestników. W ramach wsparcia dorośli uczestnicy będą mogli również skorzystać z instrumentów ukierunkowanych na znalezienie zatrudnienia. 1. Wsparcie dla całej rodziny: diagnoza rodzin – spotkania z psychologiem (doradca rodzinny), trening integracji emocjonalnej, komunikacji partnerskiej, kompetencji rodzicielskiej, mediacje rodzinne, indywidualne doradztwo o charakterze psychologicznym, plan pomocy rodzinie, 2. Integracja społeczna i rodzinna – wspólne spędzanie czasu na rowerach, nauka zdrowego sposobu spędzania czasu w plenerze, dbałość o zdrowie fizyczne i psychiczne poprzez wspólne ćwiczenia na przyrządach gimnastyczno - rehabilitacyjnych zamontowanych wzdłuż ścieżki rowerowej 3. Rynek pracy: trening kompetencji społeczno –

	zawodowych dla osób nieaktywnych zawodowo, kursy zawodowe, trening pracy 4. Praca socjalna: realizacja kontraktów socjalnych, promowanie społecznych zmian 5. Zasiłki i pomoc w naturze: wsparcie finansowe zgodnie z potrzebami 10 rodzi w postaci zasiłków celowych, okresowych. Zasiłki przyznawane będą w ramach kontraktów socjalnych zawartych z rodzinami. Wsparcie finansowe pozwoli zapewnić koszty związane z uczestnictwem w projekcie.
Szacunkowy kosztorys do zakresu rzeczowego	200 000 zł
Przewidywany harmonogram realizacji projektu	2017 - 2018
Powiązania krzyżowe projektu z projektem inwestycyjnym	Budowa ścieżki rowerowej, ciągu pieszo – jezdnego oraz małej architektury parkowo - rekreacyjnej
Uzasadnienie wyboru zadania	Na terenie przeznaczonym do rewitalizacji istnieje duże bezrobocie i związane z nim patologie. Konieczna jest aktywizacja społeczno – zawodowa rodzin wieloproblemowych oraz odniesienie poziomu integracji społecznej rodzin z terenu rewitalizowanego
3. Moja przyszłość w moich rękach	
Realizacja projektu	GOPS, Gminie Winnica
Partnerzy społeczni	Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Winnica, Stowarzyszenie Aktywnych Emerytów w Winnicy, Stowarzyszenie „Przystanek Winnica” wraz z Urzędem Gminy Winnica
Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	Do projektu przystąpi 10-12 osobowa grupa młodzieży z terenu przeznaczonego do rewitalizacji. Otrzymają najpierw warsztaty umiejętności społecznych + warsztaty zarządzania czasem (może być wolontariat) + I część fotografii (do grudnia 2018 r.). Marzec, kwiecień, maj II część fotografii + spływ kajakowy i ognisko na zakończenie. Wsparcie dla młodzieży ze środowisk dysfunkcyjnych i ukierunkowanie, a także efektywne wykorzystanie czasu wolnego Nastąpi niwelowanie bezrobocia oraz spożywania alkoholu

	poprzez uświadomienie i pokazanie efektów zarządzania czasem i uświadomienia wartości pracy zawodowej.
Szacunkowy kosztorys do zakresu rzeczowego	100 000,00 PLN
Finansowanie	PROJEKT BĘDZIE FINANSOWANY PRZY UDZIALE DOSTĘPNYCH ŚRODKÓW RPO WM ORAZ ŚRODKÓW Z BUDŻETU GMINY.
Przewidywany harmonogram realizacji projektu	X. 2018 – V. 2019
Powiązania krzyżowe projektu z projektem inwestycyjnym	Projekt będzie realizowany między innymi na terenach zrewitalizowanych
Uzasadnienie	Obecnie w statystykach gmina Winnica jest miejscem w o dużym natężeniu i nasileniu zjawisk patologicznych wynikających z bezrobocia typu alkoholizm, przestępczość. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Winnicy dotychczas prowadził wiele działań poprzez projekty systemowe i konkursowe w partnerstwie zmierzające do niwelowania powyższych zjawisk poprzez aktywizację młodzieży. Niemniej jednak działań o podobnym charakterze nie było, dlatego też widzimy taką potrzebę. W miejscowościach przeznaczonych do rewitalizacji mamy kumulację bezrobocia i zjawisk z nim związanych równie ze względu na duże skupisko społeczne.
4. Tytuł zadania: Przeciw wykluczeniu społecznemu – program profesjonalnego wsparcia i pomocy rodzinom z terenu gminy	
Realizator Projektu	GMINA WINNICA,
Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	1. Wsparcie dla całej rodziny: diagnoza rodzin – spotkania z psychologiem (doradca rodzinny), trening integracji emocjonalnej, komunikacji partnerskiej, kompetencji rodzicielskiej, mediacje rodzinne, indywidualne doradztwo o charakterze psychologicznym, plan pomocy rodzinie 2. Rynek pracy: trening kompetencji społeczno – zawodowych dla osób nieaktywnych zawodowo, kursy zawodowe, trening pracy

	3. Praca socjalna: realizacja kontraktów socjalnych, promowanie społecznych zmian Zasiłki i pomoc w naturze: wsparcie finansowe zgodnie z potrzebami rodzin w postaci zasiłków celowych, okresowych. Zasiłki przyznawane będą w ramach kontraktów socjalnych zawartych z rodzinami. Wsparcie finansowe pozwoli zapewnić koszty związane z uczestnictwem w projekcie.
Szacunkowy kosztorys do zakresu rzeczowego	750 000,00 zł
Przewidywany harmonogram realizacji projektu	2018 – 2020
Powiązanie krzyżowe z projektem inwestycyjnym	Projekt będzie realizowany przez Gminę Winnica przy współudziale GOPS.
Uzasadnienie	Projekt skierowany jest do osób zagrożonych ubóstwem, wykluczeniem społecznym oraz niepełnosprawnym. Celem projektu będzie zwiększenie dostępności do usług społecznych. Rodziny z powodu barier finansowych, dysfunkcji lub trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, nie korzystają z usług warunkujących ich prawidłowy rozwój.

Karta zadania społecznego nr 5	
Nazwa przedsięwzięcia	Rajd rowerowy
Lokalizacja przedsięwzięcia	Teren gminy Winnica
Organizator/realizator przedsięwzięcia	Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Winnica, Stowarzyszenie Aktywnych Emerytów w Winnicy, Stowarzyszenie „Przystanek Winnica” wraz z Urzędem Gminy Winnica
Partnerzy społeczni (jeśli dotyczy)	Przedsiębiorcy, mieszkańcy
Krótki opis przedsięwzięcia/założenia merytoryczne, rzeczowe	Rajd będzie miał charakter otwarty i przeznaczony będzie zarówno dla mieszkańców terenów zdegradowanych poddanych rewitalizacji. Trasa rajdu około 10 km. Po rajdzie wszyscy uczestnicy będą wspólnie grillować i zostaną wręczone nagrody. Cała impreza zakończy się dyskoteką na świeżym powietrzu
Termin realizacji zadania	2017

Szacowany koszt zadania (PLN)	160 000,00
Przewidywana źródła finansowania	Budżet gminy
Powiązanie krzyżowe projektu z projektem inwestycyjnym	Projekt będzie realizowany przez Gminę Winnica przy współudziale GOPS.
Uzasadnienie wyboru zadania do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji	Celem jest poprawa jakości życia mieszkańców, poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej, udostępnienie dla osób niepełnosprawnych, podniesienie atrakcyjności miejscowości zwiększenie integracji społecznej, zwiększenie współpracy z organizacjami pozarządowymi, pobudzenie aktywności

Karta zadania społecznego nr 6	
Nazwa przedsięwzięcia	Ekologia na co dzień
Lokalizacja przedsięwzięcia	Gmina Winnica
Organizator/realizator przedsięwzięcia	Stowarzyszenia „Szkoły
Partnerzy społeczni (jeśli dotyczy)	Radni Gminy, mieszkańcy Gminy
Krótki opis przedsięwzięcia/założenia merytoryczne, rzeczowe	Prezentacje, występy grup szkolnych, konkurs propagujące ekologię wśród społeczeństwa i zdrowy styl życia (konkurs – „Zdrowa posiłki z ekologicznych warzyw” oraz koncert zespołu.
Termin realizacji zadania	2018
Szacowany koszt zadania (PLN)	130 000,00
Przewidywana źródła finansowania	Budżet gminy, EFES
Powiązanie krzyżowe projektu z projektem inwestycyjnym	Teren obszaru rewitalizacji
Uzasadnienie wyboru zadania do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji	Celem tego zadania jest zwiększenie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców gminy. Ekologia to priorytetowe zadanie społeczeństwa XXI wieku. Propagowanie zdrowego stylu odżywiania oraz funkcjonowania w społeczeństwie zgodnie z zasadami ekologii i integracja społeczeństwa Gminy Winnica. Integracja rodzinna.

Karta zadania społecznego nr 7	
Nazwa przedsięwzięcia	Siłownia plenerowa
Lokalizacja przedsięwzięcia	Gmina Winnica
Organizator/realizator przedsięwzięcia	Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Winnica, Stowarzyszenie Aktywnych Emerytów w Winnicy, Stowarzyszenie „Przystanek Winnica” wraz z Urzędem Gminy Winnica
Partnerzy społeczni (jeśli dotyczy)	Przedsiębiorcy i Stowarzyszenia

Krótki opis przedsięwzięcia/założenia merytoryczne, rzeczowe	Zakup sprzętu sportowo – rekreacyjnego - drabinka, pylon, zestaw biegacz „Miron”, orbit rek, twister i umieszczenie ich w miejscu ogólnie dostępnym dla mieszkańców gminy, zajęcia z instruktorem oraz dietetykiem
Termin realizacji zadania	2018
Szacowany koszt zadania (PLN)	18 000
Przewidywana źródła finansowania	Budżet gminy
Powiązanie krzyżowe projektu z projektem inwestycyjnym	Tereny obszaru rewitalizacji
Uzasadnienie wyboru zadania do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji	Celem projektu jest stworzenie miejsc do rekreacji dla dorosłych, zwiększenie świadomości na temat profilaktyki zdrowotnej wśród osób z nadwagą oraz osób starszych

Karta zadania społecznego nr 8	
Nazwa przedsięwzięcia	Wycieczki rowerowe „W zdrowym ciele - zdrowy duch”- emeryci, renciści i niepełnosprawni dbają o swoje zdrowie
Lokalizacja przedsięwzięcia	Teren gminy Winnica
Organizator/realizator przedsięwzięcia	Stowarzyszenie Aktywnych Emerytów w Winnicy wraz z Urzędem Gminy Winnica
Partnerzy społeczni (jeśli dotyczy)	Przedsiębiorcy, mieszkańcy
Krótki opis przedsięwzięcia/założenia merytoryczne, rzeczowe	Wycieczki rowerowe organizowane w celach rekreacyjno-turystycznych. W związku z tym osiągnięcie sprawności ruchowej. Trasa wycieczek około 10 km. Po wycieczce zorganizowany zostanie piknik.
Termin realizacji zadania	Raz w miesiącu w okresie letnim
Szacowany koszt zadania (PLN)	30.000,00
Przewidywana źródła finansowania	Środki zewnętrzne
Powiązanie krzyżowe projektu z projektem inwestycyjnym	Projekt będzie realizowany przez środki zewnętrzne przy współudziale GOPS i Urzędu Gminy.
Uzasadnienie wyboru zadania do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji	Celem jest poprawa jakości życia mieszkańców, poprawa sprawności ruchowej, zwiększenie integracji społecznej, zwiększenie współpracy z organizacjami pozarządowymi, pobudzenie aktywności.

Karta zadania społecznego nr 9	
Nazwa przedsięwzięcia	Pikniki międzypokoleniowe – Dzień pieczenia ziemniaka
Lokalizacja przedsięwzięcia	Teren gminy Winnica
Organizator/realizator przedsięwzięcia	Stowarzyszenie Aktywnych Emerytów w Winnicy, Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci, Młodzieży i Ich Rodzin Zespołu Placówek Oświatowych w Winnicy Przystanek Winnica wraz z Urzędem Gminy Winnica
Partnerzy społeczni (jeśli dotyczy)	Przedsiębiorcy, mieszkańcy

Krótki opis przedsięwzięcia/założenia merytoryczne, rzeczowe	Przekazywanie dzieciom i młodzieży dziedzictwa kulturowego przy ognisku: - integracja i przekazywanie tradycji, kultury - nauka patriotycznych i harcerskich pieśni oraz piosenek dawno zapomnianych
Termin realizacji zadania	Raz w roku
Szacowany koszt zadania (PLN)	4 000,00
Przewidywana źródła finansowania	Środki zewnętrzne pozyskane przez Stowarzyszenia oraz GOPS
Powiązanie krzyżowe projektu z projektem inwestycyjnym	Projekt będzie realizowany przez Gminę Winnica przy współudziale GOPS.
Uzasadnienie wyboru zadania do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji	Celem jest podniesienie atrakcyjności miejscowości, zwiększenie integracji społecznej, zwiększenie współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Karta zadania społecznego nr 10	
Nazwa przedsięwzięcia	Pikniki międzypokoleniowe – Dzień pieczenia ziemniaka
Lokalizacja przedsięwzięcia	Teren gminy Winnica
Organizator/realizator przedsięwzięcia	Stowarzyszenie Aktywnych Emerytów w Winnicy, Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci, Młodzieży i Ich Rodzin Zespołu Placówek Oświatowych w Winnicy Przystanek Winnica wraz z Urzędem Gminy Winnica
Partnerzy społeczni (jeśli dotyczy)	Przedsiębiorcy, mieszkańcy
Krótki opis przedsięwzięcia/założenia merytoryczne, rzeczowe	Przekazywanie dzieciom i młodzieży dziedzictwa kulturowego przy ognisku: - integracja i przekazywanie tradycji, kultury - nauka patriotycznych i harcerskich pieśni oraz piosenek dawno zapomnianych
Termin realizacji zadania	Raz w roku
Szacowany koszt zadania (PLN)	4 000,00
Przewidywana źródła finansowania	Środki zewnętrzne pozyskane przez Stowarzyszenia oraz GOPS
Powiązanie krzyżowe projektu z projektem inwestycyjnym	Projekt będzie realizowany przez Gminę Winnica przy współudziale GOPS.
Uzasadnienie wyboru zadania do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji	Celem jest podniesienie atrakcyjności miejscowości, zwiększenie integracji społecznej, zwiększenie współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Karta zadania społecznego nr 11	
Nazwa przedsięwzięcia	Tablice historyczno-informacyjne
Lokalizacja przedsięwzięcia	Teren gminy Winnica
Organizator/realizator przedsięwzięcia	Gminy Winnica, Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci, Młodzieży i Ich Rodzin Zespołu Placówek Oświatowych w Winnicy Przystanek Winnica, szkoły z tereny gminy Winnica
Partnerzy społeczni (jeśli dotyczy)	Przedsiębiorcy, mieszkańcy

Krótki opis przedsięwzięcia/założenia merytoryczne, rzeczowe	Umieszczenie na podświetlanych tablicach informacyjnych historii o byłej kolejce wąskotorowej, historii Gminy Winnica, map orientacyjnych i edukacyjnych plansz itp.
Termin realizacji zadania	Bieżąca aktualizacja
Szacowany koszt zadania (PLN)	30 000,00
Przewidywana źródła finansowania	Środki zewnętrzne oraz budżet gminy
Powiązanie krzyżowe projektu z projektem inwestycyjnym	Projekt będzie realizowany przez środki zewnętrzne oraz z budżetu Gminy.
Uzasadnienie wyboru zadania do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji	Celem jest poszerzenie wiedzy z zakresu historii gminy oraz promocja terenów szczególnie atrakcyjnych na terenie Naszej Gminy.

Karta zadania społecznego nr 12	
Nazwa przedsięwzięcia	Zagospodarowanie terenu po kolejce w Winnicy z przeznaczeniem na teren rekreacyjny dla dzieci i młodzieży
Lokalizacja przedsięwzięcia	Teren gminy Winnica
Organizator/realizator przedsięwzięcia	Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci, Młodzieży i Ich Rodzin Zespołu Placówek Oświatowych w Winnicy Przystanek Winnica wraz z Urzędem Gminy Winnica
Partnerzy społeczni (jeśli dotyczy)	Przedsiębiorcy, mieszkańcy
Krótki opis przedsięwzięcia/założenia merytoryczne, rzeczowe	Spotkania rodziców z dziećmi w celach wypoczynku rekreacyjnego. Spotkania edukacyjne ze specjalistami z zakresu rehabilitacji, zdrowego żywienia. Integracja poprzez naukę współdziałania rówieśników oraz rodziców. Organizacja zabaw, gier itp.
Termin realizacji zadania	W okresie sezonu letniego
Szacowany koszt zadania (PLN)	20 000,00
Przewidywana źródła finansowania	Środki zewnętrzne pozyskane przez Stowarzyszenia oraz GOPS
Powiązanie krzyżowe projektu z projektem inwestycyjnym	Projekt będzie realizowany przez Gminę Winnica przy współdziale GOPS.
Uzasadnienie wyboru zadania do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji	Celem jest podniesienie atrakcyjności miejscowości, zwiększenie integracji dzieci i rodziców, zwiększenie współpracy z organizacjami pozarządowymi, osiągnięcie celów z zakresu współdziałania, akceptacji rówieśników, wspólnej edukacji w zakresie zdrowego żywienia.

11.1. Projekty uzupełniające dające efekt synergii

W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Winnica na lata 2017-2023 prócz głównych projektów rewitalizacyjnych, zidentyfikowano także inne działania, które

bezpośrednio nie przyczyniają się do eliminacji lub ograniczenia negatywnych zjawisk występujących na terenach rewitalizowanych, ale powodują wzmocnienie wzajemnych efektów skutkując ich maksymalizację tzw. **efekt synergii**. Wśród projektów tych należy wymienić przedsięwzięcia jakie zostały zaplanowane w GMINNYM PROGRAMIE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH GMINY Winnica

1. Zwiększenie dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz narkotyków ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki wśród dzieci i młodzieży – w ramach tego działania przewidziano:
2. Rozpoznawanie w środowisku rodzin z problemem alkoholowym i uzależnieniem od narkotyków przez GOPS, Policję, szkoły, Ośrodek Zdrowia w celu podjęcia stosownej pomocy;
3. Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do uczestnictwa w mitingach AA;
4. Umożliwienie dojazdu do Punktu Konsultacyjnego w większych ośrodkach w celu uzyskania informacji o możliwościach podjęcia leczenia poprzez zabezpieczenie środków na przejazd;
5. Ścisłe powiązanie przyznawanej przez GOPS pomocy z utrzymaniem abstynencji alkoholowej przez osoby z niej korzystające. Zobowiązanie tych osób do podjęcia leczenia odwykowego lub uczestnictwa w mitingach grupy AA,
6. Organizacja i rozpowszechnianie materiałów informacyjnych dotyczących problematyki alkoholowej w ośrodku zdrowia, urzędzie gminy oraz GOPS.
7. Pomoc dla członków rodzin z problemami alkoholowymi w tym pomocy psychospołecznej, prawnej a przede wszystkim ochrony przed przemocą w rodzinie – w ramach tego działania przewidziano:
8. Podejmowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych czynności związanych z obowiązkiem poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu lub narkotyków
 - Wspieranie lekarza pierwszego kontaktu w stosowaniu metod wczesnej diagnozy i krótkiej interwencji.
 - Finansowanie programów profilaktycznych.
 - Dofinansowanie obozów, kolonii, wycieczek dla rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, przemocą w rodzinie lub narkomanią.
 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

- Występowanie z wnioskiem do Prokuratury w sprawie znęcania się nad rodziną (policja, GOPS).

9. Udzielanie pomocy i wsparcia rodzinom tego potrzebującym

- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjno-edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a także działań na rzecz dożywiania dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, narkomanią czy przemocą domową – w ramach niniejszego działania przewidziano:
- Organizowanie lokalnych imprez profilaktycznych
- Wspieranie działań mających na celu umożliwienie młodzieży spędzania wolnego czasu poprzez udział w zajęciach sportowych, a także umożliwienie zakupu sprzętu sportowego
- Działalność profilaktyczna w formie konkursów, festynów, pikników dla młodzieży
- Popularyzacja wiedzy na temat szkodliwości spożywania napojów alkoholowych i wynikających z tego zagrożeń np. poprzez propagowanie ulotek, plakatów
- Wspieranie lokalnych inicjatyw propagujących trzeźwy styl życia
- Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych na sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych
- Działalność na rzecz bezpieczeństwa w miejscach publicznych w kontekście problematyki alkoholowej oraz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców
- instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych pomocnych w rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii i przeciwdziałania przemocy domowej. Wspomaganie działalności

Ww. działania będą realizowane w 2017 i 2018 roku. Na ich finansowanie przeznaczono środki przewidziane w budżecie. Należy ponadto podkreślić, że GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH jest uchwalany przez Radę Gminy w Winnicy co roku, zatem efekt wzajemnego uzupełniania się projektów rewitalizacyjnych - głównych i uzupełniających zostanie zachowany do 2022 roku. Trzeba wskazać, że powyższe przedsięwzięcia oraz główne projekty rewitalizacyjne są ze sobą ściśle powiązane. Działania te są spójne ze sobą pod względem lokalizacji - Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, obowiązuje na terenie całej Gminy Winnica. Ponadto powyższe działania mają na celu kształtowanie nowego stylu życia, ograniczenie spożycia alkoholu, prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz działań zapobiegających powstawaniu

nowych zagrożeń, zatem są one zgodne z jednym z głównych celów rewitalizacji jakim jest ograniczenie skali bezrobocia i problemów społecznych.

Planowany efekt rewitalizacji oraz cele i kierunki działań mające na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk

Wizja określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja stanowi opis oczekiwanego stanu na obszarze rewitalizacji - w wyniku przeprowadzonej interwencji. W wyniku realizacji działań rewitalizacyjnych, obszary zdegradowane na terenie gminy Winnica staną się miejscem ożywionym i uzdrowionym społecznie, o podwyższonej jakości życia. Tak sformułowana wizja zostanie zrealizowana przez dwa główne cele strategiczne oraz odpowiadające im kierunki działań i konkretne zadania. Należy zaznaczyć, że zaplanowane do realizacji zadania stanowią odpowiedź na zgłoszone przez mieszkańców potrzeby. Po przeprowadzeniu diagnozy, wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i przewidzianego do rewitalizacji oraz spotkaniu z mieszkańcami gminy Winnica zebrano propozycje mieszkańców obszarów zdegradowanych dotyczących przedsięwzięć jakie powinny być podejmowane na tym terenie

Mieszkańcy zaproponowali następujące projekty:

- organizację zajęć dla dzieci i osób starszych,
- aktywizację osób bezrobotnych,
- poradnictwo prawne dla osób najbardziej potrzebujących,
- wyjazdy integracyjne (do kina, teatru itp.) dla różnych grup wiekowych i społecznych,
- termomodernizację budynków,
- budowę instalacji fotowoltaicznych,
- budowę wraz z zagospodarowaniem terenów zielonych, rekreacyjnych, sportowych i ścieżki rowerowej

Wyżej wskazane propozycje zostały uwzględnione przy planowaniu działań rewitalizacyjnych do ujęcia w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Winnica na lata 2017-2023

Cele rewitalizacji

Zasadniczymi celami *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Winnica* na lata 2017-2023 jest ożywienie społeczno-gospodarcze uznanych za zdegradowane obszarów na terenie gminy, aktywizacja mieszkańców związanych na co dzień z życiem społeczno-kulturalnym, którzy mogliby zmobilizować do działania mniej aktywnych mieszkańców miasta. Chodzi przede wszystkim o pełne wykorzystanie potencjału społecznego, gospodarczego, kulturalnego, jaki posiada gmina Winnica a zwłaszcza tereny zdegradowane, przeznaczone do rewitalizacji. Kolejnym ważnym celem Programu będzie poprawa warunków do otworzenia na terenie miejscowości zdegradowanych własnej działalności gospodarczej przez osoby będące obecnie bezrobotne i zatrudnienie osób bezrobotnych z jej terenu, a także poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i możliwości komunikacyjnych na obszarze rewitalizowanym, oraz ożywienie gospodarcze poprzez stworzenie dogodnych warunków dla prowadzenia działalności gospodarczej na terenie zdegradowanym.

W wyniku realizacji działań rewitalizacyjnych znacznie podniesie się również estetyka terenów objętych rewitalizacją.

Wszystkie wyżej opisane efekty działań rewitalizacyjnych pozwolą z jednej strony na przeciwdziałanie uciążliwym problemom społecznym i gospodarczym na obszarach zdegradowanych, a z drugiej strony pozwolą wykorzystać istniejący znaczny potencjał rozwojowy tych obszarów.

Rewitalizacja to proces kompleksowy oraz długotrwały. Dotyczy on wybranych obszarów zamieszkałych przez grupę społeczną, dotkniętą określonymi problemami. Kompleksowa rewitalizacja obejmuje sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno – funkcjonalną i techniczną. Aby proces ten mógł przynieść założone rezultaty, konieczna jest jego konsekwentna realizacja oraz czas – tylko wówczas możliwy jest widoczny rozwój społeczno-gospodarczy terenu rewitalizowanego.

Cel strategiczny 1

Ograniczenie skali bezrobocia i problemów społecznych

W ramach pierwszego celu strategicznego zaplanowano działania zmierzające do ograniczenia skali bezrobocia, które jest jednym z głównych problemów na przedmiotowym obszarze i implikuje zjawiska kryzysowe w pozostałych przestrzeniach rewitalizacji. Zakłada

się, że działania szkoleniowe i aktywizujące osoby bezrobotne wpłyną na ograniczenie tego negatywnego zjawiska, jak i innych problemów bezpośrednio z nim powiązanych tj.:

- problemów społecznych – zatrudnienie osób bezrobotnych i biernych zawodowo przyczyni się do ograniczenia takich negatywnych zjawisk jak ubóstwo, dysfunkcje społeczne, przestępczości czy uzależnienia;
- dużej liczby beneficjentów pomocy społecznej – ograniczenie liczby bezrobotnych, wpłynie na zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej, które obecnie pobierają świadczenia właśnie z powodu bezrobocia;
- problemu spadającej liczby mieszkańców miasta i gminy – większa liczba miejsc pracy na przedmiotowym obszarze zachęci potencjalnych mieszkańców do osiedlania się, co wpłynie na wzrost ogólnej liczby mieszkańców sołectw przeznaczonych do rewitalizacji;

Drugim zasadniczym aspektem jest ograniczenie problemów społecznych, które występują na terenie rewitalizowanym i które są bezpośrednio związane z występującym bezrobociem. Dlatego też w ramach pierwszego celu strategicznego zaplanowano działania skierowane do dzieci i młodzieży (dodatkowe zajęcia) oraz nieodpłatne doradztwo prawne. Przewiduje się, że niniejsze przedsięwzięcia doprowadzą przede wszystkim do podniesienia kompetencji kluczowych u dzieci i młodzieży w wieku szkolnym (co przełoży się na lepsze osiągnięcia w nauce, a w dalszej przyszłości wpłynie na organicznie bezrobocia i wzrost liczby podmiotów gospodarczych na terenie sołectw zdegradowanych) oraz aktywizacji społecznej mieszkańców i ich integracji.

Cel strategiczny 2

Dostosowanie infrastruktury społecznej i technicznej w celu niwelacji zjawisk kryzysowych

W ramach celu strategicznego zaplanowano działania zmierzające do rozwiązania drugiego głównego problemu zidentyfikowanego na przedmiotowym obszarze - nieodpowiedniej infrastruktury technicznej i społecznej. Jednym z działań rewitalizacyjnych jest zagospodarowanie terenu po kolejce wąskotorowej, który to projekt umożliwi aktywne spędzanie czasu wolnego, co wpłynie na jakość życia mieszkańców, ich integrację, a przede wszystkim na ich zdrowie. Ponieważ wśród problemów zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano dysfunkcje społeczne, brak zaangażowania i apatię

mieszkańców, do realizacji poszczególnych przedsięwzięć np. w ramach zadania W zagospodarowanie terenu mogą zostać zaangażowani bezrobotni mieszkańcy miejscowości rewitalizowanych oraz całej gminy. Ich zaangażowanie na etapie tworzenia nowych nasadzeń może polegać np. na pomocy w uporządkowaniu terenu oraz sadzeniu roślin. Znacznie większy udział przewiduje się na etapie eksploatacji terenów zieleni – mieszkańcy będą dbać o jego utrzymanie w odpowiednie kondycji - wspólne prace sezonowe i porządkowe polegające np. na przycinaniu trawy, podlewaniu roślin itp., wpłynie na ich integrację i włączenia w życie lokalne oraz budowania poczucia dobra wspólnego.

Niniejsze przedsięwzięcia wpłyną na podniesienie standardu życia mieszkańców, i zapewnią lepsze warunki mieszkaniowe. Ponadto bezpośrednio wpłyną na poprawę jakości wód i gleb oraz zmniejszenie ilość substancji biogenych przedostających się do środowiska. Podsumowując, wymienione wyżej zadania przyczynią się do rozwiązania problemu nieodpowiedniej infrastruktury technicznej i społecznej na obszarze rewitalizacji. Przewiduje się, że ich realizacji spowoduje przede wszystkim:

- wzrost liczby podmiotów gospodarczych na terenie rewitalizacji - odpowiednia infrastruktura zachęci przedsiębiorców do lokowania działalności gospodarczej na tym terenie;
- poprawę jakości środowiska – budynki charakteryzujące się odpowiednimi standardami energetycznymi i odpowiednią infrastrukturą kanalizacyjną przyczynią się do poprawy jakości powietrza, wód oraz gleb na terenie rewitalizowanym;
- ograniczenie problemów społecznych – poprzez wypełnianie czasu wolnego działaniami prozdrowotnymi

Aby zrealizować cele strategiczne gmina podejmie działania:

1. pobudzenie aktywności środowisk lokalnych;
2. przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego w zagrożonych dysfunkcjami społecznymi obszarach;
3. zwiększenie szans mieszkańców na zatrudnienie oraz samozatrudnienie;
4. polepszenie jakości życia mieszkańców;
5. stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego;

6. trwała odnowa obszaru, poprawa ładu przestrzennego, stanu środowiska i zabudowy poprzez zastosowanie wysokiej jakości rozwiązań architektonicznych i urbanistycznych;
7. odnowa lub wzmocnienie atutów rozwojowych obszarów zdegradowanych.

Oprócz rozwiązania wyżej wskazanych problemów zakłada się, że działania rewitalizacyjne pośrednio przyczynią się do wzrostu dochodów Gminy – wzrost liczby mieszkańców i podmiotów gospodarczych w wyniku przeprowadzonych działań rewitalizacyjnych wpłynie na wzrost dochodów Gminy Winnica, co spowoduje, że będzie ona miała więcej środków na inwestycje m.in. w zakresie infrastruktury technicznej i społecznej, co z kolei przełoży się na poprawę jakości życia mieszkańców, wzrost atrakcyjności gospodarczej Gminy i poprawę jakości środowiska. Reasumując należy stwierdzić, że planowany efekt rewitalizacji stanowi odpowiedź na przeprowadzona diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych. Natomiast cele wyznaczone do realizacji w ramach Programu Rewitalizacji dla Gminy Winnica na lata 2017-2023 są adekwatne do potrzeb, a ich osiągnięcie spowoduje eliminację lub przynajmniej ograniczenie negatywnych zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji.

Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych

Pod względem udziału osób w ekonomicznych grupach wiekowych, sytuacja na terenie gminy prezentuje się niekorzystnie. udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na terenie obszarów zdegradowanych niepokojąco wzrasta zbliżając się do średniej charakteryzującej Gminę. Podobnie kształtuje się sytuacja biorąc pod uwagę stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym. Niniejsze dane świadczą o tym, że podobnie do wartości charakteryzujących całą jednostkę samorządu terytorialnego, na obszarze niniejszej jednostki osadniczej występuje problem starzenia się społeczeństwa. Ze względu na dużą liczbę osób w wieku podprodukcyjnym konieczne jest utworzenie na terenie miasta miejsca, gdzie ludzie starsi mogłyby aktywnie spędzać czas. Dzięki temu wzrośnie atrakcyjność mieszkaniowa niniejszego terenu, co przełoży się na wzrost liczby mieszkańców miasta i gminy, a co za tym idzie na wzrost jej dochodów i możliwości inwestycyjnych. Podobnie przedstawia się sytuacja jeśli chodzi o bezrobocie, które w znacznej mierze podyktowane jest zbyt małą ilością miejsc pracy. Duża liczba osób, nie może znaleźć zatrudnienia. Sytuacja materialna zmusza ich bardzo często do pracy „na

czarno” lub do wyjazdów za granicę (co powoduje spadek liczby mieszkańców Gminy). Wiele osób z tego grona, korzysta z różnych form pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Winnicy, gdyż ze względu na swój wiek (przeważnie około 50 lat) trudno im znaleźć pracę. Niniejszą sytuację potwierdza wskaźnik udziału osób bezrobotnych w ludności ogółem na danym terenie, który dla gminy Winnica jest wyższy niż średnia dla Gminy. Bezrobocie jest przyczyną wielu bardzo niepokojących zjawisk społecznych (tj. ubóstwa, dysfunkcji społecznych, przestępczości czy uzależnień), a także czynnikiem skutecznie ograniczającym popyt wewnętrzny. Konieczne jest zatem podjęcie działań, zmierzających do ograniczenia bezrobocia (szkolenia, staże, praktyki itp.). Aktywizacja osób bezrobotnych przyczyni się do zmniejszenia liczby mieszkańców dotknięta ubóstwem i innymi negatywnymi zjawiskami społecznymi. Przełoży się to z kolei na spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz ograniczenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej, których odzwierciedleniem są wskaźniki w sferze społecznej przyjmując na terenie zdegradowanym przeznaczonym do rewitalizacji wartości mniej korzystne niż średnia wartość dla Gminy:

. Stanowi to realne zagrożenia dla zdrowia osób przebywających w obiektach oraz powoduje powolne niszczenie konstrukcji budynków poprzez wnikanie wilgoci do ścian oraz pęcznienie drewnianych elementów architektonicznych, mebli oraz podłóg. Brak odpowiedniej termoizolacji przedmiotowych budynków nie tylko podwyższa koszty ich ogrzewania i utrzymania, ale obniża również komfort życia wszystkich użytkowników. Problemy w sferze społecznej, przekładają się również na sytuację w sferze technicznej. Nieodpowiedni stopień termomodernizowania budynków użyteczności publicznej ujemnie wpływa na zdrowie mieszkańców i ich sytuację finansową. Brak odpowiedniej izolacji cieplnej powoduje zbyt wysoką wilgotność powietrza wewnątrz przedmiotowych budynków, co sprzyja zagnieżdżaniu się grzyba i pleśni na nadprożach, ościeżach okiennych, pod parapetami, narożach pomieszczeń oraz za meblami obiektów. Na podstawie przeprowadzonych wielorakich badań naukowych stwierdzono, iż nieutrzymanie wymaganego komfortu cieplnego, znaczne stężenie zanieczyszczeń w powietrzu, nieodpowiednia cyrkulacja powietrza oraz zbyt duża zawartość wilgoci w powietrzu pomieszczeń, jest powodem ogólnie złego samopoczucia, bólów i zawrotów głowy, zmęczenia i rozdrażnienia, problemów z koncentracją, podrażnienia błon śluzowych nosa, gardła, skóry, uczuleń i chorób dróg oddechowych. Nieodpowiednia termoizolacja charakteryzowanych obiektów, wywiera także negatywny wpływ na środowisko naturalne. Energochłonne obecnie budynki wymagają znacznych ilości materiałów i paliw opałowych mogących zapewnić odpowiedni komfort cieplny pomieszczeń. W efekcie spalanych paliw do atmosfery zostają emitowane znaczne

ilości szkodliwych zanieczyszczeń, zarówno gazowych (SO₂, NO_X, CO), jak i pyłowych. Ponadto zostaje zachwiana oszczędna gospodarka zasobami energetycznymi, a tym samym bezpieczeństwo energetyczne państwa. Oszczędność energii stanowi niewątpliwie najszybszy, najskuteczniejszy i najbardziej opłacalny sposób ograniczenia emisji gazów cieplarnianych oraz poprawy jakości powietrza, szczególnie na terenach gęsto zaludnionych. Należy podkreślić, że sytuacja finansowa oraz warunki mieszkaniowe osób zamieszkujących niniejsze obiekty bezpośrednio wpływa na ich sytuację społeczną. Zły stan obiektów negatywnie wpływa na środowisko naturalne. Brak odpowiedniego docieplania budynków i nieefektywne korzystanie z dostępnych zasobów wpływa na ilość zużywanego paliwa opałowego, co przekłada się na zwiększoną ilość emitowanych do powietrza zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, a to z kolei pogłębia zjawisko niskiej emisji na terenie Gminy Winnica. Z kolei nie wystarczająca sieć infrastruktury kanalizacyjnej powoduje przedostawanie się zanieczyszczeń do wód i gleby, co wpływa na degradację środowiska na przedmiotowym obszarze. Niniejsze uwarunkowania niosą za sobą negatywne skutki dla życia i zdrowie mieszkańców miejscowości zdegradowanych, jak również wszystkich mieszkańców Gminy Winnica. Problemy w sferze technicznej nawarstwiają się i powodują utrwalanie sytuacji kryzysowej w sferze środowiskowej. Niedocieplone budynki i nieefektywne wykorzystywanie dostępnych zasobów, wpływa na ilość zużywanego paliwa opałowego, co przekłada się na zwiększoną ilość emitowanych do powietrza zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, a to z kolei pogłębia zjawisko niskiej emisji na terenie rewitalizowanym. Z kolei brak odpowiedniej infrastruktury kanalizacyjnej powoduje przedostawanie się zanieczyszczeń do wód i gleby, co wpływa na degradację środowiska na przedmiotowym obszarze. Niniejsze uwarunkowania niosą za sobą negatywne skutki dla życia i zdrowie mieszkańców miejscowości zdegradowanych, przeznaczonych do rewitalizacji oraz mieszkańców całej gminy. Problemy w sferze środowiskowej powodują także sytuację kryzysową w sferze gospodarczej. Zanieczyszczenie środowiska ogranicza możliwości otwierania gospodarstw agroturystycznych, co wpływa na wzrost bezrobocia. Ponadto zanieczyszczenie wód, gleb i powietrza uniemożliwia produkcję ekologicznej, zdrowej żywności, co również skutkuje wzrostem liczby osób pozostających bez pracy. Zjawiska kryzysowe są ze sobą ściśle owiązane i jedno implikuje kolejne.

. Bezrobocie w pierwszej kolejności implikuje takie zjawiska kryzysowe jak:

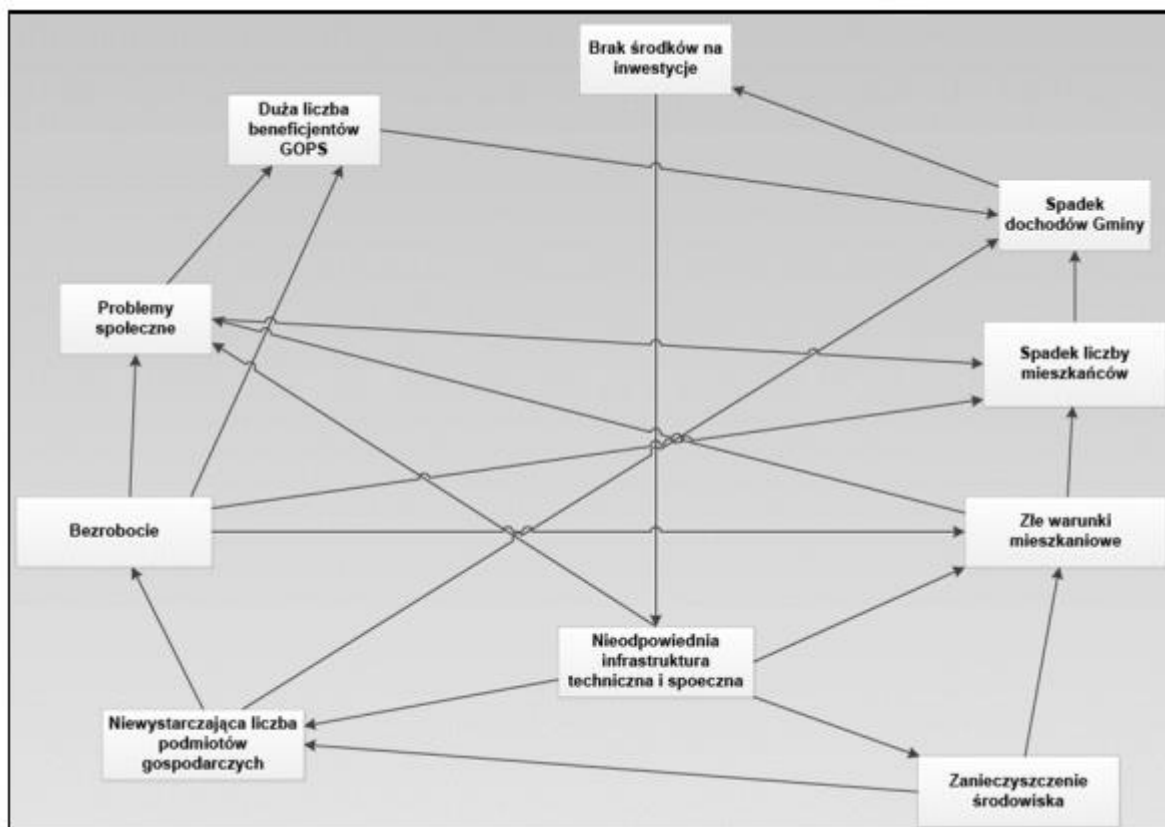
- problemy społeczne - brak pracy lub jej utrata jest przyczyną wielu bardzo niepokojących zjawisk społecznych (tj. ubóstwa, dysfunkcji społecznych, przestępczości czy uzależnień);

- dużą liczbę beneficjentów GOPS – bezrobocie jest jedną z głównych przyczyn wsparcia udzielanego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Winnicy;
- spadek liczby mieszkańców na danym obszarze - osoby bezrobotne wyjeżdżają poza teren niniejszej jednostki osadniczej w celu poszukiwania pracy, jak również nie napływają nowi mieszkańcy, dla których jedną z zasadniczych kwestii przy wyborze miejsca zamieszkania jest możliwość znalezienia pracy i odległość od zakładu pracy;
- złe warunki mieszkaniowe – brak pacy i środków finansowych powoduje, że mieszkańcy terenów rewitalizowanych nie mają funduszy na modernizację i remonty swoich mieszkań, co przekłada się na pogarszające warunki bytowe.

Nieodpowiednia infrastruktura techniczna i społeczna bezpośrednio skutkuje takimi problemami jak:

- niewystarczająca liczba podmiotów gospodarczych – brak odpowiedniej infrastruktury technicznej zniechęca przedsiębiorców do podejmowania działalności gospodarczej na terenie rewitalizowanym;
- zanieczyszczenie środowiska – zły stan budynków na obszarze wyznaczonym do rewitalizacji i niewystarczająca infrastruktura kanalizacyjna powodują zanieczyszczenie powietrza, wód oraz gleb;
- problemy społeczne - nieodpowiednie warunki mieszkaniowe powodują izolację społeczną, bierność mieszkańców w życiu społecznym oraz problemy w relacjach rodzinnych. Wyżej wskazane zjawiska z kolei warunkują dalsze problemy w poszczególnych sferach.

Schemat prezentujący powiązanie i nawarstwianie się zjawisk i kryzysowych na terenie miejscowości przeznaczonych do rewitalizacji

Analizując powyższy schemat można zauważyć, że najwięcej powiązań „wychodzi” od bezrobocia oraz nieodpowiedniej infrastruktury technicznej i społecznej:

1. Bezrobocie w pierwszej kolejności implikuje takie zjawiska kryzysowe jak:
 - problemy społeczne - brak pracy lub jej utrata jest przyczyną wielu bardzo niepokojących zjawisk społecznych (tj. ubóstwa, dysfunkcji społecznych, przestępczości czy uzależnień);
 - dużą liczbę beneficjentów GOPS – bezrobocie jest jedną z głównych przyczyn wsparcia udzielanego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Winnicy;
 - spadek liczby mieszkańców na danym obszarze - osoby bezrobotne wyjeżdżają poza teren niniejszej jednostki osadniczej w celu poszukiwania pracy, jak również nie napływają nowi mieszkańcy, dla których jedną z zasadniczych kwestii przy wyborze miejsca zamieszkania jest możliwość znalezienia pracy i odległość od zakładu pracy;
 - złe warunki mieszkaniowe – brak pracy i środków finansowych powoduje, że mieszkańcy terenów rewitalizowanych nie mają funduszy na modernizację i remonty swoich mieszkań, co przekłada się na pogarszające warunki bytowe.
2. Nieodpowiednia infrastruktura techniczna i społeczna bezpośrednio skutkuje takimi problemami jak:

- niewystarczająca liczba podmiotów gospodarczych – brak odpowiedniej infrastruktury technicznej zniechęca przedsiębiorców do podejmowania działalności gospodarczej na terenie rewitalizowanym;
- zanieczyszczenie środowiska – zły stan budynków na obszarze wyznaczonym do rewitalizacji i niewystarczająca infrastruktura kanalizacyjna powodują zanieczyszczenie powietrza, wód oraz gleb;
- złe warunki mieszkaniowe – brak odpowiedniej infrastruktury kanalizacyjnej negatywnie wpływa na codzienne funkcjonowanie wszystkich mieszkańców i obniżenie komfortu życia. Ponadto brak właściwego ztermomodernizowania budynków przekłada się na złe warunki mieszkaniowe m.in. na niską temperaturę w pomieszczeniach, zagnieżdżanie się grzyba i pleśni w mieszkaniach;
- problemy społeczne - nieodpowiednie warunki mieszkaniowe powodują izolację społeczną, bierność mieszkańców w życiu społecznym oraz problemy w relacjach rodzinnych.

Wyżej wskazane zjawiska z kolei warunkują dalsze problemy w poszczególnych sferach.

Lokalny Program Rewitalizacji jest narzędziem stanowiącym jedno z podstawowych działań zmierzających do osiągnięcia stanu zrównoważonego rozwoju danej jednostki terytorialnej. Jej sens opiera się na kompleksowym procesie przemian społecznych, ekonomicznych, przestrzennych i technicznych, który służy wyprowadzeniu ze stanu kryzysowego zdegradowany obszar Gminy.

Zgodność z dokumentami strategicznymi

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Winnica jest dokumentem programowym, który integruje potrzeby społeczności gminy w zakresie ładu kulturowo - ekologicznego, społecznego oraz gospodarczego. W swoich ustaleniach bazuje na dokumentach i programach planistycznych będących podstawą polityki regionalnej zarówno na poziomie gminnym, powiatowym, wojewódzkim, jak i krajowym. Zgodność LPR ze strategicznymi dokumentami planistycznymi jest warunkiem koniecznym do jego skutecznej realizacji.

15.1. Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku – Innowacyjne Mazowsze.

Z uwagi na duże zróżnicowanie przestrzenne rozwoju województwa mazowieckiego, konieczne jest prowadzenie polityki zmniejszającej te dysproporcje. Nadrzędnym celem tego dokumentu jest spójność terytorialna, rozumiana jako zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckim oraz wzrost znaczenia Obszaru Metropolitalnego Warszawy (OMW), co w konsekwencji przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe poprzez przyśpieszenie wzrostu gospodarczego, generowanego przez rozwój produkcji i przemysłu ukierunkowanego na eksport, szczególnie w branży średnio zaawansowanych i zaawansowanych technologii

Jednym z kluczowych zadań jest wprowadzenie Warszawy do grupy wiodących metropolii w układzie europejskim oraz wzmocnienie gospodarcze ośrodków regionalnych i subregionalnych. Wybór priorytetowego celu strategicznego w obszarze przemysł i produkcja ma służyć wzmocnianiu mechanizmów tworzenia dyfuzji, komercjalizacji innowacyjnych rozwiązań i wynalazków, wspieraniu przedsiębiorstw oraz tworzenia klastrów. Wyodrębniono sześć obszarów tematycznych: gospodarka (ze szczególnym uwzględnieniem przemysłu i produkcji), przestrzeń i transport, społeczeństwo, środowisko i energetyka oraz kultura i dziedzictwo. Układ celów Strategii został podporządkowany długookresowym priorytetom rozwoju regionalnego, wyrażonym w scenariuszu zrównoważonego rozwoju.

CEL PRIORYTETOWY: ROZWÓJ PRODUKCJI

1. Tworzenie warunków do generowania i absorpcji innowacji;
2. Rozwój produkcji: tworzenie warunków przyjaznych dla inwestorów i przedsiębiorców;
3. Wspieranie tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw produkcyjnych;
4. Umiędzynarodowienie gospodarcze;
5. Tworzenie warunków do zwiększenia inwestycji pozarolniczych – głównie w przemyśle rolno-spożywczym.

CEL STRATEGICZNY: WZROST KONKURENCYJNOŚCI

- 1 Wykorzystanie i wzmocnianie specjalizacji regionalnych;
- 2 Wspieranie rozwoju nowych technologii;
- 3 Wspieranie rozwoju miast regionalnych i subregionalnych (Warszawa jako ośrodek stołeczny);
- 4 Restrukturyzacja miast tracących funkcje gospodarcze;

- 5 Wzmacnianie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich;
- 6 Zwiększanie dostępu do szerokopasmowego Internetu i e-usług.

CEL STRATEGICZNY: POPRAWA DOSTĘPNOŚCI I SPÓJNOŚCI

1. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu;
2. Koncentracja na najbardziej zapóźnionych podregionach;
3. Rozwój form transportu przyjaznych dla środowiska i mieszkańców;
4. Zapobieganie nadmiernej suburbanizacji i kreowanie ładu przestrzennego;
5. Udrożnienie systemu tranzytowego.

CEL STRATEGICZNY: POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA

1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego;
2. Aktywizacja rezerw na rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej;
3. Rozwój priorytetowych dla regionu dziedzin nauki;
4. Wzrost wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej;
5. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna;
6. Wyrównywanie szans edukacyjnych;
7. Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego.

Uzupełnieniem celów strategicznych są dwa ramowe cele strategiczne:

ZAPEWNIENIE ZDYWERSYFIKOWANEGO ZAOPATRZENIA W ENERGIĘ

1. Dywersyfikacja źródeł energii i jej efektywne wykorzystanie;
2. Wspieranie rozwoju przemysłu ekologicznego i eko-innowacji;
3. Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz poprawa infrastruktury przesyłowej;
4. Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym;
5. Poprawa jakości wód, odzysk/unieszkodliwianie odpadów oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń;
6. Produkcja energii ze źródeł odnawialnych.

WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU KULTURY ORAZ WALORÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

1. Wykorzystanie walorów środowiska oraz potencjału kulturowego do zwiększenia atrakcyjności turystycznej;
2. Upowszechnienie kultury i twórczości;
3. Kreowanie miast jako centrów aktywności kulturalnej;
4. Wspieranie rozwoju przemysłu kreatywnego;
5. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego w działalności gospodarczej

W Strategii zidentyfikowano obszary strategicznej interwencji (OSI), w których występują problemy będące barierą rozwoju regionu. Na poziomie regionalnym wyznaczone zostały dwa typy OSI: problemowe (ostrołęcko-siedlecki, plocko-ciechanowski, radomski) oraz bieguny wzrostu (Obszar Metropolitalny Warszawa). Do najważniejszych kierunków działań skierowanych do Obszaru Metropolitalnego Warszawa należy m.in.:

6. Rewitalizacja i regeneracja istniejącej zabudowy w miastach OMW;
7. Równoważenie rozwoju OMW w sferze środowiska i energetyki;
8. Rozwój cyfryzacji oraz systemu e-usług publicznych dla mieszkańców;
9. Działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów o najsilniejszych powiązaniach funkcjonalnych z Warszawą, przy wykorzystaniu m.in. instrumentu zintegrowanych inwestycji terytorialnych (ZIT).

Samorząd Województwa Mazowieckiego realizuje zadania związane z rozwojem regionalnym przy wykorzystaniu dochodów własnych, środków z funduszy europejskich (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego) oraz innych źródeł. W okresie programowania przypadającym na lata 2014-2020, Mazowsze zostało zakwalifikowane zgodnie z kategoryzacją UE, do grupy regionów rozwiniętych, co umożliwiło korzystanie z tzw. pakietu specjalnego, który niweluje skutki zmian kategorii. Wysokość współfinansowania ze środków własnych samorządów Mazowsza dla projektów UE wzrośnie do 20% (przy 15% dla pozostałych województw). Dofinansowanie wyniesie 1,67 mld EURO, czyli 60% alokacji z okresu 2007-2013. Ponadto w przyszłym okresie programowania wprowadzony zostanie kontrakt terytorialny, który umożliwi koordynację działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie szczególnie do obszarów strategicznej

interwencji. Źródłem finansowania będą środki unijne z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności i krajowe (rządowe, samorządowe oraz prywatne). W perspektywie 2014-2020 zmniejszona zostanie alokacja środków z funduszy europejskich dla województwa mazowieckiego, szczególnie z EFRR. Dodatkowa możliwa do uzyskania przez Mazowsze kwota zależeć będzie od negocjacji kontraktu terytorialnego z rządem. W celu zwiększenia skuteczności polityki regionalnej w wymiarze terytorialnym realizowane będą instrumenty takie jak ZIT, których zastosowanie umożliwi elastyczne podejście do potrzeb poszczególnych obszarów regionu. W województwie mazowieckim, w latach 2014-2020, wszystkie JST będą mogły przeznaczyć łącznie ok. 36 mld zł na inwestycje. Największy udział w tej kwocie będą miały samorządy gmin, powiatów i miast na prawach powiatu. Szacowana wysokość nakładów inwestycyjnych z budżetu województwa mazowieckiego w przyszłej perspektywie finansowej wynosi ok. 2 mld zł. Jako uzupełniające źródło finansowania zadań Strategii należy również wymienić środki z krajowych funduszy celowych takich jak: NFOŚiGW, WFOŚiGW, a także funduszy MEN, MKiDN oraz Funduszu Rozwoju Inwestycji Kulturalnych, KFD oraz Funduszu Kolejowego. Istotne dla rozwoju Mazowsza są instrumenty finansowe wspierające i przyspieszające procesy inwestycyjne, takie jak kredyty, pożyczki, fundusze doręczeniowe i obligacje. Źródłem środków mogą być instrumenty Europejskiego Banku Inwestycyjnego (w tym JESSICA), Banku Rozwoju Rady Europy, Banku Światowego, jak również kredyty banków komercyjnych. Wydaje się jednak, że ze względu na poziom zadłużenia województwa mazowieckiego te instrumenty finansowe będą miały mniejsze znaczenie niż dotychczas. Istotne dla rozwoju gospodarczego województwa mazowieckiego jest również wsparcie sektora MSP poprzez system funduszy poręczeń i pożyczek, jako lokalnych i regionalnych instytucji otoczenia biznesu. Na Mazowszu działa obecnie Mazowiecki Regionalny Fundusz Pożyczkowy, Mazowiecki Fundusz Poręczeń Kredytowych. Pomocą w procesie rozwoju przedsiębiorczości służy również Krajowy Fundusz Kapitałowy. Systemy te z czasem zastąpią dotychczasowy mechanizm bezzwrotnych dotacji na rozwój przedsiębiorczości. W nowej perspektywie kierunki rozwoju będą ściśle powiązane z rezultatami, jakie Samorząd Województwa Mazowieckiego zamierza osiągnąć do 2030r. Konieczne jest aktywne pozyskiwanie nowych funduszy na realizację zadań rozwojowych.

15.2. Strategia Rozwoju Gminy Winnica

Strategia Rozwoju Gminy Winnica na lata 2015 – 2023 została opracowywana przy założeniu zapewnienia jej pełnej zgodności ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego i innymi wojewódzkimi oraz powiatowymi i gminnymi dokumentami programowymi. Strategia Rozwoju Gminy wpisuje się w cele strategiczne Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030. Wykonanie zadań wynikających ze Strategii Rozwoju Gminy przyczyni się do realizacji celów strategicznych wyznaczonych w Strategii Rozwoju Mazowsza:

- Rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średnio zaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym,
- Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii,
- Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego,
- Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki.

Cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Winnica na lata 2015 - 2023 są zgodne z dwoma ramowymi celami strategicznymi Strategii Województwa Mazowieckiego jakimi są:

1. Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia.
2. Zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska.

Strategia Rozwoju Gminy Winnica na lata 2015 - 2023 stanowi logiczny i uporządkowany zestaw celów, działań i projektów operacyjnych bazujący na założeniach oraz wyborach strategicznych, dokonanych po przeprowadzeniu wnikliwych analiz.

Cel strategiczny nr 1. Poprawa jakości życia mieszkańców gminy poprzez podniesienie standardów cywilizacyjnych w obszarze infrastruktury technicznej i usług użyteczności publicznej

Cel operacyjny 1.2. Poprawa stanu środowiska poprzez ochronę powietrza na obszarze gminy

Cel operacyjny 1.3. Zwiększenie wydajności, efektywności i niezawodności dostaw wody oraz poprawa jej jakości.

Cel operacyjny 1.4. Ograniczenie zagrożeń i uciążliwości związanych z drogą wojewódzką Nr 571 we współpracy z Mazowieckim Zarządem Dróg Wojewódzkich

Cel operacyjny 1.5. Poprawa gminnej infrastruktury drogowej

Cel operacyjny 1.6. Zwiększenie bezpieczeństwa na drogach ze szczególnym uwzględnieniem nie chronionych uczestników ruchu (piesi i rowerzyści)

Definicje działań

Cel operacyjny 1.7. Poprawa dostępności usług komunikacji zbiorowej w gminie - funkcjonowanie efektywnego systemu usług

Cel operacyjny 1.8. Podniesienie atrakcyjności obszaru gminy poprzez budowę ścieżek rowerowych

Cel operacyjny 1.8. Wykorzystanie lokalnych zasobów w realizacji funkcji rekreacyjnej

Cel operacyjny 1.9. Podniesienie atrakcyjności gminy oraz wzmocnienie spójności społecznej i włączenia społecznego poprzez zapewnienie dobrych warunków spędzania wolnego czasu

Cel operacyjny 1.10. Stworzenie warunków dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego poprzez lepszy dostęp do usług wykorzystujących TIK

Cel strategiczny nr 2. Podniesienie poziomu i zakresu oferty edukacyjnej szkół w gminie, wspieranie wzrostu wykształcenia lokalnej społeczności i dostosowania go do potrzeb rynku pracy

Cel operacyjny 2.1. Zwiększenie efektywności i skuteczności systemu edukacyjnego na terenie gminy

Cel operacyjny 2.2. Rozwój i podniesienie jakości oferty edukacyjnej szkół w gminie

Cel operacyjny 2.3. Wdrożenie nowoczesnych narzędzi dydaktycznych w ofercie edukacyjnej szkół - zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości kształcenia podstawowego i gimnazjalnego

Cel operacyjny 2.4. Wyrównywanie szans edukacyjnych

Cel operacyjny 2.5. Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez zapewnienie pełnej dostępności edukacji przedszkolnej na obszarze gminy

Cel operacyjny 2.6. Rozwój edukacji na rzecz środowiska naturalnego

Cel operacyjny 2.7. Rozwój nieustannej edukacji osób dorosłych jako kluczowego elementu budowania społeczeństwa opartego na wiedzy

Cel strategiczny nr 3. Rozwój usług społecznych oraz integracja mieszkańców gminy

Cel operacyjny 3.1. Wzrost zaspokojenia usług społecznych adekwatnie do zmieniających się potrzeb społeczności i zagrożeń społecznych

Cel operacyjny 3.2. Wzmocnienie instytucjonalne i kadrowe GOPS

Szkolenia z nowych rozwiązań organizacyjno-prawnych w pomocy społecznej.

Cel operacyjny 3.3. Wsparcie dla zapewnienia zdrowia mieszkańców gminy

Cel operacyjny 3.4. Rozszerzenie zakresu i wymiaru współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi

Cel operacyjny 3.5. Rozwój współpracy międzysamorządowej

Cel strategiczny nr 4. Zwiększenie liczby miejsc pracy oraz inwestycji mieszkaniowych na obszarze gminy

Cel operacyjny 4.1. Zwiększenie potencjału inwestycyjnego gminy

Cel operacyjny 4.2. Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej gminy dla podmiotów gospodarczych

Cel operacyjny 4.3. Zdynamizowanie rozwoju budownictwa mieszkaniowego na obszarze gminy

Cel operacyjny 4.4. Rozwój przedsiębiorczości związanej z turystyką wiejską, agroturystyką i rekreacją

Cel operacyjny 4.5. Zwiększenie odporności lokalnej gospodarki na klęski i katastrofy, w tym związane z niedoborem wody

Cel operacyjny 4.6. Poprawa warunków dla nowoczesnego rolnictwa

Cel strategiczny nr 5. Poprawa zarządzania operacyjnego, finansowego, przestrzennego oraz systemów komunikacji i promocji

Cel operacyjny 5.1. Wysoka jakość zarządzania Gminą, sprawna i efektywna administracja samorządowa

Strategia Rozwoju Gminy Winnica na lata 2015-2023 jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń Gminy Winnica. Implikuje ona przejście z obecnej sytuacji do pożądanego stanu wyrażonego w wizji rozwoju. Strategia Rozwoju Gminy Winnica jest jednym z najważniejszych dokumentów przygotowywanych przez samorząd gminny. Określa ona priorytety i cele polityki rozwoju społeczno - gospodarczego niniejszej jednostki samorządu terytorialnego. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że Strategia łączy różne aspekty rozwojowe Gminy, zatem Program Rewitalizacji (ukierunkowany przede wszystkim na rozwój społeczny i gospodarczy Gminy) jest dokumentem operacyjnym, podrzędnym w stosunku do Strategii Rozwoju Gminy. Strategia Rozwoju Gminy Winnica na lata 2015 – 2023 jest dokumentem, który wskazuje strategiczne kierunki działań na rzecz likwidacji istniejących problemów w sferze: społecznej, gospodarczej, infrastrukturalnej, ekologicznej i przestrzennej, na których powinna być skoncentrowana uwaga władz lokalnych w perspektywie do 2023 roku, aby lepiej zaspokajać zbiorowe potrzeby mieszkańców. Już w tym miejscu widoczna jest spójność

najważniejszego dokumentu strategicznego, obowiązującego na terenie Gminy Winnica z Lokalnym Programem Rewitalizacji, który jest wieloletnim programem działań w sferze społecznej i ekonomicznej, ale także przestrzennej, infrastrukturalnej, środowiskowej oraz kulturowej, zmierzającym do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju. Aspekty związane z rewitalizacją znalazły się we wszystkich zasadniczych częściach Strategii Rozwoju Gminy Winnica na lata 2015 – 2023 tj. zarówno w części diagnostycznej, jak i kierunkowej. W części diagnostycznej strategii przedstawiono kwestie odnoszące się do rozwoju społecznego, gospodarczego, środowiskowego, przestrzennego oraz związane z dostępem do usług publicznych. Szczegółowej analizie poddano między innymi zagadnienia lokalnego rynku pracy, w tym strukturę bezrobocia, przemiany gospodarcze, aktywność społeczną, stan środowiska przyrodniczego oraz potencjał kulturowy Gminy. Przekroje analizy są zasadniczo skorelowane z podstawowymi wymiarami rewitalizacji. W części kierunkowej wizja rozwoju do 2023 dla Gminy Winnica zakłada, że - Gmina Winnica w 2023 roku będzie dążyć do rozwoju społeczno-gospodarczego i aktywizacji zawodowej, stworzy miejsce przyjazne społeczności lokalnej i przybyszom/gościom, miejsce kultywujące dziedzictwo lokalne. Gmina będzie dążyć do rozwijania infrastruktury technicznej w oparciu o zachowanie norm bezpieczeństwa i ekologii oraz zasad zrównoważonego rozwoju. Gmina deklaruje, że zadba również o współpracę z podmiotami zewnętrznymi, w oparciu o racjonalną gospodarkę zasobami naturalnymi, rozwoju społeczno-gospodarczego i infrastrukturalnego, będącym podstawą wysokiej jakości życia mieszkańców. W Strategii Rozwoju zostały określone obszary strategiczne oraz w ich ramach poszczególne cele strategiczne. Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Winnica na lata 2017- 2023 wpisuje się we wszystkie wymienione obszary i cele strategiczne i ma na celu:

Zapewnienie wysokiego standardu życia mieszkańcom Gminy; Działania rewitalizacyjne ukierunkowane są przede wszystkim na aktywizację i integrację społeczno – zawodową mieszkańców zdegradowanych obszarów. Mają doprowadzić do zapewnienia wysokiego standardu życia mieszkańcom Gminy m.in. poprzez pobudzenie aktywności społecznej oraz zapewnienie odpowiedniej oferty edukacyjnej, kulturalnej i rekreacyjno – sportowej, dlatego też należy stwierdzić, że zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne są niezbędne do tego, aby zrealizować cel wyznaczony w Strategii.

Stworzenie na terenie Gminy korzystnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości, sprzyjającej tworzeniu nowych miejsc pracy oraz wspieranie procesów restrukturyzacji

rolnictwa i rozwoju turystyki; Jak wcześniej wskazano, jednym z głównych celów rewitalizacji jest aktywizacja zawodowa mieszkańców obszarów zdegradowanych. Aby to osiągnąć w Lokalnym Programie Rewitalizacji przewidziano m.in.: szkolenia i kursy dla osób bezrobotnych, co wskazuje na zgodność celów Lokalnego Programu Rewitalizacji z celami wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Gminy Winnica. Realizacja zadań wyznaczonych w Lokalnym Programie Rewitalizacji bezpośrednio przyczyni się do osiągnięcia celu Strategii w obszarze Gospodarki.

Zachowanie walorów środowiska naturalnego i kulturowego; Na jakość życia mieszkańców terenów zdegradowanych, znaczący wpływ ma jakość środowiska naturalnego. Dlatego też rewitalizacja nie może pomijać tego obszaru. W odniesieniu do sfery środowiskowej, w ramach działań rewitalizacyjnych przewidziano m.in. termomodernizację budynków oraz instalację odnawialnych źródeł energii – zadania te w znaczący sposób wpłyną na poprawę jakości środowiska na terenie rewitalizowanym, ale również na teren całej Gminy Winnica. Zatem zadania przewidziane w Lokalnym Programie Rewitalizacji są w pełni zgodne z powyższym celem strategicznym.

Rozwój infrastruktury technicznej na terenie Gminy; W ramach niniejszego celu strategicznego przewidziano m.in. następujące cele operacyjne: — budowa, przebudowa i termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, — budowa i modernizacja sieci wodno - ściekowej, — budowa instalacji z zakresu odnawialnych źródeł energii. Działania zaplanowane do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji są w pełni zgodne z ww. celem strategicznym i celami operacyjnymi oraz przyczynią się do ich pełnej realizacji. W ramach rewitalizacji zaplanowano bowiem m.in. montaż instalacji odnawialnych źródeł energii, małą architekturę parkową, budowę ciągów pieszo jezdnych oraz budowę ścieżki rowerowej a także zagospodarowania terenów zieleni (nowe nasadzenia i rewitalizacja istniejących). Wszystkie te inwestycje znacząco wpłyną na poprawę sfery technicznej obszarów rewitalizowanych oraz na jakość życia mieszkańców. Strategia Rozwoju Gminy Winnica na lata 2015 – 2023 stanowi rdzeń planowania na terenie Gminy Winnica. Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Winnica na lata 2017-2023 rozwija zapisy Strategii i konkretyzuje zarówno cele, jak i przedsięwzięcia służące rewitalizacji.

15.3. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Winnica

Podobnie jak w przypadku Strategii Rozwoju Gminy, we wszystkich zasadniczych częściach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych znalazły się aspekty związane z rewitalizacją tj. zarówno w części diagnostycznej, jak i kierunkowej. Część diagnostyczną niniejszej Strategii podsumowuje analiza SWOT, która w syntetyczny sposób prezentuje szanse i mocne strony, które mogą przyczynić się do poprawy funkcjonowania osób i rodzin na terenie Gminy Winnica, jak również zagrożenia oraz słabe strony, które mogą utrudnić zmianę na lepsze. W analizie SWOT, zwłaszcza w słabościach Gminy zawarto szereg uwarunkowań problemowych, które mogą stanowić uzasadnienie dla podjęcia działań rewitalizacyjnych:

- wysoka stopa bezrobocia wśród osób młodych i długotrwale bezrobotnych;
- za mała liczba przedsiębiorców na terenie gminy;
- brak zaplecza kulturowego;
- duża liczba osób starszych na terenie gminy;
- niski przyrost naturalny;
- duże rozproszenie terytorialne społeczności uczniowskiej;
- luki edukacyjne rodziców;
- ograniczony dostęp do specjalistów, np. logopeda, psycholog;
- brak chęci do zmiany swojej trudnej sytuacji rodzinnej;
- długa procedura skierowania osób na leczenia antyalkoholowe;
- przyzwolenie społeczne na spożywanie przez nieletnich papierosów i alkoholu;
- narastająca agresja wśród nieletnich;
- przenoszenie młodzieży w nowe środowisko szkolne (brak szkół średnich na terenie gminy);
- zły wzór płynący od rodziny;
- brak atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.

Wszystkie cele zawarte w Strategii można uznać za ściśle powiązane tematycznie z podstawowymi celami rewitalizacji.

Działania rewitalizacyjne ukierunkowane są przede wszystkim na aktywizację i integrację społeczno – zawodową mieszkańców zdegradowanych obszarów. Mają doprowadzić do zapewnienie wysokiego standardu życia mieszkańcom Gminy m.in. poprzez pobudzenie aktywności społecznej oraz zapewnienie odpowiedniej oferty edukacyjnej, kulturalnej i rekreacyjno – sportowej a także doradztwo specjalistyczne dlatego też należy stwierdzić, że

zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne są niezbędne do tego, aby zrealizować cele wyznaczone w Strategii.

Jako obszar rewitalizacji objęty Lokalnym Programem Rewitalizacji wyznacza się teren o największym skupieniu negatywnych zjawisk społecznych, w tym w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz obszar na którym oprócz w/w problemów występuje minimum jedno z negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych. Kwestie społeczne mają więc niebywałe znaczenie i traktowane są priorytetowo. Zgodnie z powyższym LPR nie może pominąć w swych założeniach, realizacji celi Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie.

Na chwilę obecną dokument jest w trakcie aktualizacji

15.4. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Winnica

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest częścią lokalnego systemu planowania i jego sporządzenie należy do zadań własnych gminy- na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 r o samorządzie terytorialnym (Dz.U. Nr 16 z 19.03.1990 poz. 95 zm. Dz.U. Nr 32 z 1990 r poz.191 , Nr 34 poz.199 i Nr 43 poz.253 oraz Nr 39 poz.518).

Program Rewitalizacji Gminy Winnica wpisuje się w następujące cele strategiczne Studium oraz cele szczegółowe:

Cele strategiczne Studium:

- poprawa jakości życia mieszkańców
- ochrona i racjonalne kształtowanie środowiska przyrodniczego i kulturowego
- rozwój i usprawnienie systemów komunikacji i infrastruktury technicznej
- kształtowanie ładu przestrzennego
- wzrost aktywizacji zawodowej

Cele cząstkowe realizujące w/w cele strategiczne:

w zakresie wzrostu aktywizacji gospodarczej:

- rozwój funkcji rekreacyjnej

- rozwój małych zakładów produkcyjnych
- rozwój lokalnego rynku pracy
- promocja miasta i gminy wskazująca na możliwości i szanse rozwoju

w zakresie poprawy jakości życia mieszkańców (sfera społeczna):

- zapewnienie miejsc pracy i perspektyw podnoszenia jakości życia
- poprawa standardów zamieszkania i wypoczynku
- poprawa jakości i dostępności do usług podstawowych

w zakresie ochrony i racjonalnego kształtowania środowiska przyrodniczego i kulturowego:

- zachowanie istniejących wartości (walorów) środowiska,
- zalesianie i zadrzewianie terenów,
- utrzymanie i rewaloryzacja zasobów materialnych dziedzictwa kulturowego.
- w zakresie usprawnienia systemów komunikacji i infrastruktury technicznej:
- podniesienie stanu technicznego i parametrów użytkowych dróg gminnych,
- stworzenie kompleksowych systemów gospodarki wodno-ściekowej,
- zwiększenie liczby abonentów telefonicznych.

w zakresie kształtowania ładu przestrzennego:

- uporządkowanie zabudowy miasta i wiejskich jednostek osadniczych
- eliminacja konfliktów wynikających z różnych sposobów użytkowania terenów

Program Rewitalizacji dla Gminy Winnica na lata 2017-2023 jest zgodny z celami wyznaczonymi w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Winnica. Działania rewitalizacyjne ukierunkowane są przede wszystkim na aktywizację i integrację społeczno – zawodową mieszkańców zdegradowanych obszarów. Mają doprowadzić także do zapewnienia wysokiego standardu życia mieszkańcom Gminy m.in. poprzez zapewnienie odpowiedniej infrastruktury społecznej i technicznej. Dlatego też należy stwierdzić, że działania rewitalizacyjne wpisują się w wyznaczone w Studium cele społeczne i ekonomiczne. Ponadto zaplanowane działania infrastrukturalne przyczynią się do ochrony środowiska przyrodniczego. Montaż instalacji odnawialnych źródeł energii znacząco wpłynie na poprawę jakości powietrza na terenie Gminy Winnica, nowe nasadzenia zieleni również przyczynią się do poprawy jakości powietrza na niniejszym terenie. Reasumując

należy stwierdzić, że zadania przewidziane do realizacji w ramach Programu Rewitalizacji dla Gminy Winnica są niezbędne do tego, by w pełni zrealizować cele wyznaczone w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Winnica.

Planowane działania rewitalizacyjne w latach 2017-2023 wraz ze źródłami finansowania

Zadania inwestycyjne o charakterze rewitalizacyjnym planowane do zrealizowania w latach 2017-2023 będą nakierowane w dużej mierze na ożywienie społeczno-gospodarcze obszarów rewitalizowanych celem znacznego ograniczenia występujących na nich problemów, którym nie daje się przeciwdziałać tradycyjnymi metodami.

Wiele z zrewitalizowanych projektów w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Winnica na lata 2017 - 2023 będzie bowiem generowało nowe miejsca pracy dla mieszkańców obszarów uznanych za zdegradowane, dzięki czemu powinien obniżyć się na tych terenach m.in. poziom ubóstwa, bezrobocia oraz przestępczości. Ponadto, powinna poprawić się również estetyka terenów rewitalizowanych, a także stan techniczny obiektów zabytkowych. Na skutek poprawy stanu technicznego infrastruktury edukacyjno – sportowo - kulturalnej powinno również nastąpić ożywienie kulturalno-rekreacyjne wśród mieszkańców.

Realizacja inwestycji rewitalizacyjnych na terenie gminy Winnica ma bardzo silne poparcie ze strony wielu partnerów. Wszystkie instytucje, poza samymi mieszkańcami gminy, bardzo aktywnie włączają się zarówno w proces przygotowawczy jak i realizacyjny poszczególnych inwestycji. Udzielone wsparcie dla działań rewitalizacyjnych ze strony ww. podmiotów pozwala sądzić, iż Lokalny Program Rewitalizacyjny Gminy Winnica na lata 2017-2023 spełni swoje cele. Podczas realizacji Programu z pewnością liczba partnerów będzie się systematycznie zwiększała.

Planowane działania rewitalizacyjne w latach 2017-2023 wraz ze źródłami finansowania

Zadania inwestycyjne o charakterze rewitalizacyjnym planowane do zrealizowania w latach 2017-2023 będą nakierowane w dużej mierze na ożywienie społeczno-gospodarcze

obszarów rewitalizowanych celem znacznego ograniczenia występujących na nich problemów, którym nie daje się przeciwdziałać tradycyjnymi metodami.

Wiele ze zrealizowanych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji projektów będzie bowiem generowało nowe miejsca pracy dla mieszkańców obszarów uznanych za zdegradowane, dzięki czemu powinien obniżyć się na tych terenach m.in. poziom ubóstwa, bezrobocia oraz przestępczości. Ponadto, powinna poprawić się również estetyka terenów rewitalizowanych, a także stan techniczny obiektów rewitalizowanych., powinno również nastąpić ożywienie kulturalno-rekreacyjne wśród mieszkańców.

Realizacja inwestycji rewitalizacyjnych na terenie gminy Winnica ma bardzo silne poparcie ze strony wielu partnerów. Wszystkie instytucje, poza samymi mieszkańcami i Gminy, bardzo aktywnie włączają się zarówno w proces przygotowawczy jak i realizacyjny poszczególnych inwestycji. Udzielone wsparcie dla działań rewitalizacyjnych ze strony ww. podmiotów pozwala sądzić, iż Lokalny Program Rewitalizacyjny Gminy Winnica na lata 2017-2023 spełni swoje cele. Podczas realizacji Programu z pewnością liczba partnerów będzie się systematycznie zwiększała.

Realizacja działań inwestycyjnych na obszarach objętych rewitalizacją powinny mieć charakter kompleksowy i służyć zarówno poprawie jakości życia mieszkańców sołectw zdegradowanych, jak również przyczynić się do jego ożywienia społeczno-gospodarczego. Projekty przewidziane w ramach rewitalizacji muszą być realizowane jako kompleksowe przedsięwzięcia dotyczące wszystkich aspektów wpływających na sytuację kryzysową rewitalizowanego obszaru. Dotyczy to w szczególności takich działań jak:

1. Zagospodarowanie infrastrukturalnych z przeznaczeniem na cele społeczne, obejmujące: placówki oferujące wsparcie dzienne dla dzieci i młodzieży (np. żłobki, przedszkola i inne formy wychowania przedszkolnego, szkoły, świetlice, w tym środowiskowe); obiekty rekreacyjne (np. ścieżki zdrowia, place zabaw, boiska); obiekty infrastruktury kulturalnej; obiekty, w których świadczone są usługi służące aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców; obiekty wielofunkcyjne, w których łączone są różne funkcje społeczne;
2. Działania prowadzące do ożywienia gospodarczego rewitalizowanych obszarów (np. zagospodarowanie przestrzeni w celach gospodarczych);

3. Zagospodarowanie przestrzeni na cele publiczne lub społeczne (np. place, skwery, parki);
4. Modernizacja budynków użyteczności publicznej w celu poprawy ich estetyki zewnętrznej;
5. Modernizacja, renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych, tj. odnowienie elementów strukturalnych budynku (dachy, fasady, okna i drzwi w fasadzie, klatki schodowe i korytarze, windy). Projekty z zakresu mieszkalnictwa w zakresie modernizacji energetycznej budynków muszą mieć uzasadnienie w audycie energetycznym. Jeżeli to wynika z audytu energetycznego – możliwa jest ingerencja w substancję budynku w szerszym zakresie niż przywołany powyżej.

Głównym celem podejmowanych działań będzie rewitalizacja obiektów i modernizacja terenów użyteczności publicznej w celu poprawy ich funkcjonalności, rozszerzenia dotychczasowych funkcji oraz ich dostosowania do nowych potrzeb w zakresie usług, zdrowotnych, rekreacyjnych, edukacyjnych i zdrowia. Realizacja zamierzeń rewitalizacyjnych przyczyni się także do zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej zdegradowanych miejscowości, a przez to do zmniejszenia dysproporcji występujących pomiędzy rozwojem wskazanego obszarów zdegradowanych w odniesieniu do ośrodków o podobnym potencjale społeczno-gospodarczym w regionie.

Jako, że program rewitalizacji zakłada kompleksowe ożywienie obszaru zdegradowanych miejscowości, niezbędne dla osiągnięcia założonych celów jest uwzględnienie w planie inwestycyjnym działań o charakterze społecznym, wymierzonych w eliminację występujących na niniejszym terenie problemów społecznych oraz zjawisk dysfunkcyjnych. Zjawiska te związane są głównie ze sferą ubóstwa, uzależnień, przestępczości, wykluczenia osób starszych i niepełnosprawnych, niewystarczającą liczbą miejsc pracy oraz brakiem alternatywnych form spędzania wolnego czasu. Działania zaplanowane w ramach programu rewitalizacji zorientowane są zatem przede wszystkim na aktywizację społeczności lokalnej, integrację jej członków poprzez promowanie form aktywnego spędzania czasu, prezentację dorobku kulturowego miasta, popularyzację produktów lokalnych, propagowanie współpracy instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej, takich jak: kultura, oświata, służba zdrowia i bezpieczeństwo. Efektywność realizacji zaplanowanych działań społecznych będzie dodatkowo wzmacniana poprzez ich bezpośrednie powiązanie z działaniami inwestycyjnymi.

Planowane rezultaty osiągnięć

Efekty długofalowe zrealizowania działań ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Winnica na lata 2017 - 2023:

- zmniejszenie skali zjawiska wykluczenia społecznego wśród mieszkańców obszarów rewitalizowanych przez ożywienie gospodarcze, stworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy, a także udzielania pomocy rodzinom dotkniętym patologiami społecznymi jak np. alkoholizm, itp.

Cel bezpośredni działań ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Winnica na lata 2017 - 2023:

- ożywienie społeczno-gospodarcze obszarów uznanych na terenie gminy za zdegradowane.

Efekty natychmiastowe (Rezultaty) zrealizowania działań ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Winnica na lata 2017 - 2023:

- zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców,
- poprawa estetyki przestrzeni gminnej,
- stworzenie lepszych warunków umożliwiających rozwój drobnej przedsiębiorczości,
- umożliwienie uprawiania sportu i dbanie o zdrowie fizyczne i psychiczne

Główne wskaźniki monitorowania zadań rewitalizacyjnych – wskaźniki rezultatu

Cel rewitalizacji	Kierunek działań	Zadanie	Wskaźniki/miernik i monitorowania realizacji działań/zadań	Wartość wskaźnika bazowa i oczekiwana	Źródło pozyskiwania danych
Ograniczenie skali bezrobocia i problemów społecznych	Aktywizacja społeczno – zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	Zajęcia dla dzieci i młodzieży oraz osób starszych, niepełnosprawnych, zagrożonych wykluczeniem mające na celu integrację i edukację w Gminnym Ośrodku Kultury	Liczba osób, wykluczonych – zaktywizowanych i włączonych społecznie	Wartość bazowa:0 Wartość docelowa: 15	Raport z realizacji projektu

		Nieodpłatne doradztwo prawne	Liczba osób, które skorzystały z nieodpłatnego doradztwa prawnego	100	Raport z realizacji projektu
		Projekty szkoleniowe (szkolenia i kursy) dla osób bezrobotnych	Liczba osób bezrobotnych które po szkoleniach otrzymały pracę 5	Wartość bazowa- 0 Wartość docelowa: 5 osób zdobędzie pracę	Raport z realizacji projektu
Dostosowanie infrastruktury społecznej i technicznej w celu niwelacji negatywnych zjawisk społ.	Remonty i rozbudowa obiektów i przestrzeni publicznych	Gmina otwarta na rekreację i sport budowa ścieżki rowerowej i ciągu pieszo – jezdni wraz z infrastrukturą sportowo-rekreacyjną i turystyczną dla osób z grup dysfunkcyjnych(starszych, niepełnosprawnych , dzieci i młodzieży z rodzin niewydolnych wychowawczo, bezrobotnych)	Liczba mieszkańców korzystających z obiektów i przestrzeni publicznych poddanych rewaloryzacji, remontom, przebudowie i rozbudowie.	Wartość bazowa: 0 Wartość docelowa: Mieszkańcy miejscowości Winnica, Zbroszki, Gołdkowo, Łachów, Skarżyce, Skoroszki, Skorosze, Poniaty Wielkie, Rębkowo	Raport z realizacji projektu
	Rozwój infrastruktury społecznej	Rewitalizacja terenu przemysłowego po kolejce wąskotorowej	Liczba mieszkańców korzystających ze ścieżki rowerowej	wartość bazowa: 0 Wartość docelowa:: mieszkańcy obszaru rewitalizacji szczególnie, dzieci, młodzież, i pozostałe osoby ze środowisk dysfunkcyjnych dla, których	Raport z realizacji projektu

Cel rewitalizacji	Kierunek działań	Zadanie	Wskaźniki/mierniki monitorowania realizacji działań/zadań	Wartość wskaźnika bazowa i oczekiwana	Źródło pozyskiwania danych
Ograniczenie skali bezrobocia i problemów społecznych	Aktywizacja społeczno – zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	Zajęcia dla dzieci i młodzieży oraz osób starszych, niepełnosprawnych, zagrożonych wykluczeniem mające na celu integrację i profilaktykę zdrowotną i umiejętność aktywnego zagospodarowania wolnego czasu	Liczba osób, które wzięły udział w zajęciach	Wartość bazowa:0 Wartość docelowa: 60	Raport z realizacji projektu
		Nieodpłatne doradztwo prawne	Liczba osób, które skorzystały z nieodpłatnego doradztwa prawnego	100	Raport z realizacji projektu
		Projekty szkoleniowe (szkolenia i kursy) dla osób bezrobotnych	Liczba osób bezrobotnych, które wzięły udział w szkoleniach	30	Raport z realizacji projektu
Dostosowanie infrastruktury społecznej i technicznej w celu niwelacji negatywnych zjawisk społ.	Zapewnienie Poprawa infrastruktury drogowej i około drogowej na terenie rewitalizowanym droga dojazdowa do dla rolników	Budowa ścieżki rowerowej i ciągu pieszo- jezdnego wraz z urządzeniami rekreacyjno-sportowymi na obszarze dawnej kolejki wąskotorowej w Gminie Winnica.	Liczba mieszkańców korzystających z obiektu	Wartość bazowa: 0 Wartość docelowa: Mieszkańcy środowisk dysfunkcyjnych miejscowości i przeznaczonych do rewitalizacji	Raport z realizacji projektu

Główne wskaźniki monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji

Cel rewitalizacji	Kierunek działań	Wskaźniki /mierniki monitorowania	Wartość bazowa	Wartość docelowa w 2022 roku	Źródło pozyskania danych
Ograniczenie skali bezrobocia i problemów społecznych	Aktywizacja społeczno zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych o 15%	Liczba osób bezrobotnych - 90 osób	Liczba osób bezrobotnych - 77 osób	Raport z realizacji projektu
		Zmniejszenie liczby osób, korzystających z pomocy społecznej o 15%	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej – 67 osób	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej – 57 osób	Raport z realizacji projektu
	Rozwój infrastruktury społecznej	Zwiększenie liczby osób zintegrowanych z lokalną społecznością i zaangażowanych w życie społeczne o 60%	Liczba mieszkańców, która aktywnie uczestniczy w życiu społecznym i integruje się z pozostałymi mieszkańcami - 98	Liczba mieszkańców, która aktywnie uczestniczy w życiu społecznym i integruje się z pozostałymi mieszkańcami - 157	Raport z realizacji projektu
Cel rewitalizacji	Kierunek działań	Wskaźniki /mierniki monitorowania	Wartość bazowa	Wartość docelowa w 2022 roku	Źródło pozyskania danych
Ograniczenie skali bezrobocia i problemów społecznych	Aktywizacja społeczno zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych o 16%	Liczba osób bezrobotnych - 89 osób	Liczba osób bezrobotnych - 74 osób	Raport z realizacji projektu
		Zmniejszenie liczby osób, korzystających z pomocy społecznej o 15%	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej – 55 osób	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej – 47 osób	Raport z realizacji projektu

Dostosowanie infrastruktury społecznej i technicznej w celu niwelacji zjawisk kryzysowych	Poprawa infrastruktury drogowej i około drogowej na terenie rewitalizowanym.	Zwiększenie dostępności do ulepszonej infrastruktury drogowej i około drogowej (chodniki, dojazdy, ścieżka rowerowa oświetlenie i monitoring), urządzenia do ćwiczeń, rekreacji wypoczynku.	Liczba mieszkańców, która korzysta z odpowiedniej infrastruktury technicznej -	Liczba mieszkańców, która korzysta z odpowiedniej infrastruktury PUBLICZNEJ -	Raport z realizacji projektu
	Rozwój infrastruktury społecznej	Zwiększenie liczby osób zintegrowanych z lokalną społecznością i zaangażowanych w życie społeczne o 60%	Liczba mieszkańców, która aktywnie uczestniczy w życiu społecznym i integruje się z pozostałymi mieszkańcami - 408	Liczba mieszkańców, która aktywnie uczestniczy w życiu społecznym i integruje się z pozostałymi mieszkańcami - 408	Raport z realizacji projektu

Wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Winnica

19.1. Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Zapisy Wytucznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 opracowanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju jako wymóg konieczny przy opracowaniu programów rewitalizacji stawiają zapewnienie komplementarności projektów i szerzej – przedsięwzięć rewitalizacyjnych w pięciu następujących wymiarach:

- a) Przestrzennym,
- b) Problemowym,
- c) Proceduralno-instytucjonalnym,

- d) Międzyokresowym,
- e) Źródła finansowania.

Głównym celem zapewnienia powiązań pomiędzy poszczególnymi zadaniami, projektami i przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi jest efektywniejsze wykorzystanie potencjału przestrzeni rewitalizowanej oraz przede wszystkim potencjału społeczności, mieszkańców, którzy są użytkownikami tej przestrzeni. Komplementarność ma doprowadzić do efektu synergii również w wymiarze proceduralno-instytucjonalnym tj. zarządzania wdrażaniem programu rewitalizacji oraz w wymiarze finansowym tj. lepszym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację.

a) Komplementarność przestrzenna

Przedsięwzięcia zawarte w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Winnica na lata 2017-2023 zaplanowane zostały z uwzględnieniem wzajemnych powiązań. Projekty ujęte w Lokalnym Programie Rewitalizacji dotyczą przede wszystkim mieszkańców obszaru rewitalizacji i przede wszystkim na tym obszarze będą realizowane. Należy jednak zauważyć, że zaplanowano również pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które będą realizowane poza obszarem rewitalizacji i które pośrednio przyczyniają się do eliminacji lub ograniczenia negatywnych zjawisk występujących na terenach rewitalizowanych. Ich realizacja spowoduje wzmocnienie efektów osiągniętych w wyniku realizacji głównych projektów rewitalizacyjnych i tym samym spowoduje tzw. efekt synergii. Należy ponadto zaznaczyć, iż realizacja zaplanowanych zadań głównych zapewni efektywne oddziaływanie na cały obszar dotknięty kryzysem, nie tylko w pojedynczych miejscach. Rewitalizacja obszaru zdegradowanego, który obejmuje miejscowości: Winnica, Zbroszki Skoroszki, Skarżyce, Gołdkowo, Łachów, Poniaty Wielkie i Rębkowo umożliwi aktywizację społeczną i włączenie społeczne grup dysfunkcyjnych, które poprzez sport i rekreację, zdrowe spędzanie czasu, współpracę w grupach bez względu na wiek, niepełnosprawność czy sytuację społeczno-ekonomiczną będą mogły odnaleźć swoje miejsce w społeczności gminnej. umożliwi między innymi aktywne spędzanie czasu wolnego przez wszystkich mieszkańców obszarów przeznaczonych do rewitalizacji, co korzystnie wpłynie na jakość ich życia, włączenie i integrację społeczną, a także na ich zdrowie.

Podsumowując, zaplanowane działania nie będą skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary i nie będą prowadziły do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie, a wręcz przeciwnie spowodują rozwiązanie lub

przynajmniej ograniczenie negatywnych zjawisk występujących na całym obszarze rewitalizacji (a pośrednio również na terenie Gminy Winnica). Zaplanowane do realizacji zadania główne oraz pozostałe przedsięwzięcia będą się wzajemnie dopełniały, aby w jak największym stopniu osiągnąć cele rewitalizacyjne.

b) Komplementarność problemowa

- a) Zaplanowane do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne, będą wzajemnie się dopełniały tematycznie, co sprawi, że Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Winnica na lata 2017-2023 będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, środowiskowym technicznym i przestrzennofunkcyjnym). Zadania mające na celu aktywizację i podniesienie kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych oraz zapobieganie procesom ubóstwa i wykluczenia społecznego wpłyną przede wszystkim na sferę społeczną tj. na ograniczenie bezrobocia i innych negatywnych zjawisk społecznych. Przy czym należy zauważyć, że będą one miały również znaczenie dla:
- b) sfery gospodarczej - szkolenia i aktywizacja osób bezrobotnych przyczyni się do wzrostu liczby pomiotów gospodarczych na obszarze rewitalizacji)
- c) technicznej - wzrost dochodów mieszkańców w wyniku podjęcia pracy lub rozpoczęcia działalności gospodarczej, przełoży się na poprawę sytuacji finansowej, a to z kolei może zachęcić do modernizacji i remontów mieszkań oraz domów na niniejszym obszarze. Z kolei działania ukierunkowane na poprawę infrastruktury technicznej oraz rozwój infrastruktury społecznej na terenie rewitalizowanym wpłyną na:
- d) sferę społeczną – atrakcyjna infrastruktura społeczna i lepsze warunki mieszkaniowe przełożą się na wzrost liczby mieszkańców, a także ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych;
- e) sferę gospodarczą – atrakcyjna infrastruktura zachęci do osiedlania się na tym terenie i lokowania działalności gospodarczej, ponadto czyste środowisko umożliwi zakładanie gospodarstw agroturystycznych i produkcję zdrowej, ekologicznej żywności;
- f) sferę środowiskową – termomodernizacja, instalacje odnawialnych źródeł energii i infrastruktura kanalizacyjna wpłyną na ograniczenie zanieczyszczeń powietrza, wód i gleb.

Zaplanowane przedsięwzięcia doprowadzą do kompleksowej rewitalizacji zdegradowanych terenów w miejscowości przeznaczonych do rewitalizacji. Pożądanym stanem osiągniętym w wyniku działań rewitalizacyjnych jest ograniczenie bezrobocia, jak i innych problemów bezpośrednio z nim powiązanych tj.: ograniczenia problemów społecznych oraz zmniejszenia liczby beneficjentów pomocy społecznej. Ponadto zaplanowane działania rewitalizacyjne doprowadzą do poprawy warunków życia mieszkańców obszarów zdegradowanych, a co za tym idzie do wzrostu liczby mieszkańców. Pożądanym stanem, do którego mają doprowadzić projekty rewitalizacyjne jest także wzrost liczby podmiotów gospodarczych na terenie rewitalizacji oraz poprawa jakości środowiska. Wszystkie wymienione wyżej efekty rewitalizacji pośrednio przyczynią się do wzrostu dochodów Gminy co spowoduje, że będzie ona miała więcej środków na inwestycje m.in. w zakresie infrastruktury technicznej i społecznej, co z kolei przełoży się na poprawę jakości życia mieszkańców, wzrost atrakcyjności gospodarczej Gminy i poprawę jakości środowiska. Skuteczna komplementarność problemowa oznacza także konieczność powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy na innych polach, co skutkuje lepszą koordynacją tematyczną i organizacyjną działań administracji. Strategia Rozwoju Gminy Winnica stanowi rdzeń planowania na terenie Gminy Winnica, Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Winnica na lata 2017-2023 rozwija zapisy Strategii i konkretyzuje zarówno cele, jak i przedsięwzięcia służące rewitalizacji. W Strategii zostały określone obszary strategiczne oraz cele strategiczne, w które wpisuje się w Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Winnica na lata 2017-2023:

Działania zaplanowane do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji są w pełni zgodne z celem strategicznym i celami operacyjnymi Strategii Gminy Winnica oraz przyczynią się do ich pełnej realizacji. W ramach rewitalizacji zaplanowano bowiem m.in. termomodernizację, instalacje odnawialnych źródeł energii, a także zagospodarowania terenów wraz z rewitalizacją zabytkowych obiektów. Wszystkie te inwestycje znacząco wpłyną na poprawę sfery technicznej obszarów rewitalizowanych oraz na jakość życia mieszkańców. Dla uzyskania lepszych efektów komplementarności problemowej przydatna jest także pogłębiona i usystematyzowana analiza zjawisk kryzysu na obszarze województwa przygotowana przez samorząd województwa. Taką analizę przedstawiono w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Winnica na lata 2017-2023 ma na celu przed wszystkim aktywizację i integrację społeczno – zawodową mieszkańców zdegradowanych

obszarów, dlatego też zadania przewidziane do realizacji pośrednio przyczynią się do osiągnięcia celów wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r. Trzeba też zauważyć, że zaplanowane działania dotyczące poprawy efektywności energetycznej budynków, wzrostu wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, czy poprawy gospodarki ściekowej na terenach zdegradowanych przyczynią się do realizacji celu strategicznego

- g) Zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska oraz
- h) Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia

c) Komplementarność międzyokresowa

Projekty realizowane w ramach rewitalizacji zachowują ciągłość programową. Tworzą odpowiedź na potrzeby wynikające ze zmian jakie zostały zidentyfikowane w ramach systematycznego monitoringu. Zadania wyznaczone w niniejszym Lokalnym Programie Rewitalizacji są komplementarne względem przedsięwzięć realizowanych w poprzednich latach na terenie Gminy Winnica

Projekty zrealizowane lub w trakcie realizacji

1	Nazwa Jednostki Samorządu Terytorialnego	Gmina Winnica					
2	Adres siedziby	ul. Pułtуска 25, 06-120 Winnica					
3	Kierownik JST/Dyrektor	Mariusz Kowalewski					
4	NIP	568-15-45-340					
5	Regon	130 378 522					
6	Zakres działania						
7	Budżet	2013		2014		2015	
		Plan 13.535.221,75	Wykonanie 12.966.245,91	Plan 14.483.499,65	Wykonanie 14.442.667,22	Plan 14.256.755,81	Wykonanie 14.340.780,48
8	Zrealizowane zadania w latach 2007-2015	8.1 Zadania inwestycyjne					
		Tytuł zadania		Nakłady inwestycyjne		Termin realizacji	
				Dotacje	Środki własne		

		Droga gminna Rębkowo-Górki Duże 900 m.b.	200.000,00	83.504,39	11.2007
		Baza sportowa w Winnicy	20.000,00	7.999,24	11.2007
		Baza sportowa w Winnicy	10.000,00	7.000,00	11.2007
		Droga gminna Domosław 710 m.b.	40.000,00	44.436,50	11.2007
		Przepompownia strefowa Błędostowo	100.000,00	252.074,68	12.2007
		Układ solarny do podgrzewania wody		8.000,00	08.2008
		Odkurzacze basenowy i układ kontrolno-pomiarowy	30.000,00	7.000,00	08.2008
		Droga gminna 1110 m.b. Glinice Wielkie-Kamionna	100.000,00	170.968,43	09.2008
		Droga gminna Skorosze 1520 m.b.	40.000,00	101.231,80	12.2008
		Zbiornik retencyjny 315 m² Zestaw pompowo-hydr.	50.000,00	509.950,02	07.2009
		Droga gminna Górka Baćki 1230 m.b.		88.611,65	11.2009
		Droga gminna Gołdkowo 600 m.b.		50.697,10	11.2009
		Droga gminna Górka Powielińska 480 m.b.		33.812,91	11.2009
		Droga gminna Górki Witowice 1150 m.b.		78.682,48	11.2009
		Droga gminna Kamionna 1213 m.b.		182.999,21	11.2009
		Droga gminna Gnaty Szczerbaki 1800 m.b.	30.000,00	304.666,76	12.2009
		Kompleks sportowy Orlik 2012	70.000,00	494.868,23	12.2009
		Droga gminna Kamionna 750 m.b. emulsja	123.000,00	61.041,48	08.2010
		Droga gminna Skarżyc 400 m.b.	666.000,00	45.981,80	08.2010
		Droga gminna Skoroszki 1050 m.b. emulsja		120.702,23	09.2010
		Droga gminna Górki Duże 730 m.b. asfalt		175.114,48	09.2010
		Droga gminna Gołdkowo 850 m.b. emulsja		97.711,33	09.2010
		Droga gminna Budy Zbroszki 740 m.b. emulsja		85.066,33	09.2010

		Droga gminna Górki Duże 780 m.b. emulsja		89.664,50	09.2010
		Droga gminna Domosław 710 m.b. emulsja		67.168,32	09.2010
		Droga gminna Gnaty Wiśniany 1500 m.b. emulsja		117.998,40	09.2010
		Droga gminna Górka Powielińska 600 m.b. emulsja		51.510,84	09.2010
		Droga gminna Gnaty Lewiski 1331 m.b. asfalt		213.719,83	09.2010
		Droga gminna Smogorzewo Włosciańskie 1530 m.b. emulsja		122.673,47	10.2010
		Rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej w Winnicy		369.515,07	11.2010
		Przepompownia strefowa	35.000,00	40.727,67	02.2011
		Zbiornik uśredniający	485.802,00	92.530,21	09.2011
		Droga gminna Bulkowo Nowe 1100 m.b.		526.896,28	10.2011
		Droga gminna Zbroszki 260 m.b.		29.921,85	10.2011
		Przydomowe oczyszczalnie 106 sztuk	58.000,00	1.474.135,34	11.2011
		Kanalizacja Winnica- Domosław 6302 KS 3475 KT	85.000,00	2.836.041,19	12.2011
		Modernizacja Hydroformii		1.538.544,28	11.01.2011
		Przebudowa drogi gminnej Gnaty Szczerbaki	3.180.698,00	420.565,43	10.2012

		Remont budynku socjalnego 13A		46.791,87	12.2012
		Przebudowa drogi gminnej Górki Duże		44.098,12	12.2012
		Budowa punktów światlnych w gminie Winnica		67.940,29	12.2012
		Montaż lamp oświetlenia ulicznego szt. 3 - Zbroszki	20.000,00	6.506,70	12.2013
		Montaż lamp oświetlenia ulicznego szt. 6 - Skorosze		7.999,93	12.2013
		Montaż lamp oświetlenia ulicznego szt. 2 - Nowe Bulkowo		5.000,00	12.2013
		Montaż lamp oświetlenia ulicznego szt. 3 - Górki Witowice		7.300,26	12.2013
		Montaż lamp oświetlenia ulicznego szt. 4 - Poniaty Wielkie		6.600,00	12.2013
		Montaż lamp oświetlenia ulicznego szt. 9 - Pawłowo		7.300,00	12.2013
		Montaż lamp oświetlenia ulicznego szt. 5 - Gnaty Lewiski		8.503,00	12.2013
		Montaż lamp oświetlenia ulicznego szt. 1 - Górki Duże		3.200,00	12.2013
		Montaż lamp oświetlenia ulicznego szt. 1 - Gatka		3.750,00	12.2013
		Montaż lamp oświetlenia ulicznego szt. 1 - Mieszki Kuligi		1.000,00	12.2013
		Przydomowe oczyszczalnie 92 sztuki		510.643,86	12.2013
		Przebudowa chodnika przy		6.894,10	11.2013

		drodze gminnej 53/27 i 53/39 w miejscowości Zbroszki	797.881,00		
		Modernizacja sieci ciepłowniczej Winnica		10.000,00	11.2013
		Podłączanie przepompowni Winnica ul. Warszawska		12.915,00	11.2013
		Wykonanie chodnika i ogrodzenia w Winnicy na działce 176/4		6.381,94	11.2013
		Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Brodowo-Bąboły 1026 m.b.		128.872,04	11.2013
		Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Górki Duże	49.530,00	167.125,55	12.2013
		Przydomowe oczyszczalnie		139.710,32	12.2013
		Remont schodów-budynek komunalny Winnica		10.00,00	11.2013
		Modernizacja sieci ciepłowniczej-budynek komunalny Winnica ul. Widok 1		14.012,00	11.2013
		Montaż lamp oświetlenia ulicznego szt. 7 - Budy Zbroszki		7.708,00	09.2014
		Przebudowa parkingu Winnica ul. Pułtуска 25		6.740,40	09.2014
		Przebudowa drogi gminnej Poniaty Cibory-Skoroszki		167.213,09	10.2014
		Plac zabaw KUBUŚ		24.730,00	10.2014
		Chodnik w miejscowości Błędostowo	45.027,00	10.000,00	10.2014
				88.258,81	11.2014

		Przebudowa drogi gminnej Kamiona-Białe Błoto 537 m.b. nawierzchnia żwirowa	55.697,00	7.144,18	12.2014
		Budowa chodnika w miejscowości Łachów		7.906,00	12.2014
		Budowa chodnika w miejscowości Błędostowo 134 m²		819,90	09.2014
		Remont budynku socjalnego Zbroszki 13B		42.195,85	09.2014
		Remont i wymiana dachu w budynku świetlicy Skórznice	34.422,00	19.776,35	10.2014
		Adaptacja budynku komunalnego na cele mieszkaniowe Poniaty Wielkie 7A		117.177,48	07.2014
		Remont budynku socjalnego Zbroszki 13		2.505,60	31.01.2015
		Przyłącze światlenia ulicznego Goładkowa		7.000,00	31.07.2015
		Chodnik przy drodze gminnej 53/27 i 55/39 Zbroszki		6.813,91	31.08.2015
		Chodnik przy drodze gminnej nr. 340612		148.289,70	30.09.2015
		Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Powielin	100.000,00	7.000,00	31.12.2015
		Piłkochwyty na boisku miejskim w Rębkowie		5.527,50	31.12.2015
		Plac przed budynkiem OSP Bulkowo Stare		5.000,00	28.02.2015
		Adaptacja budynku świetlicy wiejskiej w			

		miejsowości Skórnice			
		8.2 Zadania społeczne			
		Tytuł zadania	Nakłady inwestycyjne		Termin realizacji
			Dotacje	Środki własne	
9	Propozycje zadań do realizacji w latach 2017-2023	9.1 Zadania inwestycyjne			
		Karty zadań inwestycyjnych wg załącznika nr 1			
		9.2 zadania społeczne			
		Karty zadań społecznych wg załącznika nr 2			

d) Komplementarność źródeł finansowania

Projekty, które zostały zaplanowane do realizacji w ramach *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Winnica* na lata 2017 – 2023 będą finansowane z różnych źródeł: EFRR, EFS, FS, środki publiczne oraz środki prywatne, które wzajemnie się uzupełniają i łączą. Taki sposób finansowania gwarantuje możliwie najkorzystniejsze uzyskanie efektów dla obszaru rewitalizacji. Ponadto projekty zapisane w dokumencie dają także możliwość stymulowania endogenicznych (lokalnych) źródeł finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych, szczególnie przy założeniu wzmacniania lokalnej przedsiębiorczości oraz organizacji społecznych.

e) Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Podmiotem odpowiedzialnym za realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Winnica est **Zespół ds. Rewitalizacji Gminy Winnica**, który został powołany zgodnie z **ZARZĄDZENIEM Nr 24/2017 Wójta Gminy Winnica z dnia 12.04.2017r.** na etapie przygotowywania programu rewitalizacji. Obradom Zespołu przewodniczy Wójt Gminy Winnica. W zespole zasiadają przedstawiciele organu wykonawczego, stanowiącego, przedstawiciele kluczowych jednostek organizacyjnych gminy, jednostek pomocniczych oraz

przedstawiciele strony społecznej – reprezentanci organizacji społecznych i przedsiębiorcy. Taki skład Zespołu zapewni skuteczne zarządzanie wdrażaniem programu rewitalizacji oraz pozwoli na zintegrowanie i uspołnienie procesu planowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji lokalnych polityk publicznych w gminie. Udział strony społecznej wzmocni na etapie zarządczym element partycypacji procesu. Dla uzyskania jak największej efektywności poszczególnych projektów i przedsięwzięć ich realizacja oraz koordynowanie ich wdrażaniem zostanie zlecane merytorycznym jednostkom i podmiotom, które posiadają ku temu jak najlepsze kompetencje.

f) Komplementarność międzyokresowa

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Winnica na lata 2017 – 2023 zachowuje ciągłość programową procesu rewitalizacji. Wszystkie projekty i przedsięwzięcia podejmowane w poprzednich okresach programowych mają swoją kontynuację w obecnym dokumencie. Zakłada się ożywienie społeczne przestrzeni gminnych, które zostały częściowo zmodernizowane w poprzednich latach oraz ich modernizację infrastrukturalną wraz z dalszą integracją i aktywizacją społeczną mieszkańców oraz ożywieniem gospodarczym obszaru z zachowaniem dziedzictwa kulturowego. Zamierzenia te są ścisłą kontynuacją realizacji projektów z lat poprzednich. Wnioski z realizacji poprzednich działań pozwolą na bardziej efektywne wykorzystanie środków i możliwości w obecnej perspektywie finansowej.

Ramy finansowe

Wdrożenie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Winnica wymaga zapewnienia zdywersyfikowanych źródeł finansowania zaplanowanych przedsięwzięć. Biorąc pod uwagę różnorodność zaplanowanych celów interwencji oraz określonych rezultatów ma to kluczowe znaczenie dla efektywnej realizacji LPR. Montaż finansowy zakłada możliwość pozyskania środków pochodzących ze wszystkich możliwych do wykorzystania źródeł. Szansą jest tutaj zaangażowanie podmiotów prywatnych i publicznych, dla których dedykowane są poszczególne możliwości. Kluczową rolę odgrywać tu będą zdolności administracyjne i gotowość do absorpcji środków, a także ich dostępność. Podstawowym źródłem finansowania są środki pochodzące ze źródeł Unii Europejskiej, a dedykowanych wprost na przedsięwzięcia dotyczące rewitalizacji lub innych możliwych do wykorzystania na jej rzecz. Biorąc jednak pod uwagę ograniczoność tych środków, dużą konkurencję podczas procedur

konkursowych oraz ograniczony czas możliwości ich pozyskiwania, głównym wyzwaniem będzie zaangażowanie środków pochodzących ze źródeł prywatnych. Mogą one stanowić istotne dopełnienie i wpłynąć na przyspieszenie procesu rewitalizacji, bazującego na potencjale endogennym. Istotne znaczenie dla zapewnienia finansowania procesu rewitalizacji będzie miała koordynacja zapewniona ze strony Zespołu ds. Rewitalizacji Gminy Winnica. W ramach prac Zespołu prowadzony będzie stały monitoring możliwych do wykorzystania źródeł finansowania, a także włączanie różnorodnych interesariuszy do udziału w montażu finansowym

Planowane źródła finansowania procesu rewitalizacji

a) Środki publiczne UE

Głównym źródłem finansowania realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Winnica na lata 2017 – 2023 są środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego zaprogramowane w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 w ramach działania 6.2 Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych. Wśród innych możliwości ujętych w RPO WM mogących uzupełnić podejmowane działania na rzecz rewitalizacji są przewidziane tam przedsięwzięcia dot. m.in. poprawy infrastruktury zdrowotnej i społecznej, polepszenia efektywności energetycznej budynków, zachowania dziedzictwa kulturowego. W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko przewidziane są możliwości wspierania przedsięwzięć dotyczących m.in. remontów obiektów zabytkowych, termomodernizacji, transportu, ochrony środowiska. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, w którym alokowane są środki Europejskiego Funduszu Społecznego, umożliwia zaplanowanie i realizację przedsięwzięć ukierunkowanych na wsparcie sfery społecznej. Możliwe są tu do sfinansowania działania dotyczące: przeciwdziałania bezrobociu, wykluczenia społecznego, rozwoju przedsiębiorczości czy edukacji formalnej i nieformalnej.

b) Programy dotacyjne poszczególnych ministerstw, np.:

(A) Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020 umożliwiający finansowanie działań na rzecz integracji międzypokoleniowej, aktywizacji środowiska osób starszych.

(B) Program Młodzież Solidarna w Działaniu na lata 2016-2019 umożliwiający finansowanie działań dedykowanych różnym grupom wiekowym, w tym wsparcia rodziny na różnych etapach życia oraz stworzenia warunków rozwoju młodzieży.

(C) Program Operacyjny Fundusz Inicjatyw Obywatelskich 2014-2020 umożliwiający realizację przedsięwzięć dotyczących aktywizacji społecznej i obywatelskiej przez organizacje pozarządowe.

Możliwość finansowania działań “miękkich” ma kluczowe znaczenie dla powodzenia procesu rewitalizacji. Dodatkowym źródłem mogą być fundusze inwestycyjne i instrumenty zwrotne BGK i PIR S.A.

c) Środki jednostek samorządu terytorialnego

Środki Gminy Winnica przewidziane na prowadzenie inwestycji publicznych na obszarze rewitalizacji, będą kluczowym źródłem finansowania. Gmina będzie miała możliwość angażowania środków jako udziału w prowadzonych inwestycjach, stanowić zapewnienie wkładu własnego dla lokalnych interesariuszy.

d) Środki prywatne

Możliwość zaangażowania środków pochodzących z sektora biznesu czy osób fizycznych uzależnione jest od wielu czynników zewnętrznych i wewnętrznych np. dostępności środków w ramach programów pomocowych, kondycji finansowej. Zaangażowanie środków pochodzących z sektora biznesu może mieć różnorodną formę określoną w możliwościach prawnych. Środki pochodzące i/lub pozyskane przez organizacje pozarządowe mogą stanowić istotne dopełnienie działań podejmowanych na obszarze rewitalizacji, a wymaga włączenia przedstawicieli lokalnych organizacji.

System wdrażania, monitoringu i oceny skuteczności działań oraz wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu Programu Rewitalizacji

Skuteczny monitoring wdrażania zapisów Lokalnego Programu Rewitalizacji (LPR) oraz jego ewaluacja (ocena, na ile założone cele i ich realizacja przyczyniają się do poprawy jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizowanych oraz ogólnie w Gminie) wymaga

funkcjonowania podmiotu, który będzie koordynował i zarządzał tymi procesami: wdrażaniem zapisów LPR, monitoringiem i ewaluacją. Takie zadanie zostało powierzone Komisji ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Winnica, który został powołany w drodze Zarządzenia Wójta nr. 24/2017 z dnia 12.04.2017r. na etapie prowadzenia prac nad opracowywaniem programu rewitalizacji. Obradom Zespołu przewodniczy Wójt Gminy Winnica. W zespole zasiadają przedstawiciele organu wykonawczego, stanowiącego, przedstawiciele kluczowych jednostek organizacyjnych gminy, jednostek pomocniczych oraz przedstawiciele strony społecznej – reprezentanci organizacji społecznych i przedsiębiorcy. Taki skład Zespołu zapewni skuteczne zarządzanie wdrażaniem programu rewitalizacji oraz pozwoli na zintegrowanie i uspołnienie procesu planowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji lokalnych polityk publicznych w gminie. Pozwoli również na możliwie szybkie reagowanie na zmiany oraz bariery w procesie wdrażania zapisów LPR. Udział strony społecznej w pracach zespołu wzmocni na etapie zarządczym element partycypacji procesu. Aktualnie skład Zespołu liczy 9 osób. Pełny skład osobowy zespołu został zawarty w zarządzeniu. Zespół zgodnie z treścią zarządzenia został powołany na czas przygotowania i realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Winnica na lata 2017 – 2023. Obsługę administracyjną Zespołu zapewniają pracownicy Urzędu Gminy. Posiedzenia Zespołu zwoływane są na zaproszenie Wójta, nie rzadziej niż raz na dwa lata oraz doraźnie w przypadkach istotnych zagadnień wymagających omówienia. Przewodniczący Zespołu może zapraszać na posiedzenia inne osoby, których udział w posiedzeniu jest uzasadniony z uwagi na przedmiot posiedzenia. Osoby te są zapraszane na wniosek Przewodniczącego Zespołu osobiście lub na wniosek członka Zespołu, lub wskazaną przez niego osobę. Posiedzenia Zespołu są protokołowane. W cyklu dwuletnim Zespół będzie odpowiedzialny za opracowanie do końca marca raportu z postępów we wdrażaniu zapisów LPR Gminy Winnica na lata 2017 - 2023, uwzględniającego ewentualne bariery w realizacji zadań, powody ich wystąpienia oraz rekomendowane środki zaradcze. Raport powinien zawierać także ogólną ocenę realizacji zapisów LPR pod kątem skuteczności (czy zamierzone cele zostały osiągnięte), efektywności (proporcji nakładów ludzkich, finansowych, rzeczowych etc. do osiągniętych rezultatów) oraz trafności (czy dobór celów operacyjnych przełożył się na realizację celów strategicznych). Treść raportu podawana jest do publicznej wiadomości oraz prezentowana na Lokalnym Forum ds. Rewitalizacji. Monitoring i ewaluacja powinny wykorzystywać możliwie wiele trafnych i stosunkowo łatwo dostępnych wskaźników sytuacji Gminy. Należy pamiętać również, że każdy z projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

zapisanych w niniejszym programie, szczególnie znajdujących się na liście projektów podstawowych, zawiera swój zestaw wskaźników realizacji.

Komunikacja społeczna

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Winnica na lata 2017-2023 będzie ciągle żywy i otwarty na wszelkie nowe inicjatywy lokalne. Celem komunikacji społecznej będzie informowanie mieszkańców o realizacji Programu, uzyskiwanie propozycji zadań, których realizacja jest pożądana przez społeczność, partycypacja społeczności lokalnej w rewitalizacji, zachęcenie do aktywnego udziału w programowaniu, wdrażaniu i ocenie skutków realizacji Programu.

Ponadto, komunikacja społeczna będzie miała na celu:

- a) zapewnienie równego dostępu do informacji wszystkim partnerom,
- b) zachęcanie do aktywnego uczestniczenia w procesie rewitalizacji w różnych formach dostępnych dla poszczególnych partnerów,
- c) prowadzenie do budowania wzajemnego zaufania i sieci współpracy wśród partnerów nakierowanej na wyszukiwanie wspólnych celów i dążenie do skutecznego ich osiągnięcia,
- d) opieranie się na ciągłej wymianie informacji między podmiotami, która powinna niwelować ewentualne konflikty oraz prowadzić do zawierania kompromisów, w których każda ze stron coś zyskuje.

23.1. Mechanizmy włączenia mieszkańców

Lokalny Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze strategicznym. Skutki jego wdrożenia obejmują podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizowanym. W związku z tym, konieczne jest zaangażowanie przedstawicieli różnych grup interesariuszy do prac zarówno w proces przygotowania Programu Rewitalizacji, jak i w proces jego wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji. Aktywny udział interesariuszy jest koniecznym warunkiem powodzenia długofalowego rozwoju obszarów znajdujących się w sytuacji kryzysowej. Interesariuszami rewitalizacji na terenie Gminy Winnica są w szczególności:

- a) Gmina Winnica i jednostki organizacyjne jej podległe;
- b) mieszkańcy Gminy Winnica, w tym przede wszystkim mieszkańcy obszaru rewitalizacji;
- c) mieszkańcy spoza terenu Gminy Winnica, którzy planują się na jej terenie osiedlić;
- d) przedsiębiorcy z terenu Gminy Winnica;
- e) przedsiębiorcy spoza terenu Gminy Winnica, którzy mogą rozpocząć swoją działalność na jej terenie;
- f) powiatowy urząd pracy;
- g) organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Winnica;
- h) inne podmioty zainteresowane realizacją Programu Rewitalizacji.

23.2. Udział interesariuszy w procesie tworzenia PR

Lokalny Program Rewitalizacji jest wypracowywany przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów społecznych, gospodarczych, przestrzenno - funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Podmiotem odpowiedzialnym za proces przygotowania Programu Rewitalizacji jest Gmina Winnica. Prace nad przygotowaniem Programu, bądź jego aktualizacją, jak również wdrażanie programu opierają się na współpracy z różnymi grupami interesariuszy. Fundamentem działań na każdym etapie procesu rewitalizacji jest partycypacja społeczna. W celu prawidłowego przeprowadzenia rewitalizacji i odniesienia sukcesu w tym zakresie, konieczne jest podjęcie wspólnych wysiłków przez różne podmioty. Stąd istotne jest, aby wszyscy interesariusze brali czynny udział na etapie diagnozowania, programowania, wdrażania i monitorowania procesu rewitalizacji. Sposób włączenia interesariuszy w proces opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Winnica opierał się na przeprowadzaniu różnych form konsultacji społecznych do których należy zaliczyć:

- ankietyzację;
- uwagi w postaci papierowej lub elektronicznej;
- debaty;
- spotkania.

W ramach opracowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji wybrano wyżej wymienione techniki, ponieważ są one popularne, nieskomplikowane i dążą do bezpośredniego zaangażowania całej społeczności Gminy w proces rewitalizacji. Aby zapewnić jak największy udział mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i innych interesariuszy rewitalizacji, o każdej z form konsultacji zostali wcześniej powiadomieni na stronie internetowej Gminy, a także w sposób zwyczajowo przyjęty. Pierwszym etapem opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji było określenie czynników i zjawisk kryzysowych, które występują na terenie Gminy, a następnie ustalenie, gdzie skala tych problemów jest największa i gdzie występują najpilniejsze potrzeby rewitalizacyjne. Zasadniczym punktem niniejszego stadium, były spotkania konsultacyjne z mieszkańcami oraz ankietyzacja. Pierwszą z przeprowadzonych form konsultacji społecznych było spotkanie z mieszkańcami, które pozwoliło na wyjaśnienie istoty rewitalizacji. Spotkanie przeprowadzone zostało w sposób ułatwiający zrozumienie prezentowanych treści. Aby zachęcić mieszkańców do aktywnego udziału, została również przygotowana wizualizacja sporządzona w języku niespecjalistycznym z wykorzystaniem różnorodnych form graficznych. Po wyjaśnieniu istoty rewitalizacji i przedstawieniu podstawowych pojęć w tym zakresie, została przeprowadzona debata. Miała ona na celu ustalenie, które według mieszkańców obszary powinny zostać uznane jako zdegradowane, a następnie wytypowane do rewitalizacji. Debata miała również na celu wstępne ustalenie koniecznych do podjęcia przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Drugim etapem konsultacji społecznych było przeprowadzenie ankiety. W ankiecie każdy mieszkaniec Gminy, chętny do udziału w tworzeniu Lokalnego Programu Rewitalizacji, mógł anonimowo wypowiedzieć się na temat problemów, jakie występują na terenie Gminy Winnica, obszarów gdzie koncentracja negatywnych zjawisk społecznych jest największa oraz koniecznych do przeprowadzenia zadań rewitalizacyjnych. Wskazane przez mieszkańców odpowiedzi ukazały najistotniejsze problemy występujące na terenie Gminy Winnica i pozwoliły na pełne przeprowadzenie diagnozy całej Gminy, jak i poszczególnych sołectw. Pierwsze spotkanie, a także wyniki badania ankietowego uzupełniły dane statystyczne, co pozwoliło na określenie głównych problemów na terenie Gminy i ustalenie, gdzie występuje ich największa koncentracja. Po przeprowadzeniu diagnozy, wyznaczeniu obszarów zdegradowanych i przewidzianych do rewitalizacji, zorganizowano drugie spotkanie z mieszkańcami sołectwa wyznaczonego do rewitalizacji - mieszkańcami obszarów zdegradowanych. Podczas spotkania, przeprowadzono debatę odnośnie przedsięwzięć jakie powinny zostać ujęte w Lokalnym Programie Rewitalizacji. Po opracowaniu wstępnej wersji dokumentu, został on poddany konsultacjom

społecznym. Dokument został wyłożony na 14 dni w formie papierowej w Urzędzie Gminy w Winnicy, jak również w wersji elektronicznej na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Winnica. W tym czasie wszyscy zainteresowani mogli złożyć uwagi i wnioski do dokumentu (w wersji papierowej i elektronicznej), które następnie zostały w nim uwzględnione. Po zakończeniu konsultacji, została opracowana informacja podsumowująca ich przebieg, która jednocześnie wskazywała na zgłoszone uwagi wraz z odniesieniem się do nich. Informacja ta została opublikowana na stronie Biuletynu Informacji Publicznej. Zgodnie z powyższym należy podkreślić, że interesariusze w ramach ankietyzacji, debat, spotkań i wyłożenia dokumentu do wglądu publicznego mieli możliwość wskazania problemów jakie występują na terenie Gminy Winnica. Ponadto mieszkańcy Gminy Winnica odnieśli się do propozycji działań jakie zaplanowano w ramach Programu Rewitalizacji dla Gminy Winnica na lata 2017-2023, by dany obszar wyprowadzić ze stanu kryzysowego oraz przedstawili propozycje własnych przedsięwzięć, które zostały uwzględnione w przedmiotowym dokumencie. Zorganizowane spotkania pozwoliły na wyjaśnienie problematyki rewitalizacji, a dyskusja na temat problemów jakie występują na terenie Gminy oraz przewidzianych do realizacji zadań, dostarczyła konkretnych sugestii od społeczności i organizacji, zawartych następnie w Lokalnym Programie Rewitalizacji. Wspólna analiza możliwości rozwojowych i zgłoszone projekty przyczynią się niewątpliwie do pełnej realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji. Należy również wskazać, że Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Winnica na lata 2017-2023, został poddany procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Etapy procedury w zakresie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko były następujące:

— złożenie wniosku do RDOŚ i PWIS o stwierdzenie braku konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego dokumentu.

— jeżeli organy stwierdzą konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko: o złożenie wniosku do RDOŚ i PWIS o ustalenie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko; o opracowanie Prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu; o przygotowanie wzoru wniosku o zaopiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko; o wysłanie projektu dokumentu wraz z Prognozą do zaopiniowania przez RDOŚ i PWIS.

— Przyjęcie Programu Rewitalizacji dla Gminy Winnica na lata 2017-2023 w drodze uchwały przez Radę Gminy w Winnicy. Jak widać Lokalny Program Rewitalizacji był opracowany w procesie szerokiej partycypacji społecznej oraz w ścisłej współpracy z organizacjami społecznymi, instytucjami publicznymi oraz przedstawicielami środowiska gospodarczego Gminy.

23.3. Sposób włączenia interesariuszy w procesie wdrażania LPR

Ze względu na planowane przedsięwzięcia, katalog interesariuszy jest szeroki i otwarty. Głównym sposobem włączenia interesariuszy w proces wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie ich aktywny udział w przewidzianych do realizacji działaniach. Interesariusze Lokalnego Programu Rewitalizacji będą wdrażali i monitorowali działania dotyczące aktywizacji społecznej, likwidacji negatywnych zjawisk społecznych, działań o charakterze infrastrukturalnym, środowiskowym i przestrzenno - funkcjonalnym, co pozwoli na pełną realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji. Poniżej przedstawiono głównych interesariuszy rewitalizacji i ich zadania wynikające z procesu wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Winnica na lata 2017-2023:

1. Gmina Winnica – odgrywa kluczową rolę w procesie wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji. To główny podmiot inicjujący proces rewitalizacji na wyznaczonych obszarach oraz stwarzający uwarunkowania formalne do jego realizacji. Gmina odgrywa podstawową rolę w planowaniu przewidzianych do realizacji działań w wymiarze społecznym, przestrzenno – funkcjonalnym, technicznym i środowiskowym. Ponadto tworzy podstawy prawne i formalne, które umożliwiają uczestnictwo w procesie rewitalizacji pozostałych interesariuszy. W sposób bezpośredni wywiera wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji. Do głównych zadań Gminy Winnica należy zaliczyć:

- inicjowanie projektów rewitalizacji, zgodnie ze zidentyfikowanymi potrzebami,
- pozyskiwanie i rozliczanie środków finansowych, w szczególności na projekty, w których Gmina będzie beneficjentem,
- angażowanie publicznych środków budżetowych w proces rewitalizacji,
- komunikowanie oraz konsultowanie planów i zamierzeń ze społecznością lokalną,
- monitorowanie zapotrzebowania na działania z zakresu rewitalizacji,

- zarządzanie procesem rewitalizacji,
- tworzenie sieci współpracy między Interesariuszami,
- prowadzenie działań promocyjnych,
- monitorowanie zmian zachodzących w obszarach wsparcia oraz całego procesu rewitalizacji,
- wykonywanie innych zadań własnych samorządu gminnego, sprzyjających osiągnięciu poszczególnych celów długofalowego procesu rewitalizacji.

2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Winnicy - to podmiot, który odgrywa zasadniczą rolę w społecznym aspekcie rewitalizacji. GOPS będzie jednym z głównych realizatorów i koordynatorów przeprowadzonych projektów „miękkich”. Ponadto odegra on główną rolę podczas oceny efektów rewitalizacji – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej posiada bowiem niezbędne dane na temat rodzaju udzielonych świadczeń społecznych, liczby osób pobierających świadczenia, a także skali problemów występujących na danym obszarze. Na podstawie tych danych możliwe będzie ustalenie zasięgu i ilości koniecznych projektów mających na celu ograniczenie wykluczenia społecznego, ubóstwa, czy też innych dysfunkcji społecznych.

3. Powiatowy Urząd Pracy – podobnie jak Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej będzie odgrywał zasadniczą rolę w społecznym aspekcie rewitalizacji. PUP będzie głównym inicjatorem i koordynatorem działań „miękkich”, mających na celu ograniczenie skali bezrobocia i aktywizację zawodową. Odegra on także ważną rolę w procesie oceny działań rewitalizacyjnych. PUP jest bowiem w posiadaniu szczegółowych danych na temat osób bezrobotnych, co pozwoli w przyszłości określić, czy zadania zaplanowane w ramach rewitalizacji przynoszą wymierne efekty.

4. Mieszkańcy Gminy Winnica – w kontekście interesariuszy rewitalizacji należy wziąć pod uwagę przede wszystkim mieszkańców obszarów wyznaczonych do rewitalizacji. Będą oni bowiem głównymi beneficjentami przedsięwzięć zaplanowanych w ramach rewitalizacji. Mieszkańcy będą mieli duży wpływ na ostateczny zakres realizowanych zadań. W ramach rewitalizacji przewidziano bowiem m.in. projekty szkoleniowe (szkolenia i kursy) dla osób bezrobotnych, których ostateczna forma, zakres i rodzaj zostaną ustalone na podstawie potrzeb zgłaszanych przez mieszkańców obszarów rewitalizowanych. Podobnie ostateczny

zakres i forma dodatkowych zajęć dla dzieci i młodzieży w Szkole Podstawowej w Winnicy będzie uzależniony od potrzeb niniejszej grupy docelowej. Zakres zajęć będzie uwarunkowany posiadanymi kompetencjami oraz zainteresowaniami dzieci, zweryfikowanymi przez odpowiednio do tego przygotowaną kadrę nauczycielską. Mieszkańcy obszarów rewitalizowanych będą mieli także wpływ na ostateczną formę udzielonej pomocy prawnej, która będzie odpowiadała na zgłoszone problemy. Większość działań infrastrukturalnych zaplanowanych w LPR będzie wykonywana przez specjalistyczne firmy (aby sprostać wymogom prawnym, w tym przede wszystkim normom bezpieczeństwa). Niemniej jednak mieszkańcy obszaru rewitalizacji mogą zostać po części zaangażowani w ich realizację. Ponieważ wśród problemów zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano dysfunkcje społeczne, brak zaangażowania i apatię mieszkańców, do realizacji poszczególnych przedsięwzięć np. w ramach zadania budowy ścieżki rowerowej i ciągu pieszo-jezdnego mogą zostać zaangażowani mieszkańcy Winnicy. Ich zaangażowanie może polegać np. na pomocy w uporządkowaniu terenu oraz sadzeniu roślin. Znacznie większy udział przewiduje się na etapie eksploatacji inwestycji – mieszkańcy będą dbać o jego utrzymanie w odpowiednie kondycji - wspólne prace sezonowe i porządkowe polegające np. na przycinaniu trawy, podlewaniu roślin itp., wpłyną na ich integrację i włączenia w życie lokalne oraz budowania poczucia dobra wspólnego. Dzięki projektom „miękkim” poprawie ulegnie sytuacja społeczna i finansowa mieszkańców przedmiotowego obszaru, natomiast działania infrastrukturalne przyczynią się do podniesienia komfortu życia i integracji społecznej. Głównym zadaniem mieszkańców w procesie rewitalizacji będzie zatem aktywny udział i zaangażowanie w realizowane projekty, tak aby jak najlepiej zrealizować zaplanowane cele rewitalizacji. Ponadto należy wskazać, że Lokalny Program Rewitalizacji będzie oceniany pod względem aktualności i stopnia realizacji przez Wójta Gminy Winnica co najmniej raz na 2 lata. Sporządzona ocena będzie ogłoszona na stronie Biuletynu Informacji Publicznej. Podanie oceny stopnia realizacji Programu do publicznej wiadomości umożliwi mieszkańcom zapoznanie się z nią i zgłoszenie ewentualnych uwag. W ramach niniejszej procedury mieszkańcy obszarów rewitalizacji będą mogli również proponować nowe zadania do ujęcia w LPR, co będzie miało znaczący wpływ na przebieg rewitalizacji w kolejnych latach. Zgłoszone wnioski zostaną uwzględnione podczas aktualizacji LPR. Trzeba również pamiętać, że mieszkańcy na bieżąco mogą zgłaszać swoje problemy oraz propozycje ich rozwiązania Wójtowi Gminy Winnica oraz pracownikom Urzędu Gminy i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (podczas codziennego przyjmowania interesantów), jak również podczas spotkań organizowanych na terenie poszczególnych sołectw i sesjach Rady Gminy

(za pośrednictwem radnych i sołtysów). Do interesariuszy rewitalizacji należy także zaliczyć pozostałych mieszkańców Gminy, zamieszkujących tereny poza obszarem rewitalizacji. Dzięki przedsięwzięciom rewitalizacyjnym ograniczone zostaną negatywne zjawiska społeczne występujące na terenie całej Gminy, co wpłynie na komfort życia wszystkich mieszkańców Gminy Winnica. Działania skierowane do mieszkańców obszarów rewitalizowanych przyczynią się do zwiększenia ich aktywności i zaangażowania w życie Gminy, co również przyniesie zasadnicze korzyści dla pozostałych mieszkańców. Działania polegające na termomodernizacji budynków użyteczności publicznej, instalacji odnawialnych źródeł energii wpłyną na ograniczenie niskiej emisji, a tym samym poprawę jakości powietrza, co przełoży się na zdrowie wszystkich obywateli Gminy Winnica. Głównym zadaniem mieszkańców Gminy Winnica spoza obszarów rewitalizowanych, będzie wspieranie wszystkich pozostałych interesariuszy rewitalizacji, aby jak najlepiej zrealizować wyznaczone cele.

5. Przedsiębiorcy – będą oni przede wszystkim uczestniczyć w działaniach mających na celu ograniczenie skali bezrobocia i wzrost aktywizacji zawodowej mieszkańców obszarów rewitalizowanych. Mogą oni zasadniczo wpłynąć na osiągnięcie celów rewitalizacji poprzez organizację miejsc pracy z przeznaczeniem na staże lub praktyki. Ponadto przy wsparciu innych interesariuszy rewitalizacji mogą oni tworzyć nowe miejsca pracy, które niewątpliwie przyczynią się do ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych, występujących na terenie Gminy Winnica. Po odbyciu szkoleń i kursów, osoby bezrobotne zostaną skierowane do przedsiębiorców biorących udział w projektach w celu zdobycia odpowiedniego doświadczenia zawodowego. Niewykluczone jest również, iż po odbyciu stażu czy praktyki, osoba bezrobotna zostanie zatrudniona u danego przedsiębiorcy, co przyczyni się do realizacji jednego z celów rewitalizacji, którym jest: Ograniczenie skali bezrobocia i problemów społecznych. Na etapie programowania rewitalizacji nie zgłosiły się podmioty chętne do współdziałania przy realizacji zaplanowanych projektów infrastrukturalnych, jednak nie wykluczone jest, iż na etapie wdrażania przedsięwzięć rewitalizacyjnych pojawią się prywatni inwestorzy, którzy wspomogą realizację tych zadań w wymiarze rzeczowym czy finansowym. Należy ponadto pamiętać, że Lokalny Program Rewitalizacji będzie oceniany pod względem aktualności i stopnia realizacji przez Wójta Gminy Winnica co najmniej raz na rok. Sporządzona ocena będzie ogłoszona na stronie Biuletynu Informacji Publicznej. Podanie oceny stopnia realizacji Programu do publicznej wiadomości umożliwi przedsiębiorcom zapoznanie się z nią i zgłoszenie ewentualnych uwag. W ramach niniejszej procedury również

podmioty gospodarcze działające na terenie Gminy Winnica będą mogły zaproponować nowe zadania do ujęcia w LPR, co będzie miało znaczący wpływ na przebieg rewitalizacji w kolejnych latach. Zgłoszone wnioski zostaną uwzględnione podczas aktualizacji LPR. Trzeba również pamiętać, że przedsiębiorcy na bieżąco mogą zgłaszać swoje problemy oraz propozycje ich rozwiązania Wójtowi Gminy Winnica i pracownikom Urzędu Gminy (podczas codziennego przyjmowania interesantów), jak również podczas spotkań organizowanych na terenie poszczególnych sołectw i sesjach Rady Gminy (za pośrednictwem radnych i sołtysów).

6. Organizacje pozarządowe - uzupełniają działania instytucji państwowych i prywatnych w zakresie pomocy i aktywizacji obywateli na różnych płaszczyznach życia. Jednostki te działają z własnej inicjatywy na rzecz wybranego interesu publicznego, ich celem nie jest osiągnięcie zysku. Na terenie gminy Winnica działają organizacje pozarządowe, które mogłyby być bezpośrednio zaangażowane w proces rewitalizacji. Dla mieszkańców terenów zdegradowanych duże znaczenie ma także funkcjonowanie Ochotniczej Straży Pożarnej. Mieszkańcy obszarów rewitalizowanych również zasilają jej struktury. Zaangażowanie w działalność OSP wpływa na integrację mieszkańców, nie tylko poprzez akcje ratownicze (dzięki którym mieszkańcy mają poczucie ochrony dobra wspólnego), ale także poprzez różnego rodzaju imprezy integracyjne (zawody, uroczystości gminne i kościelne). Lokalny Program Rewitalizacji będzie oceniany pod względem aktualności i stopnia realizacji przez Wójta co najmniej raz na 2 lata. Ocena sporządzona przez Wójta zostanie ogłoszona na stronie Biuletynu Informacji Publicznej, dzięki czemu wszyscy interesariusze rewitalizacji będą mogli się z nią zapoznać i zgłosić ewentualne uwagi. W przypadku stwierdzenia że Program Rewitalizacji wymaga zmian, Wójt wystąpi do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę, uwzględniając wnioski i uwagi zgłoszone przez interesariuszy rewitalizacji.

24. Potencjalne źródła finansowania

Fundusze unijne

Podstawą działań rewitalizacyjnych jest budżet własny Gminy Winnica. Nie mniej jednak ze względu na ograniczone możliwości finansowe gminy oraz szeroki wachlarz możliwości pozyskania środków unijnych, planuje się wykorzystanie wsparcia oferowanego w ramach poniższych programów:

- 1) Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020
- 2) Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020
- 3) Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Możliwości finansowania projektów LPR w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności

<u>Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020</u>		
Oś Priorytetowa	Priorytet inwestycyjny	Działanie
III. CZYSTA ENERGIA	PI 4c: Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym.	3.2 Modernizacja energetyczna budynków
IV. OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	PI 6c: Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego	4.4 Kultura
		4.6 Kultura – ZIT
V. INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA	PI 7b: Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi	5.1 Infrastruktura drogowa

VI. SPÓJNOŚĆ PRZESTRZENNA I SPOŁECZNA	PI 8b: Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój	6.1 Rozwój potencjału endogenicznego regionu
	PI 9a: Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych	6.2 Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej
	PI 9b: Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich	6.3 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej
		6.5 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej – ZIT
	PI 10: Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej	6.4 Infrastruktura edukacyjna
<u>Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020</u>		

I ZMNIEJSZENIE EMISYJNOŚCI GOSPODARKI	PI 4 III Wsparanie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym	1.3 Wsparanie efektywności energetycznej w budynkach
--	---	--

Możliwości finansowania projektów LPR w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

<u>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020</u>			
Priorytet	Działanie	Poddziałanie	Typ operacji
		Inwestycje związane z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycje w energię odnawialną i w oszczędzanie energii	Budowa lub modernizacja dróg lokalnych

6. Promowanie włączenia społecznego, zmniejszania ubóstwa oraz rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich	M07 Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich	Badania i inwestycje związane z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej	Ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego
		Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury obejmuje typy operacji	Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne
			Kształtowanie przestrzeni publicznej
			Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów

	M19 Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność) (art. 35 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)	Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	-
		Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania	-
		Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji	-
		Wsparcie przygotowawcze	-

24.1. Programy krajowe i inne źródła finansowania

Gmina Winnica planuje także ubieganie się o możliwości dofinansowania zadań inwestycyjnych i społecznych w ramach dostępnych programów krajowych:

- 1) Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych
- 2) programy dotacyjne Ministerstwa Sportu i Turystyki
- 3) programy dotacyjne Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych – „Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019”

Program zakłada poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i parametrów technicznych oraz standardu lokalnej sieci drogowej, a także poprawę oraz zwiększenie atrakcyjności i dostępności terenów inwestycyjnych. W tym celu realizowane będą działania - przedsięwzięcia dotyczące dróg powiatowych i gminnych stanowiących bezpośrednie połączenie ze sobą lub z drogami krajowymi i wojewódzkimi, które przyczynią się do

poprawy spójności regionu, przede wszystkim poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego, oraz warunków życia społeczności lokalnych.

Programy dotacyjne Ministerstwa Sportu i Turystyki:

1. Program Inwestycji Regionalnych – „Program Rozwoju Bazy Sportowej Województwa Podkarpackiego”

Celem Programu jest rozwój i poprawa stanu podstawowej infrastruktury sportowej, poprzez wsparcie realizacji zadań inwestycyjnych obiektów sportowych na terenie województwa podkarpackiego. Program obejmuje w szczególności obiekty ogólnodostępne i umożliwiające masowe uprawianie sportu.

2. „Program szkolny”

Celem programu jest poprawa stanu przyszkolnej infrastruktury sportowej, przeznaczonej na potrzeby realizacji zajęć wychowania fizycznego, służącej lokalnym społecznościom do aktywnego spędzania czasu wolnego, jak również – w miarę możliwości - umożliwiającej współzawodnictwo sportowe.

Programy dotacyjne Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego:

1. „Dziedzictwo kulturowe”

Celem Programu jest ochrona polskiego dziedzictwa kulturowego w kraju i za granicą, wspieranie działalności muzeów oraz popularyzacja kultury ludowej.

- Ochrona zabytków
- Wspieranie działań muzealnych
- Kultura ludowa i tradycyjna
- Ochrona dziedzictwa kulturowego za granicą
- Ochrona zabytków archeologicznych
- Miejsca Pamięci Narodowej

2. „Promocja literatury i czytelnictwa”

Celem Programu jest rozwój i promocja literatury, czytelnictwa oraz wspieranie wydawania i popularyzacji wartościowych czasopism kulturalnych.

Program „Promocja literatury i czytelnictwa” składa się z następujących priorytetów:

- Literatura
- Literatura - dodatkowy nabór
- Promocja czytelnictwa
- Czasopisma
- Partnerstwo publiczno-społeczne

3. „Rozwój infrastruktury kultury”

Celem Programu jest wsparcie infrastruktury i poprawa funkcjonowania podmiotów prowadzących działalność kulturalną, szkół i uczelni artystycznych oraz domów kultury.

Program „Rozwój infrastruktury kultury” składa się z następujących priorytetów:

- Infrastruktura kultury
- Infrastruktura szkolnictwa artystycznego
- Infrastruktura domów kultury

Ponadto w ramach realizacji zadań społecznych Gmina planuje pozyskanie także środków finansowych z różnych fundacji oraz od prywatnych sponsorów.

System wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji

Plan finansowy na lata 2016-2022

Działania rewitalizacyjne, uwzględnione w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Winnica przewidziane są na lata 2017 – 2023. LPR obejmuje zadania o charakterze podstawowym i zadania uzupełniające, jednak najważniejsze z punktu widzenia celów rewitalizacji są zadania podstawowe (główne). Ich realizacja uzależniona została przede wszystkim od możliwości finansowych gminy oraz pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania pochodzących ze środków unijnych, krajowych oraz środków prywatnych.

Zbiorczy harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji podstawowych projektów inwestycyjnych i społecznych:

System monitorowania, oceny i aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji

Z punktu widzenia efektywności realizacji założeń zawartych w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Winnica na lata 2017-2023 niezwykle ważne będzie odpowiednie monitorowanie oraz przeprowadzanie okresowej oceny postępów w jego realizacji. W tym celu określono następujący system monitorowania Programu:

- a) w Programie określono zestaw wskaźników wraz z ich miarami w zakresie produktów, rezultatów i oddziaływań,
- b) w procesie opracowywania Programu dokonano bardzo wnikliwej diagnozy stanu obecnego, co umożliwi, przy pomocy wybranych wskaźników, zbadać wpływ realizacji Programu na zmiany zachodzące na obszarach rewitalizowanych,
- c) jednostką odpowiedzialną za monitorowanie Programu będzie specjalny Komisja ds. koordynacji ds. Programu Rewitalizacji dla Gminy Winnica powołany zarządzeniem Wójta, w skład którego wejdą również pracownicy Urzędu gminy,
- d) okresowa i końcowa ocena realizacji Programu będzie dokonywana przez Radę Gminy na podstawie przedstawionych przez Wójta raportów z realizacji Programu (półrocznych, rocznych i końcowego).

Ponieważ Program jest swego rodzaju strategią rozwoju zbudowaną dla określonych w nim obszarach, będzie podlegał aktualizowaniu wraz ze zmieniającymi się warunkami wpływającymi na jego realizację. Proces aktualizacji Programu będzie się opierał na zasadach wypracowanych w trakcie jego tworzenia, tzn. z inicjatywą wprowadzenia zmian będzie mógł wystąpić każdy podmiot, który w jakikolwiek sposób jest związany z obszarem realizacji Programu. Za techniczne przygotowanie wszelkich niezbędnych materiałów będzie odpowiedzialny Zespół Zadaniowy ds. koordynacji prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Winnica, który po dokonaniu ewaluacji obowiązującego zakresu LPR oraz uzgodnieniu przygotowanych dokumentów z Wójtem przedstawi je do zaakceptowania Radzie Gminy, która podejmie ostateczną decyzję w zakresie akceptacji proponowanych zmian.

Podsumowanie

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Winnica na lata 2017-2023 jest prezentacją głównych kierunków planowanych działań rewitalizacyjnych w odniesieniu do obszarów uznanych na terenie gminy Winnica za zdegradowane. Realizacja tych działań jest niezbędna głównie z uwagi na szereg problemów społeczno-gospodarczych jakie dotyczą od dawna mieszkańców gminy Winnica. Jednocześnie należy bardzo wyraźnie zaznaczyć, że zarówno obszary wytypowane w Programie jako w pierwszej kolejności przeznaczone do rewitalizacji, jak również mieszkańcy gminy Winnica mają duży niewykorzystany potencjał. Środki Unii Europejskiej przeznaczone na rewitalizację z pewnością pozwolą rozwinąć ten potencjał z pożytkiem dla całej gminy.

Zakłada się, iż realizacja Programu będzie kontynuacją konsekwentnie realizowanego procesu rewitalizacji całej gminy Winnica z udziałem jak największej liczby partnerów.

